

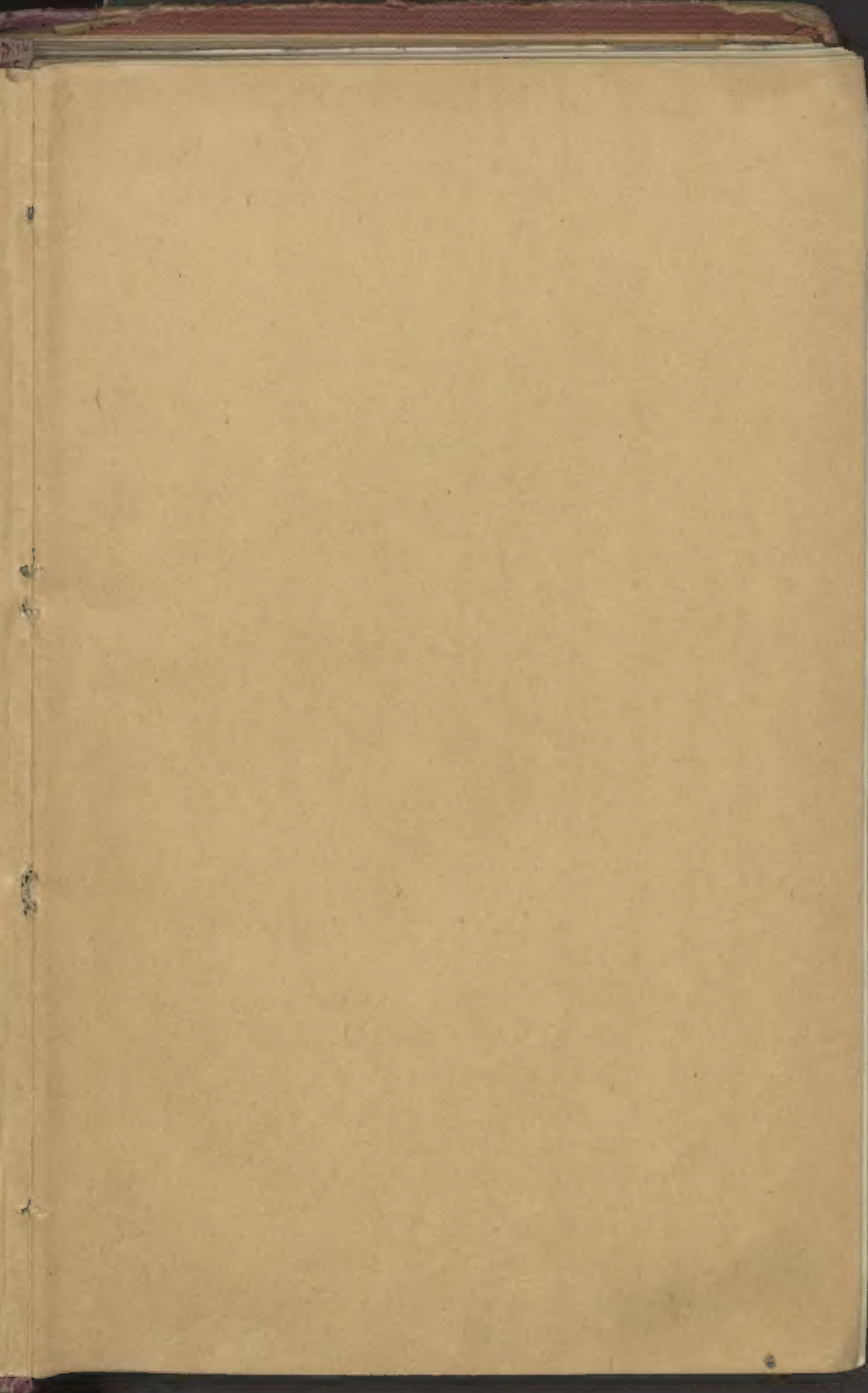
БАЛЬШАВІК

БЕЛАРУСІ

1927

№7-12

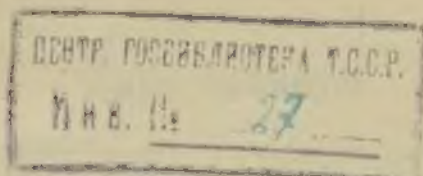
30К-2/2600

30к2

2600

Пролетары усіх краёў, злучайцеся!

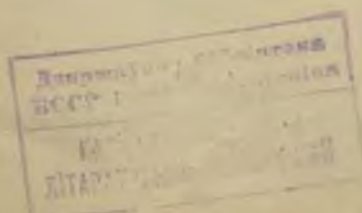

БАЛЬШАВІК БЕЛАРУСІ

ЧАСОПІСЬ ПОЛІТЫКІ І ПРАКТЫКІ
ПАРТЫЙНАЙ ПРАЦЫ
ОРГАН ЦК КП(б)Б

№ 7—8

ЛІПЕНЬ—ЖНІВЕНЬ

МЕНСК—1927

Друк Беларусі

Калі ўзяць перыядычны друк Беларусі, то на першы погляд можа здзівіць вялікі лік цэнтральных газет. У Менску і ў акругах выдаецца 20 газет. З гэтага ліку 5 штодзённых, а ўсе астатнія штотыднёўкі, некаторыя з выхадам 2 разы на тыдзень і г. д. Такое з'явішча тлумачыцца многанацыянальным складам насельніцтва Беларусі, дзе маюцца газеты на расійскай, беларускай, яўрэйскай, польскай і літоўскай мовах. Літоўская газета пачала выдавацца нядаўна і абслугоўвае літоўскае насельніцтва ня толькі Беларусі, але і СССР.

У сучасны момант сетка газет БССР наступная: цэнтральных 6, з гэтага ліку 3 на беларускай мове, 1 на яўрэйскай, 1 на польскай і 1 на літоўскай; акруговых 10, з якіх 8 на беларускай мове („Заря Запада“ на расійскай і часткай на беларускай) і 2 на расійскай; комсамольскіх 5, з якіх 1 на беларускай мове, 2 на яўрэйскай, 1 на польскай і 1 на расійскай.

Апрача гэтага, выдаецца вайсковая газета „Красный Пограничник“ — орган пагранічнае ахраны войск ДПУ (2 разы ў тыдзень).

Агульны тыраж у бягучым годзе некалькі павялічыўся. У мінулым годзе тыраж быў 85.000 экз., а сёлета—103.000 экз. Большасць сялянскіх акруговых газет пераведзены поўнасьцю на беларускую мову. З цэнтральных газет выдаюцца на беларускай мове газеты: „Савецкая Беларусь“, „Звязда“, „Беларуская Вёска“, „Чырвоная Зьмена“.

Невыстарчальная падрыхтоўка (ня быў падобраны адпаведны кадр працаўнікоў, якія-б ведалі беларускую мову) у значнай меры зрабіла ўплыў на змяншэнне тыражу газет, прынамсі, некаторых. Сама беларусізацыя не выклікае змяншэння тыражу, — аб гэтым сведчыць той факт, што „Беларуская Вёска“, якая мела ў мінулым годзе тыраж 3.000 экз., сёлета мае 15.000. „Савецкая Беларусь“ павялічыла свой тыраж з 4 да 8-9 тысяч. „Комуніст“ пасля нязначнага змяншэння тыражу ўзьяў тыраж да 6.500. Зьліквідаванне беларускай няпісьменнасці, бязумоўна, дасць станоўчыя вынікі ў справе павялічэння тыражу.

Кіраўніцтва газетамі

Яно ажыццяўляецца адпаведна наяўнасці тых сіл, якімі распалагае аддзел друку. Практыкавалася заслухоўванне дакладаў рэдакцый, абследаванні як цэнтральных, так і мясцовых газет. Кіраўніцтва газеты праводзілася таксама ў форме нарад з рэдактарамі газет, у форме пасылкі інструкцыйных лістоў і абешнікаў і г. д. У бягучым годзе некалькі палепшылася і кіраўніцтва мясцовымі акруговымі сялянскімі газетамі з боку акруговых камітэтаў партыі. Амаль усе камітэты і ў Віцебску, і ў Воршы, і ў Магілёве заслухоўвалі даклады рэдакцый сваіх газет, і давалі адпаведныя ўказанні.

Як праводзіліся кампаніі

Кампанія па рэжыму эканоміі праведзена найбольш паспяхова. Асабліва ўдачна яна праведзена бабруйскім „Комуністам“ і менскай

„Звяздой“. Больш слаба гэтая кампанія праведзена акруговымі сялянскімі газэтамі. З кампаніяй па перавыбарам саветаў газеты, асабліва акруговыя, спазьніліся. І толькі ў канцы, пасля адпаведных дырэктыў, гэтая кампанія разгарнулася больш-менш поўна і знайшла належнае высьвятленьне. Кампанія па зьніжэньню розьнічных цэн спачатку адзначалася тым, што ўсе газеты пісалі наогул аб зьніжэньні цэн, не даючы канкрэтнага матэрыялу; ня досыць поўна ў яе былі ўцягнуты і рабкоры. Прыблізна ў красавіку м-цы газеты пачалі больш-менш правільна праводзіць кампанію. Многа часу і месца было ўдзелена высьвятленьню руху, меўшаму месца ў Беларусі ў звязку з падзеямі ў Заходняй Беларусі, разговам урадам Пісудзкага „Беларускай сялянска-работніцкай грамады“.

Тут аддзелу друку прыпала шмат напрацаваць у звязку з тым, што склад газэтных працаўнікоў надзвычайна нізкай кваліфікацыі. Гэты рух, прыняўшы шырокі размах і ў горадзе і ў вёсцы, даў магчымасьць сабраць многа грошай (да 30.000 р.) для дапамогі галадуючым і МОПР'у; галадуючым сялянам Зах. Беларусі накіроўваецца 15.000 пудоў хлеба.

Вайсковыя куткі, партыйнае жыццё

Абарона краю ў беларускіх умовах набывае асаблівае значэньне. У пачатку газеты прысьвячалі гэтаму пытаньню мала ўвагі. Газеты не зьмяшчалі спэцыяльных вайсковых куткоў, ды і ня было працаўнікоў для гэтай справы. Зараз працуе спэцыяльны інструктар, які адначасна загадвае вайсковым аддзелам у „Звяздзе“. Вылучаны спэцыяльныя працаўнікі для загадваньня вайсковымі куткамі як цэнтральных, так і акруговых газэт. У апошні час работа гэтая стала наладжвацца.

Якасьць сялянскіх газэт

З сялянскіх газэт пастаўлены на належную вышыню цэнтральныя сялянская газэта „Беларуская Вёска“, бабруйскі „Камуніст“, гомельская „Новая Деревня“ і „Чырвоная Полаччына“. Усе іншыя сялянскія газэты, не дасягнуўшыя за некалькі год існаваньня і двухтысячнага тыражу, не апраўдваюць свайго існаваньня. Прычыны дрэннага становішча большасьці акруговых сялянскіх газэт—адсутнасьць кваліфікаваных газэтных працаўнікоў і дрэннае матэрыяльнае становішча. На наступны год пастаўлена пакінуць наступную сетку акруговых работніцкіх і сялянскіх газэт: работніцкія—„Заря Запада“ і „Полесская Правда“, сялянскія—„Камуніст“, „Чырвоная Полаччына“, „Новая Деревня“ і „Маріеўскі Селянін“. Астатнія газэты маюцца на ўвазе зачыніць.

Рабселькораўскі рух і насыценгазэты

На вучоце нашых газэт значыцца 4.500 рабселькораў (у 1926 г.—3.200), з іх рабкораў 35 проц., селькораў 55 проц., іншых—10 проц.; жанчын 5-7 проц.; 70 проц. ва ўзросьце да 25 год; партыйцаў і комсамольцаў да 30 проц. У паказаныя лічбы не ўваходзяць рабселькоры, якія пішуць толькі ў насыценныя і комсамольскія газэты.

Кіраўніцтва нізавых партарганізацый рабселькораўскім рухам, увага да гэтых працы, бязумоўна, узмацнілася. Аб гэтым сьведчаць праведзеныя за апошнія м-цы ў большасьці акруг акруговыя і раённыя нарады рабселькораў, пад кіраўніцтвам мясцовых партарганаў і рэдакцый газэт. Праведзен шэраг абсьледваньняў становішча газэт. Заслухоўваюцца даклады рэдактарыяў насыценгазэт у ячэйках, вылучаюцца партыйцы для гэтай работы.

З боку рэдакцый цэнтральных і акруговых газет кіраўніцтва рабселькорскіх рухам таксама палепшылася. Пры рэдакцыйных працуюць нарады рабкораў, робяцца метадычныя ўказанні гурткам, пасылаюцца індыўідуальныя лісты рабселькорам; павялічыўся лік артыкулаў па рабселькорскім пытанням, у некаторых газетах выдаецца рэгулярны куток рабселькора.

Праведзеныя нарады паказалі вялікі ўзрост культурнага і політычнага ўзроўню рабселькораў і іх актыўнасці. Гэты рост сьцьвярджаецца вялікім лікам выступаўшых у спрэчках на зьездах і нарадах, і паляпшэньнем якасці надсылаемага корэспондэнтамі матэрыялу „Зьвязда“, напрыклад, выкарыстоўвае рабселькорскі матэрыял амаль на 75 проц. Узмацняецца сувязь рэдакцый з рабселькорамі. Так, „Беларуская Вёска“, атрымоўвае ў сярэднім штодзённа да 200 корэспондэнцый, штодзённа пасылае аўтарам да 27 лістоў.

Лепш за ўсіх ажыццяўляе кіраўніцтва рабселькорамі газета „Комуніст“. Газэта мае з імі сьціслую сувязь і кіруе ня толькі іх работай непасрэдна, але ўцягвае іх у грамадскую працу.

Узмацнілася работа па расьсьледваньню рабселькорскіх допісаў. Ёсьць пералом з боку нашых устаноў у сэнсе рэагаваньня на допісы, але ўсё яшчэ ёсьць шмат выпадкаў казённае адпіскі на запытаньні рэдакцый. „Зьвязда“ ўказывае, што з 100 запытаньняў 60 адказаў маюць характар казённае адпіскі. Характэрна тое, што за апошнія гады „Зьвяздзе“ прыйшлося прыцягнуць да адказнасьці толькі аднаго аўтара корэспондэнцыі за няпраўду.

Рабкорскія допісы на 70—80 проц. сьцьвярджаюцца. Так, Віцебская „Заря Запада“ за 6 месяцаў паслала ў прокуратуру 434 допісы, з якіх 227 атрымалі здавальняючыя адказы, 37 накіраваны на расьсьледаваньне, толькі 41 допіс не атрымаў ходу з прычыны недаказанасьці. Часта допісы застаюцца бяз вынікаў з прычыны дрэньнага веданьня расьсьледаваньня нашымі судзэбнымі органамі. Вынікі рабкорскіх допісаў ськазваюцца: па паведамленьню „Беларускае Вёскі“, за апошнія 2 месяцы зняты з работы 7 асоб, аштрафаваны 3, вымовы зроблены 3, тлумачэньняў—28.

Колькасьць прасьледаваньняў за апошні час зьменшылася, аднак, у шэрагу выпадкаў яны прымаюць другую, больш скрытую форму. Маюцца зьвесткі аб пагрозях селькорам, ёсьць асобныя выпадкі нападаў, выгукаў і пагроз зваленьня з прадпрыемства.

Судзіць аб політычнай ролі рабселькораў можна па дзённым апошнім кампаніям: аб падзеях у Заходняй Беларусі і перавыбарках саветаў. Па ініцыятыве селькораў склікаліся сходы сялян, дзе выносіліся рэзолюцыі пратэсту, па пропозыцыям селькораў рабілі зборы сродкаў на карысьць галадуючых сялян Заходняй Беларусі—аб гэтым маецца многа соцён корэспондэнцый селькораў.

Асабліва важнай аказалася роля рабселькораў у справаздачна-перавыбарнай кампаніі. Можна сьцьвярджаць, што ў шэрагу месцаў селькоры сыгналізавалі кулацкую небясьпеку. Бабруйскі АК КП(б)Б меў магчымасьць па лістох селькораў зачасна ўлічыць, у якіх пунктах кулакі праводзяць працу. Сёлета рабселькоры шырока інфармавалі газеты аб ходзе справаздачна-перавыбарчай кампаніі.

Становішча рабселькорскага руху характарызуецца таксама ўдзедам рабселькораў у грамадзкім жыцьці, іх аўторытэтам у масах. Значная частка селькораў зьяўляецца членамі сельсаветаў, гарадзкіх саветаў, працуюць у камісіях і сэкцыях. Па зьвесткам газеты „Комуніст“, на кіруючай выбарнай працы маецца 20 селькораў. На апошніх выбарах многа селькораў абрана старшынямі сельсаветаў, ёсьць некалькі старшын РВК, членаў РВК. Многа селькораў—прыкладныя гаспадары; па

Бабруйскай акрузе 64 селькоры сеюць карняплоды, 72 сеюць травы, 66 пацяпляюць хлявы.

Што датычыцца арганізацыйнага боку рабселькораўскага руху, — прыходзіцца канстатаваць, што ў нас ня было дакладных форм арганізацыі рабселькораў: частка іх аб'яднана ў гурткі рабселькораў, частка ў гурткі прыхільнікаў газеты. Гэтыя гурткі працуюць без усялякай сувязі з насьценгазэтамі. Выхаваўчая праца з рабселькорамі знаходзіцца не на належнай вышыні. Але ўсё-жа матэрыял рабселькораў ясна паляпшаецца, хоць яшчэ і многа дрэннага. Адсутнасць выхаваўчай працы сярод рабселькораў прыводзіць да шэрагу адмоўных зьяў: падпольшчыне, імкненьню захаваць сваё прозьвішча, зразуменьне сваёй работы як толькі для выкрыцьця дрэнных зьявішчаў, пісаньню толькі аб недахопах, часта без правэркі фактаў і г. д. Былі выпадкі злоўжываньня званьнем селькора. прызнаньне партыйнага кіраўніцтва ў цэлым, але не жаданьне лічыцца з ячэйкамі на мясцох таксама назіраецца.

Насьценных газэт налічваецца да 150 у кожнай акрузе. Навакोल кожнай газеты аб'яднана да 15 рабселькораў. Аднак, дакладных даных, дакладнага падліку насьценгазэт у нас няма. У кожным разе лік насьценгазэт узрастае. Побач з колькасным ростам насьценгазэт маецца шэраг недахопаў. Ёсць выпадкі падмены парткіраўніцтва кантролем і дэзурай газеты, газеты мала зьвязаны з інтарэсамі і запатрабаваньнямі мас. Слаба высьвятляюцца пытаньні быту. Назіраюцца выпадкі падлажываньня пад настроі адсталых груп рабочых у горадзе і сялянства ў вёсцы, боязкасць крытыкі недахопаў або, наадварот, за шмат крытыкі.

Часопісі

У Беларусі выдаецца 20 часопісая: літаратурна-мастацкіх 4, з якіх 3 на беларускай і 1 на яўрэйскай мове, тры часопісі масавых, тры грамадзкіх: „Бальшавік Беларусі“, „Савецкае Будаўніцтва“ і „Наш Край“, астатнія выдаюцца асобнымі ведамствамі. Большасьць часопісая асабліва ведамсьцвенныя, маюць надзвычайна малы тыраж. Так адна часопісь мае ўсяго 148 падпішчыкаў. Часопісь „Наш Край“, орган ЦБ краязнаўчых таварыстваў мае тыраж 1,200 экз., а падпішчыкаў толькі 263.

Зараз узнята пытаньне аб скарачэньні ведамственных часопісая, — гэтых, як „Бюлетэнь Чырвонага Крыжа“, „Мэдычная думка“. Дзьве часопісі, „Плуг“ і „Коопэрацыйнае Жыцьцё“, маюцца на ўвазе злучыць, каб гэтым даць магчымасьць селяніну мець салідную і разам з тым тانیую часопісь.

З масавых часопісая выдзяляюцца як па зьместу, так і па тэхніцы часопісь „Беларуская работніца і сялянка“. Часопісь заваявала значны аўторытэт сярод працоўных жанчын Беларусі. Жывы матэрыял у форме артыкулаў і карэспандэнцый з месцаў (агрономаў, сялян-культурнікаў) дае часопісь „Плуг“. Часопісь патрабуе паляпшэньня з боку тэхнікі (лепшая папера, больш малюнкаў). У апошні час значна палепшылася і тэхнічна і па зьместу часопісь „Беларускі Піонэр“.

Параўнаўча добра выдаюцца літаратурныя часопісі „Полымя“, „Штэрн“, „Узвышша“. Апошняя часопісь ня досыць вытрымана ідэалёгічна.

Горш справа з ведамсьцвеннымі часопісямі, а таксама з часопісямі „Савецкае Будаўніцтва“, „Коопэрацыйнае Жыцьцё“. Казённы, сухі матэрыял, няўмеласьць добра паставіць часопісь тэхнічна, тлумачыць той нязначны тыраж, які яны маюць.

Выдавецкая справа

У мінулым годзе быў узят курс на скарачэньне выдавецтваў. Мелася на ўвазе пакінуць Беларускае. Дзярж. Выдавецтва, РІО ЦСПСБ,

як професійнальнае выдавецтва, і трэцяе выдавецтва навуковай літаратуры пры Інстытуце Беларускае культуры. Усе іншыя выдавецтвы мелася на увагу лічбаваць. Але тут мы сустрэлі сільнейшае процідзеянне з боку нашых адпаведных устаноў. Савета Дзяржаўнага, Наркамзема, Наркампрама маюць свае выдавецтвы і выдаюць брашуркі і ведамска-выдавчы літаратуру.

Штогодна аддзел друку заслухоўвае выдавецкія пляны Пакуль заслухан і зацверджан плян Беларускага выдавецтва на 1500 аркушоў, з такімі прыблізна размеркаваннямі: 72% на беларускай мове, 6% на расійскай, 5% на польскай, 2% на літускай і 15% на яўрэйскай. Калі ўзяць Беларускае выдавецтва асобна, то за апошнія 2 гады яно перажывае вялікія фінансавыя зціжэнні, і калі яно не збанкрутавалася, дык толькі таму, што на 75% займаецца гандлем канцылярскімі прыладамі і г. д.

Мастацкая літаратура

Нашыя маладыя пасьялкастрычнікавыя пісьменьнікі раслі і выхоўваліся на старой беларускай літаратуры. У аднаку ад Украіны і РСФСР у беларускай мастацкай літаратуры, гэтак называемага „адраджэнскага перыяду“, ня было буржуазных пісьменьнікаў. Нашыя старыя пісьменьнікі выхадзілі з беднага сялянства. Вось зборнік Купалы з перыяд рэакцыі 1900—1913 г. Ён прасягнуў мотывамі барацьбы за нацыянальнае і сацыяльнае вызваленне. Прытуды, сацыяльныя мотывы ня ідзе далей таго, каб атрымаць сялянскаму невялікаму каналіку зямлі, вызваліцца ад апекі пані і рэлігійнага чыноўніка, але наогул уся дакастрычнікавая беларуская літаратура была прасякнута рэвалюцыйнымі настроямі.

Пасьялкастрычніка традыцыі „адраджэнства“ у значнай ступені набылі характар нацыянальна-дэмакратычных імкненняў. Яшчэ у 1920—21 г. г. „адраджэнскія“ мотывы сільныя ў творчасці Янкі Купалы і Якуба Коласа. Але зараз старыя нашыя пісьменьнікі ўсе больш і больш набліжаюцца да **позіцый пролетарскай літаратуры**.

На гэтых класных выхаваных наша моладзь, нашыя маладыя літаратары. Наша пасьялкастрычнікавая літаратура мала чым адрозніваецца па сваім тэматыцы і настроям ад расійскай літаратуры. У большасці літаратура першага перыяду поўна рэвалюцыйнага пафосу, абвешчана рэвалюцыйным романтизмам. Пераход да НЭПу адбіўся на нашай літаратуры таксама, як і на расійскай. Заўважаюцца упадніцкія настроі як сярод асобных груп, так сярод і паасобных пісьменьнікаў.

Трэба таксама сказаць, што паміма упадніцкіх настрояў маюцца і **шовіністычныя настроі ў асобных пісьменьнікаў**.

Калі ўзяць арганізацыі маладняка, то упадніцкія настроі сярод іх у значнай ступені запазычаны з расійскай літаратуры. Тут ёсць і ясецінішчына, ёсць процістаўленне гораду вёсцы. Сялянскі хлапец бачыць розніцу паміж горадам і вёскай, і гэта адбіваецца на яго творчасці. Дрэннае матэрыяльнае становішча нашых пісьменьнікаў таксама ўплывае на **рост упадніцкіх настрояў**.

Аддзел друку кіраўніцтва ўсімі арганізацыямі пісьменьнікаў, якія маюцца у БССР ажыццяўляе праз адпаведную літаратурную камісію. Зараз мы ствараем Федэрацыю Саветскіх пісьменьніцкіх арганізацый. На што можна і трэба скаргацца, гэта на адсутнасць у нас марксысцкае крытыкі. Ёсць у нас шэраг таварышоў, якія выдзяляюць некаторы час для гэтай працы, але людзей, якія-б спецыяльна займаліся гэтай работай, няма. Вось прыклад. Нядаўна святкаваўся юбілей М. Багдановіча, старога класіка ў упадніцкіх настроях. І у нас не знайшлося чалавека, які мог-бы дакладна, з нашага пункту гледжання, высвятліць творчасць гэтага пісьменьніка. Адсутнасць марксысцкай крытыкі вялікі наш недахоп, які перашкаджае праводзіць адпаведнае ідэалагічнае кіраўніцтва нашымі арганізацыямі пісьменьнікаў.

В. Пучков

К вопросу о научной и педагогической трактовке ленинизма.

(Заметки).

Ленинизм, как педагогическая дисциплина, нуждается о происхождения, как совокупность особенностей и проблем теоретического и политического порядка как „марксизм эпохи империализма и пролетарской революции“ по распространенному и правильному определению) возник и развивался вместе с ВКП, в лице ее идейного стержня Ленина и вместе с нашей эпохой.

Последние обстоятельства, как социально-исторические и идейные источники и исторические содержание ленинизма, определило и педагогическую форму, именно историческое уже истории и партийного построения, хотя и в логически-вертикальном (по проблемам) разрезе. Большинство „хрестоматий“ и систематических работ (Керженцева, Сафарова, Зиновьев) и программы „заданиями“ так и построено. Опыт преподавания (главным образом в вузах и комвузах) показывает ряд неудобств такого построения. Во-первых, обычно ист. партии и ленинизмом используется один материал (Ленин) при постановке одних и тех же задач, что, естественно, приводит по меньшей мере к неэкономичному параллелизму. Во-вторых — значение и значимость ленинизма, как теории пролетарской революции и диктатуры пролетариата, далеко не воспринимается ее генезисом и соответствующей специфичностью¹⁾.

В-третьих — логическая природа ленинизма и имманентная связь проблем, лежащая в плоскости теории собственно научного коммунизма, как учения о переходе от капитализма к коммунизму, больше всего тяготеет к теории исторического материализма, как методологии социальных наук и социальной практики — политики.

В-четвертых — относительно политико-тактических взглядов Маркса и Энгельса. Хотя обычно и подразумевается, что ленинизм продолжает их и дополняет сообразно новой эпохе, но специального внимания этим взглядам, их систематизации и изложению почти не уделяется ни в работах (исключая самого Ленина), ни в курсах наших ВУЗов и комвузов и в особенности, что очень важно, для уяснения самого ленинизма, их конкретного, расшифрованного („разные эпохи“) отличия от ленинских добавлений и, отчасти, исправлений по ряду основных проблем (теории диктатуры пролетариата и переходного периода, путей строительства социализма, о пролетарской революции; о партии, нац.-колониальному вопросу и проч.

В-пятых — потребность практики расширяющегося социалистического строительства требует своего теоретического обобщения, и последние, естественно, должны лежать в плоскости, в первую очередь, ленинизма

¹⁾ Ведь экономическая теория и диалектический материализм тоже имеют свою историю и эволюцию. И для системы ленинизма требуются свои проблемы и задачи. Чем же ленинизм отличается от марксизма, если „разные эпохи“ — это лишь разные исторические периоды? Каким образом ленинизм отличается от марксизма, как научного и политического учения? Каким образом ленинизм отличается от марксизма, как теории пролетарской революции и диктатуры пролетариата? (Букарин).

(см. напр. замечания Ленина о представлении социализма в ст. „О кооперации“, попытки экономистов теоретического осознания нашей экономики, практики советской государственности и пр.), а интересы политики пролетариата в целом, в особенности в международном масштабе — требуют и научно-систематического обоснования и разработки (см., напр., интересную попытку соответствующей систематизации ленинизма, мало обратившую на себя внимание статью, т. Яковина в журн. „Красная Новь“ за 1925 г. № 3).

Наконец, в шестых. Для уяснения лозунгов разногласий необходимо, конечно, конкретно-исторический анализ без него вообще не обойтись, тем более, что историзм — существенное в марксистской методологии, но и в данном случае идет не о естестве, а о логическом центре тяжести. А почему бы не брать напр. ленинскую теорию пролетарской революции, диктатуры пролетариата и переходного периода в противополоставлении современной теории «вращения в социализм» представителей 2 Интернационала и, вообще, разновидностям «социализма» последнего? Или национально-колониальный вопрос, учение о партии. Или: почему нужно изучать меньшевизм и реформизм только исторически, а не современный? Разве это плохо при выяснении трудностей роста зарубежных компартий и рабочего класса в целом, и для понимания самого ленинизма. А существуют ли у нас педагогически (только-ли) удовлетворительное изложение (не говорю о периодах их), взглядов и их эволюции хотя бы германского социал-демократизма. Попытка Сафорова „Основы ленинизма“ страдает педагогической неудобоваримостью и спорной систематизацией проблем. Зато очень ценны в указанном отношении ст. Бухарина в „Большевике“ № 19—20, 1926 г. „О характере нашей революции“ и ст. Леонтьева в ВКЛ № 18 „Последняя стадия и проблема государства“. Ведь ясно же, что наша партийная и комсомольская молодежь в массе далека от той подготовки, какую имеет „гвардия“, или единицы из молодняка, чтоб ленинизм и историю ВКП не превратить в ряд цитат, изречений к тому-же подчиненного формулам фактов.

Потребуется же изучать, разрабатывать ленинизм не только во временной последовательности его развития, но и в сосуществовании с другими „теориями“ определяя, в интересах партии ее удовлетворить.

Все это, нам кажется, заставляет требовать несколько иной трактовки, вернее, построения, систематизации ленинизма, примерно, и поправлении сталинских „Основ Ленинизма“, которые, несмотря на излияний, может быть, схематизм и краткость, все-же, так сказать, аффективнее отражают сущность и значимость ленинизма — особенность, непонятная еще многим. Связь же с историческим материализмом, логическая и методическая дает правильную и в научном, и в политическом и в педагогическом отношении перспективу разработки ленинизма.

К вопросам партучебы

Уже теперь выясняется ряд недочетов в нашей работе по партпросвещению: слушатели нерегулярно посещали школу, мало читали дома, а если и читали, то с небольшим результатом, так как, в большинстве случаев, книгу плохо понимают, недостаточно разработаны и увязаны одна с другими учебные планы и программы отдельных ступеней школ, мало или совсем отсутствуют наглядные пособия и т. д.

Все эти недостатки, в итоге, дают бедный результат и политический уровень рядовых партийцев да и актива все еще не стоит на должной высоте, все еще нет навыка и умения самостоятельно справляться с теорией, подводить теоретический фундамент под свою практическую, партийную хозяйственную работу.

Часто приходится наблюдать нечто вроде рецидива политграмотности: товарищ, прошедший школу, но не получивший самостоятельного навыка в работе с книгой, не приобретший интереса к „серьезному“ чтению, скоро снова становится достаточно беспомощным по части теории и снова подходит под уровень развития, нуждающегося в школе того же типа.

Кроме того, именно в силу того обстоятельства, что при посещении школы, даже и аккуртно, товарищ получает знания, главным образом, методом „пассивного восприятия“: он только „слушает“, а не активный участник. Дома он не читает, запасся материалом по разбираемым вопросам у него нет и, поэтому, он лишь схватывает знания на слух из беседы. Совершенно ясно, что такое восприятие непрочное, сведения отрывочны, неизбежно поверхностны, настоящего знания нет и, в результате, товарищ на следующий год вынужден снова посещать ту же школу, которую он „окончил“. К чему это ведет? Разумеется, в сильнейшей степени понижает интерес к учебе, его работа в школе еще больше превращается в механическую, посещение партшколы становится скучною, надоедливою обязанностью. Не видно, какой же толк в этом посещении, в этом повторении из года в год одного и того же?

Эти недочеты в партучебе заставляют задуматься над вопросом ее постановки, заставляют с насущной необходимостью поставить вопрос о пересмотре системы, методов работы, программ и т. д. Тем более насущна эта потребность, что перечисленные выше недостатки партучебы, перечень которых далеко не полон, приходится констатировать в конце каждого учебного года.

Одним из первых вопросов нуждающихся в разрешении, является вопрос о самой системе партпросвещения. Мы имеем у себя три ступени школ (строго говоря, считая комвуз четыре; но о комвузе речь должна идти особо) — сокращенная, нормальная и вечерняя СПШ. Вызывается ли необходимостью существование отдельных сокращенки, нормалки и СПШ? В теории предполагается, что программа сокращенки и нормалки увязаны в виде концентров. На деле же, зачастую программа нормалки и даже, отчасти, по отдельным дисциплинам

и СПШ, является просто более или менее удачным повторением одного и того же. Предполагается, что в нормалке и СПШ вопросы прорабатываются более „углубленно“, но на деле этого „углубления“, по большей части, проводить не удастся. Причина та, что слушатели не читают или мало читают указываемые пособия, теоретический багаж их не увеличивается и снова получается издоедливое повторение в, так называемых, „живых беседах“ того же объема знаний. А „живые беседы“ как правило, живы лишь со стороны преподавателя, слушатели же, и силу уже указанных причин, ограничиваются пассивным восприятием. Неоднократно приходится слышать от слушателей такие заявления: „вот третий год проходим одно и то же по истории партии, а толку все мало“, или! и „в сокращениях проходили и в нормалке опять то же, скучно“. Отсюда напрашивается вывод, что систему партпросвещения надо как-то изменить. Думается, что, оставив те же три года обучения (сокращенка, нормалка, СПШ), можно распределить обучение более целесообразно. Вопрос о системе нельзя обсуждать, не затронув вопроса о причине всех этих малой читке на дому, недостаточной самостоятельной работе слушателя. Чем объясняется эта нечитаемость, о которой постоянно слышатся жалобы всех руководителей школ? Причины следующие: малограмотность слушателей, не совсем удачный подбор учебников, домашняя обстановка, не располагающая к серьезному чтению, гребущему сосредоточенности, недостаток книг, неумение пользоваться книгой. „Читаешь, читаешь, а главной мысли, сути самой никак не уловишь“, „два раза прочел, а понял мало“ постоянно слышишь от слушателей.

Наконец, общественная и партийная нагрузка часто очень мало оставляет времени для подготовки к школьным занятиям: „газеты и то нерегулярно читаем, времени нет“ — заявляют слушатели. Как же устранить эти причины? Очевидно надо, в первую очередь, обратить серьезнейшее внимание на ликвидацию малограмотности, надо научить товарищей читать книгу. Первая ступень партучебы должна уделить две трети, а то и больше, своего времени на разрешение этих задач. Надо научить слушателя владеть языком, развить умение отыскивать главную мысль в прочитанном материале, научить составлять план, написать конспект. И, думается мне, на этой ступени политические сведения сообщаются лишь попутно, систематического прохождения политграмоты нет. Ведь все равно это прохождение, при существующей постановке дела, дает очень малый результат. Вести работу по обучению языку следует на хорошо подобранном материале: революционной художественной литературе, на газетах, что даст возможность развертывать беседы на политические темы и в то же время заинтересует слушателя книжкой и приучит читать и разбираться в газете, что в достаточной мере необходимо. В круг общеобразовательных предметов следует внести и арифметику и, если позволит время, начатки естествознания. Следующая ступень СПШ. Она должна быть двухгодичной.

При наличии контингента слушателей, умеющих обращаться с книгой, умеющих ориентироваться в материале, СПШ сумеет развернуть работу и дать за два года более существенное политическое развитие и основательные знания, чем в настоящее время это достигается за три года, а зачастую и за четыре. В программу СПШ должны войти — история партии, в связи с историей революционного движения, политическая экономия, знакомство с основами строительства государства и экономика переходного периода.

Однако, для того, чтобы ликвидировать существующую в настоящее время и мешающую работе школ „исчитаемость“, мало одного умения читать книгу. В вечернем Комвузе, например, слушатели обращаются с

книгой умеют, однако, все же мало читают. Необходимо обратить самое серьезное внимание на подбор учебников: надо, чтобы они были написаны доступным для рабочего партиянца языком и в то же время строго выдержаны в духе марксизма, чтобы популяризация не перешла в вульгаризацию, что, к сожалению, иногда случается. В настоящее время с учебниками дело обстоит не совсем благополучно. Часто приходится слышать от слушателей, что учебник труден, малопонятен, недостаточно дает материала. Недостаточность обеспечения учебниками — тоже одна из причин малой успеваемости. В тесной связи с этим приходится поставить вопрос о надлежащей обстановке для самостоятельной работы над книгой. Книги стоят довольно дорого, не всякому по карману расход в несколько рублей на 2-3, а иногда и 4 учебника. Домашняя обстановка, как правило, совсем не располагает к серьезным научным занятиям. Одна, две комнаты для целой семьи, здесь же и ребяташки шумят, иногда нет достаточно света, все это затрудняет самостоятельную работу на дому. Какой же выход из этого положения? Очевидно, надо поставить работу в школе так, чтобы в ней были введены лабораторные занятия, т. е., чтобы часть времени уделялась на самостоятельные занятия по данному заданию и другая часть на обобщение, проверку проработанного с преподавателем и вводного объяснения к следующему заданию. Такая постановка работы, несомненно, дала бы лучший результат в смысле усвоения. Но тут мы наталкиваемся на одно, трудно преодолимое препятствие — недостаток времени. Ведь на отдельные дисциплины в неделю приходится 3, максимум 4 часа (при двух занятиях в неделю). Такой период времени трудно распределить так, чтобы достигнуть выполнения поставленной задачи. В самом деле, на проработку с преподавателем надо отвести не меньше часа времени. Стало быть, для самостоятельной работы остается всего 2-3 часа (фактически даже меньше). Это очень мало: за это время среднему слушателю сможет осмыслительно проработать 9-11 страниц (а то и меньше). Понятно для многих заданий этого мало. Правда, дело несколько облегчается тем, что двухгодичный курс СШП даст возможность идти более медленным темпом, но ведь не надо забывать, что при условии нагрузки школ I ступени почти исключительно общепобразовательными предметами объем программы СШП разрастается и времени для прохождения курса все же будет мало. Мне думается, большую помощь в разрешении этого затруднения могла бы оказать организация при агитприкабинете, при агитпропах, Райкомов может быть, и при клубах, «уголках школы» библиотечек-читален. Они должны быть снабжены всеми учебниками, в количестве нескольких экземпляров каждого вида. Открыты они должны быть в течение всей недели по вечерам, на 3-4 часа. При этих условиях партияц, слушатель школы, в тот день, когда у него есть свободное время, приходит в такую «уголок школы», получает нужную книгу и в соответствующей обстановке занимается, прорабатывает полученное в школе задание. Такая организация учебного дела потребует, несомненно, больших расходов, но зато даст возможность избавиться от этого настоящего бича школ — нечитаемости, повысить успеваемость и усвоение материала, даст возможность действительно развернуть и углубить работу школ и, в большей мере, воспрепятствует возврату полунеграмотности, который мы частично наблюдаем в настоящее время. Работа, поставленная, таким образом, в условия наибольших возможностей развертывания и углубления, даст тот результат, что партияц, окончив школу, действительно получит нужную ему для работы теоретическую подготовку. Вместе с тем школы смогут развернуть работу и по партийному воспитанию, а не будут превращаться лишь в аппараты для накачивания своих слушателей знаниями. Имея дело со слушателями, подготовившими материал для беседы, школа сумеет с наибольшей

ми результатами использовать свое время для увязки учебы с повседневной партийной работой, с задачами производства, со всей конкретной обстановкой слушателя-партийца. При такой постановке работы школы наилучшим образом смогут выполнить возлагаемую на них руководящими партийными органами основную задачу, не только дать слушателям известную сумму знаний, но и **„быть школами борьбы за идейную выдержанность и железное единство партии“**.

К числу условий, тяжело отражающихся на работе школ, следует отнести и не всегда достаточно тщательно проводимое комплектование их. Группы зачастую создаются нередко, одни по развитию, трудно приспособившись к ним в занятиях. Принцип разбивки на группы до сих пор еще не установлен. Имеются два течения: комплектование по производственному признаку или по признаку однородности подготовки. Первым принцип очень заманчив, так как дает возможность наибольшим образом приближать школу к жизни, используя однородный производственный опыт слушателей, но, мне кажется, в наших условиях, при отсутствии больших ячеек на производстве (настолько больших, чтобы они могли дать достаточное число слушателей в школу определенного типа) приходится больше придерживаться признака равномерности подготовки.

Необходимо также остановиться и еще на одном обстоятельстве, повторяющемся буквально из года в год. В начале учебы школы переполнены, группы перегружены уже до предела возможного для нормальной учебы 30-50 человек. Начиная, например, со второй половины учебного года, а часто и раньше происходит утечка, посещаемость все падает и к концу года, как правило, остается 60-80 слушателей. Нормально ли такое явление? Конечно, известный процент отставания всегда должен быть, но не такой же большой. В чем же причина, почему записывающихся в школу, скажем, 100-150 человек, а к концу года остается 60-70? К причинам этого явления следует отнести и недостатки комплектования, и неудовлетворенность работой в школе, которая зависит от уже указанных выше причин но главным образом, конечно, большая нагрузка товарищей-слушателей партшкол. Партия, посещающего школу, освобождает в дни школьных занятий, но все же за ним сохраняется 2-3, а то и больше партийных и общественных нагрузок; в результате товарищ-слушатель не справляется с работой. В школу если и приходит, но надлежащего участия в ее работе принимать не может, пособий не читает, вперед почти не продвигается и на половине занятий школу бросает. Совершенно очевидно, что этой стороне дела необходимо уделить самое большое внимание. Надо, чтобы ячейки, выделяя товарищей в школу, имели в виду, что слушателям нужно будет время не только для посещения школы, но и для подготовки к ней, и соответственно разгружали товарищей. Быть может было бы правильно не держаться принципа количественного охвата системой парт-просвещения всех партийцев, нуждающихся в политобразовании обязательно в течение данного учебного года: ведь все равно количество обучающихся сокращается к концу учебного года, фактически, на половину. Было бы правильное выделить в школу не всех членов ячейки, подходящих под тот или иной уровень развития, сразу, а разбить их на группы, обеспечив, по крайней мере за посылкой в школы группой товарищей максимальную возможность всестороннего участия в школьной работе, переложив парт-нагрузку с них на остальных членов ячейки. Во всяком случае совершенно необходимо самым основательным образом учитывать количество времени, нужного для нормальной работы в школе и самым решительным образом встать на путь обязательной разгрузки слушателей школ.

В заключение следовало бы остановиться и на вопросе о преподавательском составе партшкол, который или в силу нагрузки советской, партийной работой, или в силу недостаточности пропагандистского опыта, или неумения подходить к слушателям, не всегда удовлетворяет требованиям, которые должны быть предъявляемы к руководителю партийной школы.

Часто наблюдаются пропуски занятий, недостаточная глубина подготовки к школьным занятиям со стороны преподавателя, разноречивой преподаванием, так как никак не удается наладить систематически школьной методической работы. Страшно трудно регулярно созывать совещания руководителей школ, которые (совещания), очевидно, совершенно необходимы для согласования работы, для обмена опытом, для совместной разработки заданий, обсуждения методов работы и т. д. Товарищи-руководители школ, по большей части ответственные партийцы, бесконечно загружены своими прямыми обязанностями к школьной работе привлечены случайно и, просто, не могут отдать ей достаточно сил и внимания. Напрашивается вывод о необходимости создать постоянный кадр пропагандистов, специально занимающихся этим делом. Вопрос о таком постоянном проп-коллективе, о его пополнении, о переподготовке и подготовке новых пропагандистских сил, о возможности их освобождения от другой работы требует самого внимательного обсуждения.

Совершенно очевидна настоятельная необходимость изживания указанных трудностей в работе партийных школ, чтобы обеспечить возможность действительного подъема политического уровня партийцев. Надо, чтобы школы не только давали ту или иную сумму знаний своим слушателям, но и умели для дальнейшей самостоятельной работы над углублением и увеличением теоретических знаний. Надо, чтобы, окончив школу, слушатель-партиец не оставался беспомощным в отношении своего дальнейшего роста, а, получив навык и умение овладевать научным материалом и без руководителя, самостоятельно мог заниматься усовершенствованием и поднятием своего теоретического и политического уровня.

Вопыт Гомельскага габінэту агітпропработы

Кароткая гісторыя нашага габінэту

Габінэт адчыніў у лютым м. мінулага году. Спачатку наведвалі яго ў пазначаным ліку. З першых-жа дзён сваёй працы габінэт старанням арганізаваў выстаўку метадычных падручнікаў і літаратуры для выкладчыкаў політшкол, кіраўнікоў гурткоў самаадукацыі і дакладчыкаў па пытаннях бягучай політыкі. Спачатку навучальнага году цяга у габінэт узаманілася. Пропандысты пачынаюць больш сістэматычна наведваць габінэт. У другую палову навучальнага году удаецца уцягнуць і вучняў політшкол і членаў гурткоў самаадукацыі.

Ліцальны лік наведвання габінэту за люты, сакавік і красавік дае ўжо больш значную лічбу ў 1.019 чалавек, наведванне ўзрасло параўнальна з тымі ж месяцамі мінулага году амаль у 4 разы. Рост наведвання цесна звязан з разгортваннем больш шырокай працы у габінэце.

Пропандысты з'явіліся для працы ў семінарыях 2 разы ў месяц. Многалюднымі былі сходны агітгараў для заслухоўвання інструктыўных дкладаў (па правядзенню міжнароднага жаночага дня, першага мая і інш.). Консультацыя па пытаннях самаадукацыі прыцягвала сакратароў гурткоў і радавых членаў.

Слоўам, асмяст працы габінэту стаў шырайшым і больш рознастайным. Маёмасць габінэту, і ў першую чаргу яго бібліятэка, за гэты год значна павялічылася. К моманту адчынення габінэту бібліятэка мела 3.237 экзэмп., цвёрда-літ. кніг даходзіць да 6 тысяч.

Арганізацыя працы

Габінэт цесна звязан з методбюро Акрэскаму. Плян яго працы увязан з методбюро Акрэскаму. Плян яго працы увязан з ліцальным плянам метадычнай працы АПА. Габінэт, выконваючы зацверджаны методбюро плян і ператвараючы яго ў жыццё, працу арганізуе самастойна: запрашае супрацоўнікаў для прапрацоўкі краязнаўчых і метадычных пытанняў, выпускае метадычныя лісты і рэкамендуемыя спіскі літаратуры.

Габінэт знаходзіцца ў пастаянным кантакце з АПА гаррайкому, таму што абслугоўвае, галоўным чынам, гарадзкі раён.

Пераважны лік наведчыкаў габінэту члены гарадзкой арганізацыі. Найбольш яскрава адбіта ў габінэце справаздача гарадзкіх школ і гурткоў. З другімі раёнамі сувязь значна слабей і выяўляецца пераважна ў расылцы метадычных і інструктыўных лістоў.

Карысная арганізацыя, па нашай думцы, савет габінэту. Савет складаецца з 5 членаў, заг. габінэтам, прадстаўніка методбюро Акрэскаму, АПА райкому, камсамолу і пропандыстаў.

Паседжаньні адбываюцца адзін раз у месяц, для заслухоўвання плянаў і справаздачных укладаў. Асабліва важна прыцягнуць у савет радавых пропандыстаў, частых наведчыкаў габінэту, непасрэдна зацікаўленых у яго працы.

Апарат кабінету 2 працаўнікі агульнага і 6 блатакара, аднак у працу кабінету уцягнуты і таварышы кансультанты, выконваючы па даручэнню кабінету метадычныя заданні.

Змест працы кабінету

У кабінэце сабраны матар'ялы, характарызуючы працу нашых політшкол, гурткоў самаадукацыі і других форм АПА працы.

Пратакты конферэнцый слухачоў політшкол, пратаколы нарад кіраўнікоў, пастановы АПА кожнага ўсё гэта дае магчымасць кожнаму прапагандысту арыентавацца у бягучым жыцці Агітпропу.

Вывучаючы гэтыя матар'ялы, кабінэт асобна выпучае найбольш значныя недахопы у працы школ і прымае ўсе сродкі да зніжэння гэтых недахопаў і ўкаранення у школу лепшых метадаў працы.

У прыватнасці наш кабінэт стаў на шлях выдання метадычных лістоў з матэрыяламі кіраўнікоў школ на лепшыя прыёмы працы: выкарыстоўванне наглядных падручнікаў і мясцовых матар'ялаў, большае самапоўненне прайздзяння, уважэння пісьмовай працы.

Вывучэнне практычнага вопыту некаторых школ па правядзенню пісьмовых прац дало нам магчымасць энергічна рабіць усім кіраўнікам ужыванне рознага віду пісьмовых прац, як напрыклад, канкрэтыныя запісы вынікаў з гутарак, канспектыванне прайздзяння, складанне абгальваючых дакладаў па прайздзяннях аддзелах і інш.

Для большай навіраманасці нам была арганізавана невялікая выстаўка рэкамендуемых для політшкол пісьмовых прац. Вывучаючы мясцовы вопыт, кабінэт павінен азімаць прапагандыстаў і стаілішчам вучэбнай працы. Мы склалі невялікую выстаўку дыяграм, якія маюць аб'ект партыі па партадуканні, пасыхавасць слухачоў у рознага тыпу політшколах.

Такая выстаўка дае кожнаму зацікаўленаму партыйцу поўнае малюнак вынікаў аб становішчы нашай партвучобы.

Выстаўка літаратуры

Нашы выстаўкі аблягчалі прапагандыстаў і агітатараў азнаямленне з гэтымі матар'яламі, якія патрэбны для чартовай гутаркі ці дакладу.

У пачатку году выстаўка знаемила прапагандыста, галоўным чынам, з метадычнымі падручнікамі, самымі значнымі працамі, якія адносяцца да бягучай гутаркі. Затым мы сталі на шляху рэкамендацыі больш папулярнай літаратуры для вучняў політшкол.

Выстаўкі абслуговалі як партыйную, так і комсамольскую школьную сетку. Шмат увагі было звернута на выстаўку кні для гурткоў самаадукацыі, так як узмацніўся прыток членаў гурткоў.

У сувязі з далучэннем да Беларусі былі устаноўлены вітрыны па нацыянальнаму пытанню і па мастацкай беларускай літаратуры.

Для дакладаў па пытаннях міжнароднай палітыкі мы падабралі больш поўна вітрину „Кітайская рэвалюцыя“, дзе матар'ял сабраны па ўсіх раздзелах жыцця Кітаю, з матэрыяламі вышчэння вед аб значэнні кітайскай рэвалюцыі. Тут жа знаходзілася і карта, якая ілюструе развіццё ваенных падзей у Кітаі.

Па магчымасці мы выстаўлялі разам з расійскай і яўрэйскай літаратуру, што у будучым трэба, маючы на увазе нацыянальны склад горраёну, праводзіць яшчэ дакладней.

Складаньне дарадных сьпіскаў для кіраўнікоў і слухачоў політшкол і членаў гурткоў самаадукацыі

Нам здавалася шэро ня траба абмяжоўваць сваю працу абслугоўваньнем адных толькі дзіцячых габінэтаў, таму мы паставілі перад сабой задачу складаньня дарадных сьпіскаў літаратуры у дапамогу кіраўнікам і вучням для расьсяваў іх па райкомах ці непасрэдна па школах.

Кіраўніку мы даілі больш шырокую літаратуру, паглыбляючую матэрыял падручніка, а вучням больш папулярную, часамі мастацкую. У канцы навучальнага году габінэт склаў дарадчы сьпісак літаратуры для членаў партыі пры чым мы пастараліся, улічваючы агульны ўзровень разьвіцьця пачатковых слухачоў, вылучылі пэўную літаратуру для політшкольцаў I і II ступ. і гурткоў самаадукацыі.

Прыкладна на складаньне гэтых сьпіскаў для вучняў пэўнае складаная аддадзена. У нашых метадычных выдавецтвах („Ком. Рэволюцыя“ і інш.) няма накіраваньня на гэтую літаратуру. Усюды маюцца на увазе кнігі для кіраўнікоў. Нам прыйшлося рэкамандаваць працу сваімі сіламі з чым мы ў агульным і справіліся, хоць дакладны падбор шкаванай літаратуры і пэўнае літаратуры робіць пэўнае цяжкае. Вельмі лёгка пераацаніць сілы нашых політшкольцоў.

Сэмінарыі

Сэмінарыі кіраўнікоў політшкол I і II ступені праводзіліся ў габінэце па 2 разы ў месяц.

Хваціліх праца і ня зусім разьвінулася, усе ж сэмінарыі унеслі больш аднастойнасьці і чоткасьці ў школьныя заняткі.

Аб абавязкі нашым вышэйшым сэмінарскай працы мы лічым уядазеньне ў навучальны план школы наўзорных заняткаў, замашчываючых кожны прадметны аддзел. Сэмінарыі прапрацоўвалі пытаньні, аб наглядных падручніках, аб мисюным матэрыяле, аб метадах прапрацоўкі матэрыяла цэлым, аб формах правядзеньня наўзорных гутарак.

У будучым, сэмінарыі павінны даць значна больш кіраўнікам школ траба лепш арганізаваць абмен вопытам і глыбей прапрацоўваць змест гутарак.

Кіраўніцтва сэмінарскай працы праводзіцца габінэтам у пэўным кантакце з райкомам, які назірае за арганізацыйным бокам, склікае пасяджэньні, улічвае наведваньне.

Паглыбленьню сэмінарскай працы габінэт павінен у будучым асабліваю ўвагу.

Самаадукацыйная праца

У габінэце было ўстаноўлена пастаяннае дзяжурства консультанта, праз якога сакратары гурткоў зносіліся з прымацаванымі да іх консультантамі. Дзяжурнаму консультанту здаваліся ўсе пратаколы гурткоў, праз яго ж ішлі адказы на гэтыя пратаколы.

У габінэце праводзіліся перыядычныя нарады сакратароў гурткоў. На будучы год з большым разьвіцьцём самаадукацыйнай працы, габінэт шырай абслужыць гурткі самаадукацыі і індывидуалаў, арганізуе сэмінарыі для консультантаў і гурткоў. Нацыянальнае ўсіх удзельнікаў адноўнаў гурткоў. Шырай павялічана бачна пастаўлена консультацыя індывидуалаў, асабліва ў зьвязку з устанавленьнем большай дабраахвотнасьці ў партыйнай вучобе.

2. Большавік Беларусі.

Абслугоўванне агітацыйнай працы

Апрача выставак па пытанням бягучай палітыкі 15 парт. конф. Ус-КП(б) і 10 з'езд КП(б)Б для дакладчыкаў сыстэматычна падбіраліся выразкі з газет па галоўным пытанням палітычнага жыцця.

Да ўсіх кампаний кабінэт падбіраў літаратуру і метадычныя падручнікі неабходныя для падрыхтоўкі к дакладу.

У дапамогу дакладчыкам праводзіліся інструкцыйныя даклады, растлумачваючыя рэкамендованыя АПА Акругі імя тэмы. Тэмы для дакладчыкаў пашыраліся кабінетам для раздачы па ячэйках.

Актульныя пытанні метадыкі агітацыі высьвятляліся ў спецыяльна падабранай вітрыне, дзе сабраны метадычныя падручнікі і журнал "Спутник агітатора".

Кабінэт таксама збіраў пытанні слухачоў па найбольш цікавым дакладам для лепшага вывучэння запатрабаванняў партыйнай і рабочай аўдыторыі. Гэты каштоўны матэрыял, нажаль, намі дакладна не вывучаны.

Збіранне мясцовых матэрыялаў

Кабінетам складзены альбом, які ілюструе нашы дасягненні ў галіне гаспадарчага будаўніцтва, характарызуючы становішча сельскае гаспадаркі, прамысловасці, гандлю, фінансавы нашчага гораду і акругі.

Падобраны такія матэрыялы, якія ясны і ілюструюць галоўныя моманты эканамічнай палітыкі, выходзячы з таго, што гэты альбом павінен служыць ілюстрацыяй к актульнаму курсу партпраграмы.

Матэрыялы для складання альбому ўзяты часткова з мясцовых друкаваных выданняў, змяшчаючы, горавету, статую, "Навесты Губкома".

Гэты альбом дыяграм з кароткім паясненнем мы маем на ўвазе размяшчаць з тым, каб кожная палітшкола і школа II-ой ступені маглі выкарыстаць гэтую працу. Апрача гэтага збіраюцца і больш падрабязныя матэрыялы па асобным прадпрыемствам у дапамогу дакладчыкам, якія перад выступленнем на прадпрыемствах зможуць глыбока пазнаёміцца з умовамі працы і быту рабочых данага прадпрыемства.

Пэрспектывы працы

Калі цяперашні год ужо паказаў цэлы шэраг шляхоў ажыўлення працы кабінету, то наступны павінен замацаваць прынятыя нам формы працы і значна палепшыць іх змест. Апрача таго праца павінна паглыбіцца. Мы павінны ахапіць сваім краўніцтвам агітацыйна-арганізатарскую ячэйку, якія патрабуюць значнай дапамогі з боку кабінету.

Таксама неабходна прыблізіць працу кабінету к запатрабаванням вёскі, робіць метадычную дапамогу сямі школам перасовік і кіраваць партыйным актывам у справе індывідуальнае самаадукацыі.

Неабходна паставіць перад сабою і задачу ўтварэння ў кабінете цэнтра больш паглыбленае навуковае марксысцкае думкі, на манер гуртка гісторыкаў-марксыстаў, альбо гуртка па больш глыбокаму вывучэнню становішча гаспадарчага будаўніцтва акругі, напрыклад: апытва сельска гаспадарчага росту нашых вёск у звязку з класічным рассяленнем яе. У такім гуртку апрача прапагандыстаў прынялі-бы ўдзел і працаўнікі савецкага апарату, пры чым суволінымі словамі тых і другіх можна дасягнуць значных і каштоўных для практычнай працы вынікаў. У плане кабінету ў наступны год уводзяцца гэтыя новыя задачы.

Гр. Файгенбаум

Асноўныя пытаньні арганізацыйнай працы цэхачэек

(2-гі раён, Віцебскай арганізацыі)

Галоўная праца цэхачэек выявіла цэлы шэраг недахопаў у арганізацыйнай рабоце (паставы пляну, пытаньні кіравніцтва гаспадар. і проф. жыццём пачх і г. д.) цэхачэек, якія вымагаюць унясення пэўнай яскасці і чёткасці і на аснове вопыту, які ўжо маецца, намясціць галоўныя ўказаньні аб іх далейшай рабоце.

Пляны цэхачэек

І на гэты дзень некаторыя т. т. вядуць справкі навакол пытаньня, які плян патрэбен для цэхачэек. Высоўваюцца тры падумкі: 6-ёх месячны плян, 3-х месячны плян і календарны месячны плян. На справе мы бачым, што пляны маюцца у нязначным ліку чэек, пляны якія і маюцца вельмі разнастайныя (6-ёх месячны, календарны і г. д.).

Найбольш спрыяючым і правільным зьяўляецца штомесечны-календарны, 6-ці і 3-х месячныя пляны адцягваюць увагу чэчэйкі ад тых пытаньняў жыцця цэху, якія высоўваюцца жыццём і зьяўляюцца актуальнымі.

Наогул цэхачэйкі ня ў сілах вызначыць сабе перспэктыву на 6 месяцаў (гэта робіць калектыв). Календарны плян на месяц дае мажлівасць цэхачэйцы сваёчасова рэагавань на пытаньні, якія выплываюць з бягучага жыцця цэху, прадбачыць на месяц пытаньні яна можа і павінна. Адсюль вывады, што: цэхачэйка, якая зьяўляецца адной часткай агульна-завадской чэчэйкі, павінна працаваць па яе агульнаму пляну, павінна мець месячны календарны плян.

Бюро цэхачэйкі ўключае ў свой плян агульна-завадскія пытаньні і, дапамагаючы агульна-завадской чэчэйцы вызначае пытаньні жыцця самой чэчэйкі, становішча цэху і другія, якія па думцы бюро неабходна разабраць у гэтым месяцы напрыклад: работа гуртка па самаадукацыі, становішча дысцыпліны ў чэчэйцы, даклады групоргаў, стан росту чэчэйкі, аб якасці чытак і гутарак у цэху, аб працы бібліатэк, сходы аб якасці прадукцыі цэху і інш.

Трэба таксама ўстанавіць, як прывіла, зацвярджэньне пляну (у частку месяца) на сходзе чэчэйкі і ў канцы месяца, пры зацвярджэньні новага, адзначыць, што ня выканана і чаму.

Адначасовая форма складаньня плянаў работы цэхачэек уносіць пэўную чёткасць у іх працу, дае мажлівасць цэхачэйцы праявіць сваю ініцыятыву і, самае галоўнае, сваёчасова распрацоўваць тыя пытаньні, якія ў гэты перыяд цікавяць партыйныя і беспартыйныя колы.

Питання нагрузки

Ми маєм у ячейціи каля 40 розних нагрузак пачынаючы ад сакратара ячейкі і качаючы прадстаўнікам у розныя грамадскія і прарэсыйныя арганізацыі прадстаўнік у МК, РКК, бібліятэчны савет, прыслушны клуб і г. д. Ясна, што існуючы да гэтых часоў формы нагрузкі ў цэлячэйках толькі ўносяць путаніцу.

Цэлячэйкам неабходна запамніць наступнае:

Выдзяленны прадстаўнікоў у розныя выбарныя органы, мескомы страхасу, вытворчы камітэі і г. д. у выглядзе такіх паліткамсараў зьяўляюцца зусім непрыемным, бо кіравнітва ажыццяўляюцца праз існуючыя фракцыі у гэтых арганізацыях.

Партнагрузка трэба лічыць усягою даўжою ці часою працу, якая выконваецца партыянам па партыянай, профэсійнай, грамадскай, сацыяльнай лініі будучы **выбраным**.

З ліку членаў ячейкі трэба ўлічыць асобна т. т., якія маюць нагрузку па лініі **колектыву і РК**.

Што з ліку членаў ячейкі трэба таксама ўлічыць т. т., нядаўна прынятых у партыю, і г. д. г. д. зумоўна, але лічыць ім нагрузку акуртальнае наведваньне школы, альбо вывучэньне статуту партыі і г. д.

Асабліваю увагу таксама трэба звярнуць на маючуюся перагрузку. Ня глядзячы на шматлікія заўвагі, шэраг партыянаў мае па 1 і больш нагрузак.

Неабходна таксама ўлічыць пэўную яснасьць у заслухоўваньне дакладаў т. т., якія маюць нагрузку існуе такое палажэньне, калі ячейка, заслухоўвае сарададаныя даклады ня толькі т. т., якія маюць нагрузку ў рамках ячейкі, заслухоўваюць і тых т. т., якія стаяць на кіруючай працы (у коопэрацыі, гарсаветах, мясцовым, клубе) ня ў межах ячейкі.

Заслухоўваньне такіх сарададаных дакладаў нічога абсалютна ня ячейкі, ні кому другому ня дае. Ячэйка прамых адносін да гэтай работы ня мае і ня можа ведаць як працуе гэтая арганізацыя, альбо таварыш. Цэлячэйкі павінна заслухоўваць даклады тых таварышоў, якіх павінна нагрузку, якая ўраходзіць у кампанэнцыю і кіравнітва пачынаючы.

Праца бюро і сходу ячейкі

У працы бюро і сходу ячейкі адсутнічае ня толькі колькасны абхват пытаньняў з жыцця цэлю, але і гэтыя пытаньні, якія разьбіраюцца на бюро і сходзе, недастаткова разьбіраюцца. Ясная работа бюро і сходуў ячэек нізкая.

Прычынай нізкай якасьці працы, зьяўляюцца недастатковая падгатоўка пытаньняў да сходу, адсутнічаньне падрабязнай прайсправы і азначаньня з пытаньнямі, якія ставяцца на сходзе з боку кіруючага ядра ячейкі. Адноль ападарэньне пытаньня не заўсёды атрымлівае жадааны характар. Вельмі многа «гавораць», галоўным чынам, таму што недастаткова ясна само пытаньне.

Заўважаюцца легкія адносіны да ўжо прынятых рашэньняў; няма дастатковай правэркі таго, як прынятыя рашэньні ажыццяўляюцца.

Як падбіраць і падгатаўляць пытаньні

Для гэтага бязумоўна патрабуюцца праяўленьне ініцыятывы з боку, у першую чаргу, актыўу ячэек. Патрэбна жывая зацікаўленасьць, ініцыятыва да выяўленьня ўсяго таго, што зьяўляецца важным і патрэбным.

Падгатоўка пытаньняў павінна праводзіцца, галоўным чынам, сакратаром ячейкі з уцягненьнем членаў бюро і, наогул, актыўу ячэек.

Калі-ж на чарговым пасяджэнні бюро стаць даклад інструктара пяху альбо пінда, а вытворца-профэсіянальнага характару пытаньне, сакратару ячэйкі павінен за і самым дзеі перагаварыць з дакладчыкам.

Калі на пасяджэнні стаць даклад унутры-партыйнага характару, аб стане росту, стане дзеячынства і этыкі, тут таксама сакратару партыі павіна падказаць у пэтым выкладзе ўсе матэрыялы па гэтым пытаньні і павяжачыя падказкі, з тым, каб даць чоткі і ясны матэрыял, навакол чаго павінна ісьці абгаворваньне пытаньня.

Трэба да мінімуму скараціць складаньне камітэ і па складаньні рэзолюцыі. Такія камітэ павінны істнуць у асаблівых выпадках і пры спэцыяльнай падрыхтоўцы пытаньня яны ня так будуць патрэбны.

Сакратару ячэйкі бязумоўна актыў павінен дапамагаць

Правуючы і г. ін. вытворцы і мейстры яшчэ бязумоўна работу ячэйкі зусім зразумела, што адны ня здохлі справіцца з усёй гэтай работай. Патрабна дапамога.

Удзел у гаспадарча-вытворчым жыцьці цэху

Да гэтых часоў ня было пэўнага якасьці, як цэхавіцка павінна прымаць удзел у вытворчым жыцьці цэху. У большасьці свай абмяжоўваліся толькі заслухоўваньнем чак ад часу, дакладаў інструктара пяху.

Апшнія дні пяху было тым, што і пэўна ўсё цэхам мы маем партыйцаў-майстроў і інструктараў цэху.

Асноўнымі формамі удзелу цэхавіц у гаспадарчым жыцьці цэху трэба лічыць: а) заслухоўваньне дакладаў аб вытворчым жыцьці цэху, б) актыўны удзел у вытворчых нарадах, в) гаворкі і сур'ёзныя адносіны да вытворчасьці.

Цэхавіцка павінны пэўна заслухоўваць даклады майстра, альбо інструктара па асобна вытворчым пытаньням: аб якасьці прадукцыі, аб даставе сьм'я, аб тармазах у рабоце цэху і г. д.

Апроч таго, трэба зазначыць што, як правіла, усе пытаньні, якія датычацца таго ці пінда цэху, да іх вырашэньня па бюро калектыву, павінны напярэдадні абгаварвацца ў цэхавіццы.

На чыгуны маюцца службы, якія маюць па 2-3 цэхавых ячэйкі. Пэрыодычна праз бюро калектыву павінны склікацца аб'яднаньня сходзі для заслухоўваньня дакладаў аб стане працы у агуле.

У такім-жа парадку бюро калектыву скажам па меры неабходнасьці бюро гэтых ячэйкі для абгаворваньня таго ці пінда пытаньня.

Удзел камуністаў у вытворчых нарадах, асабліва ва умовах, калі мы маем нязначны аль майстроў і інструктараў камуністаў, праз каго можна было б праводзіць рэальныя ячэйкі, зьяўляецца асабліва важным. Да гэтых часоў партыя і цэхавіцкі работу недаацэньваюць.

Удзел партыйцаў на вытворчых нарадах павінен зьяўляцца ня толькі наведваньнем нарад, але і актыўнай працай.

Удзел у вытворчых нарадах зьяўляецца адным з відаў удзелу ячэйкі ў гаспадарча-вытворчым жыцьці цэху.

Мы маем у цэху пэўна і т. выскнутых і выбраных у профарганізацыі на розную працу. Увага ячэйкі, каб зблізіць гэтых таварышоў і дапамога ў іх рабоце была недастатковай.

У далейшым рабоце ячэйкі неабходна зьвярнуць увагу на падбор кадру г. т. для ўцягненьня у грамадзкую працу ячэйкі з ліку партыйцаў і беспартыйнага актыву. У рабоце ячэйкі важнае месца павінна заняць заслухоўваньне пытаньняў профжыцьця.

Ячэйка пэрыодычна павінна склікаць увесь профактыву цэху, дзе абгаворваць пытаньні профэсіянальнага характару. Трэба таксама у будучым практыкаваць скліканьне сходаў рабочых па цэхам, для распрацоўкі

питанняў ня толькі агульнага характару, але прафэсійнага і вытворча-га. Гэтыя сходы павінны складацца праз профунаўтаважаных, альбо сяброў мясцоваў цэху, пагоджушы з вышнімі прарганізацыямі.

Цэхавыя вытворчыя камітэі і нарады працуюць над краўнішам цэхачэйкі, адсуль зразумела, што увага цэхачэек да іх работы павінна быць паялічана. Вытворчыя нарады у цэху павінны заняць адно з асноўных месц у рабоце ячэек.

Канцэнтрыраваны матар'ял па асноўным пытаньням арганізацыі і работы цэхачэек павінен быць у далейшым паглыблены. Асабліва ўвагу павінны звярнуць на жывое інструктаваньне і прапановы ведаць у адной цэхачэйкі ў другую.

Жывое інструктаваньне павінна быць так пастаўлена, каб яно ня выявілася у дробную апэку. Біюро агульна завадкай ячэйкі павінна са-дзейнічаць праваўленьню ініцыятывы цэхачэек, у час высноўваньня свабоднага рэагаваньня на ўсе важныя пытаньні жыцця цэху.

Беларусізацыя ў Віцебску

„Хочанне пераўтварыць кіравніцтва рабочае класы, хочанне каб пролетарыяты былі на пераднім плане ў будаўніцтве арганізацыі БССР — гэта адзіны беларускі момант. Без гэтага партыя і рабочыя класы Беларусі кіраваць ня здолеюць“ — такая дырэктыва ЦК КПБ.

Вядома, у партыі пачаўся пераход, як у Віцебску, выканання гэтай дырэктывы і ў першую чаргу ў партыйнай арганізацыі.

Нацыянальны склад арганізацыі:

на 25 IV-27 г

	Беларусы	Расійцы	Яўрэі	Палыкі	Латышы	Іншыя	Усяго
Вясковая парт- арганізацыя	786 72,9%	86 8%	93 8,6%	28 2,6%	62 5,7%	24 2,2%	1079
Гарадская парт- арганізацыя	859 48,6%	371 12,2%	803 36,1%	102 4,6%	116 5,2%	7 0,3%	1222
Уся арганізацыя	1646 49,8%	357 10,8%	896 27,2%	130 4%	178 5,1%	31 0,9%	3304

Нацыянальны склад выбарчых партарганаў:

Склад АК КПБ	17 36,2%	9 19,1%	10 21,3%	2 4,3%	0 0%	1 2,1%	47
Склад гарадскіх РК КПБ . .	22 36%	8 13,1%	22 36%	4 6,6%	0 0%	3 5%	61
Склад вясковых РК КПБ . .	72 64,3%	12 10,7%	14 12,5%	2 3,3%	9 8%	3 2,7%	113

Прыпедзеныя лічбы паказваюць, што палова акруговай арганізацыі належыць да беларусаў. Калі ж узяць асобна вясковую арганізацыю, то там беларусы складаюць амаль што ўсёй арганізацыі. Значыцца, калі ў арганізацыі толькі беларусаў, яна мела аснову разка паставіць пытаньне аб беларусізацыі.

Уясненне пытання партарганізацыі

Прапрацоўка пастановы кастрычнікавага пленуму ЦК па нацыянальнаму пытанню праводзілася ў ячэйках у форме дакладаў, спрэчак і вынасення рэзалюцый. Уся акруговая партарганізацыя была уцягнута ў вывучэнне гэтых пастановаў. У выніку чаго ўся арганізацыя уцяміла

асноўную лінію партыі ў нацыянальным пытанні прыстасаваную да Беларусі, але асобныя неразумныя ўсё-ж засталіся. У якасці аднаго з вынікаў прапрацоўкі нязлужыць адзначыць змяненне адносінаў партыі да беларускай мовы. Размовы аб тым, што гэтая мова штучная, што сяляне на гэтай мове ня гутараць і г. д. Пачынаюць звышчацца патроху і пасыпаныя адносіны да беларускай моўнай месца у мінулым годзе— „палітыку мы ухваляем, але самі пакуль што рабіць у гэтым напрамку нічога ня будзем“.

Спярэчкі і апрацоўка пытанняў ганіцтваваліся, галоўным чынам, накол беларусізацыі, каранізацыі і абслугоўвання нацыянальных меншасцяў і культурнага будаўніцтва.

Практычнае ажыццяўленне партарганізацыйнай беларусізацыі

Мы ня можам пахваліцца асабліва вялікімі дасягненнямі ў практычным ажыццяўленні беларусізацыі, але-ж даныя гавораць аб вялікім пераломе ў гэтым сэнсе ў арганізацыі.

Бюро Акруговага Камітэту ў містапад 1926 г. было дадана заданне адпаведным таварышам вывучыць беларускую мову да 1-га студзеня 1927 г.

Праверка паказала, што большая частка прапараных ня чытаюць беларускай літаратуры і ня чытаюць, амаль што, беларускіх газет. Вывучаюць яны мову „па пратаколам і перапісцы“. Інакш гэта ажыццяўлялася дасягненнем у параўнанні з тым, што мы мелі ў мінулым годзе.

Ува ўсіх школах партасветнай сеткі ў горадзе і на вёсцы была уведзена беларуская мова, як спецыяльны прадмет. Некаторыя школы-працоўкі рабілі спробы да пераводу выкладання на беларускую мову іншых прадметаў і праба сказаць спробы даволі ўданыя.

Многіх вынікаў, галоўным чынам, на гарадскім школам паліграматы гэта не дало так як беларуская мова адводзілася толькі ўсяго адна гадзіна ў тыдзень. Апроч таго слухачы ня зусім акуратна паводзілі гэтыя заняткі.

Сець гурткоў па вывучэнню беларускай мовы, да апошняга год, вырасла як у горадзе, так і на вёсцы. Аднак удзел у іх камуністаў зусім малы. Пару прыкладаў: нядаўна былі праведзены ў горадзе 28 гурткоў па вывучэнню беларускай мовы і ў іх з 892 чалавек толькі 18 сяброў і кандыдатаў КПБ, альбо 17% агульнага ліку працуючых у гуртках.

На вёсцы—па Бешанкавіцкаму раёну працуюць у гуртках 137 чалавек, з іх сяброў і кандыдатаў КПБ 18, альбо 13%. На Ступіскаму раёну працуюць у гуртках і школах 311 чалавек з якіх 12 партыйныя, альбо 13% усіх працуючых у гуртках.

Перапіска партыйных арганізацый пацвердзіла пераводзіны на беларускую мову.

1-шы раён на беламове 7 яч. альбо 26%, на змешанай бел.-рас. мове—4 яч. альбо 15%, на яўрэйскай мове ячэйка, альбо 3%, на змешанай расійска-яўрэйскай мове 3 яч. альбо 11%, і на расійскай мове 12 яч., альбо 45%.

2-і раён: На змешанай беларуска-расійскай мове 4, альбо 15 проц., на яўрэйскай мове 1, альбо 4 проц., на змешанай расійскай і яўрэйскай мове 3, альбо 11 проц., і на расійскай мове 19, альбо 70 проц.

Вясковыя ячэйкі

- Баярышчанскі раён — на расійскай мове і на белмове 4.
 Чашніцкі " — на белмове 1 на з'яўшанай расійска-беларус-
 кай 1 і на расійскай мове 1.
 Высачанскі " — на расійскай мове 6 і на белмове 2.
 Сураскі " — на белмове 1, на з'яўшанай беларуска-расій-
 скаяй 1 і на расійска-латыскай мове 1, на ра-
 сійскай 2.

У другіх раёнах пераведзена на беларускую мову арана, прызначана паловы ўсіх ячэек.

Такім чынам Віцебскія арганізацыі масава і мноства колькасціх пачынаюць у справе беларусізацыі. Аднак, уявіце сабе, што пры гэтым не як нехта ўжывае працу (гэтак у нас і і іншыя іноўдзіныя і гэтыя) нават і у гэтых ячэйках, якія свайму прэсту пераходзілі на беларускую, выдасці на расійскай мове. У гэтым напрамку мы дагэту маем спробы, што не будзе аранш. Зразумела, што араншныя болей маса месцы у горадах, чым на вёсцы.

Пры ўсіх нават недахопах, адно ж гэта быў прамоніям што большыя арганізацыі сфармавалі нацыянальныя партыі і беларусізацыі ў прыватнасці чым і гэта ў гэтых араншныя і гэтыя праводзіцца значная праца.

Камсамольская арганізацыя і беларусізацыя

Найвышэйшы склад камсамольскай арганізацыі на 1 лістапада 1927 г.

Беларусоў 5.348—62,8 проц., яўр. 2.557—30 проц., рускіх 305
 3,6 проц., паліскіх 155—1,8 проц., латышоў 130—1,5 проц., іншых 27
 0,3 проц.

Склад выбарчых арганізацый камсамолу

	Беларус.	Яўр.	Расійцаў	Паліскіх	Латышоў	Іншых	Усяго
АК КСМ	15 43%	12 34%	3 8,5%	3 8,5%	1 3%	1 3%	35
Райком	190 66,4%	70 24,4%	13 4,6%	9 3,2%	2 0,7%	2 0,7%	286
Секратары РК	7-4,6%	4-26,7%	2-13,3%	1-6,7%	—	1-6,7%	15
Бюро ячэек	825 70%	292 24,5%	30 2,4%	26 2,1%	13 1%	—	1186
Секратары яч.	191 71%	67 25%	4 1,5%	5 2,2%	1 0,3%	—	269

Настроі, якія мелі месца ў партыйнай арганізацыі, былі і ў камсамолу, да гэтага часу, пакуль яны былі праведзены і гуманітарная праца.

Пытанні беларусізацыі партыі ставіліся на паседжах АК і РК камсамолу і абмяркоўваліся ў ячэйках. Пры аб'яўленні былі дзякуючы гэтай да самай нагоды, што і ў гэтых арганізацыях. Пры гэтым прыводзілі беларускую літаратурную мову да месца, бо сяляне не разумеюць яе. "Беларуская мова — гэта мова, якая не разумець беларускую мову, нас не будзе разумець сяляне" (Сураскі раён).

Сумесна з агульным ўзвядзеннем пачатковай школы адносіны арганізацыі да беларусізацыі і пачатковай паспяху ўсправажыліся аднаго часу. Аднак, і па гэтым дзень, слава настаўніц праца на разгуматэльна валантэрыі пытанні сярод беспартыйнай моладзі.

Практычнае ажыццяўленне

Акружком КСМ пераглед сваю працу змятаў што павялічыць на беларускую мову і ня толькі ў галіне перапіскі. Большасць адважных працаўнікоў АК КСМ дзялом добра ўладваюць беларускай мовай.

Ранкомы КСМ былі марудна, але ўсё ж сваю працу пераводзілі на беларускую мову і ў гэтым маюць за апошні год ня мала дасягненняў. Перапіска Райкомаў цалком пераведзена на белмову. Значна горш з ячэйкамі і ў асабліва сці ў горадзе, але і тут арганізацыя мае ня толькі надзею, але і пэўныя дасягненні. Гэта падтвэрджваецца хатняй наступнай табліцай:

На якой мове працуюць ячэйкі КСМ:

	У яго яч.	На бел- мове	На рас.	На яўр.	На поль- скай	На зме- шанай
Гарадзкія . . .	86	13 15 ⁰ / ₁₀	50 58 ⁰ / ₁₀	10 12 ⁰ / ₁₀	—	13 15 ⁰ / ₁₀
Вясковыя . . .	184	75 40,4 ⁰ / ₁₀	29 16 ⁰ / ₁₀	6 3 ⁰ / ₁₀	1 0,6 ⁰ / ₁₀	73 40 ⁰ / ₁₀
Усяго па акрузе .	270	88 32,6 ⁰ / ₁₀	79 29,2 ⁰ / ₁₀	16 6 ⁰ / ₁₀	1 0,3 ⁰ / ₁₀	86 31,9 ⁰ / ₁₀

Вырасла значна запікаўленасць беларускай мовай і практычнае дасягненне гэта ў камсамольскай арганізацыі. У акрузе працуюць 134 групкі па вывучэнню беларускай мовы, у якіх вучацца толькі камсамольцы.

Зразумела, што гэтыя дасягненні невялікія і імё аддаваліся ні ў яком выпадку не даць. Праца па беларусізацыі ў камсамольскай арганізацыі павінна павялічыць іх дзіўна змяніліся вывучэння ня толькі мовы, але і беларускай культуры і глумачэння значэння беларусізацыі, як часткі агульнай нацыянальнай палітыкі КПБ.

Савецкі апарат:

Нацыянальны склад працаўнікоў савецкіх устаноў

	Беларусы	Расійцы	Яўрэі	Палякі	Латышы	Іншыя	Усяго
АБК. . .	10 43,5 ⁰ / ₁₀	6 26 ⁰ / ₁₀	7 30,5 ⁰ / ₁₀	—	—	—	23
РВК. . .	610 70,7 ⁰ / ₁₀	53 6,2 ⁰ / ₁₀	142 16,6 ⁰ / ₁₀	13 0,5 ⁰ / ₁₀	—	44 5,1 ⁰ / ₁₀	862
Аддзёлы АБК:							
Адпаведныя працаўнікі .	133 37 ⁰ / ₁₀	6 17 ⁰ / ₁₀	13 37 ⁰ / ₁₀	1 3 ⁰ / ₁₀	2 6 ⁰ / ₁₀	—	35
Тэх. працаўн. .	108 47,6 ⁰ / ₁₀	65 28,6 ⁰ / ₁₀	32 14,3 ⁰ / ₁₀	6 2,6 ⁰ / ₁₀	6 2,6 ⁰ / ₁₀	10 4,3 ⁰ / ₁₀	227
Спецыялістаў .	112 67 ⁰ / ₁₀	—	9 4,2 ⁰ / ₁₀	2 6,7 ⁰ / ₁₀	12 0,9 ⁰ / ₁₀	7 3,3 ⁰ / ₁₀	212
Усяго .	883 65 ⁰ / ₁₀	170 12,5 ⁰ / ₁₀	203 15 ⁰ / ₁₀	22 0,6 ⁰ / ₁₀	20 0,4 ⁰ / ₁₀	61 1,5 ⁰ / ₁₀	1359

У ўстановах аб'ектаў вучняў п'ясу (Радзінкаўскаму, працу пера-
віны прэзент беларусаў. Прэзент беларусаў у ўстановах акругі імлі-
зусім адказвае агульнаму міку беларусаў Віцебскай акругі. Як жа а-
дзім беларускай мовай працаўнікі ўстаноў Віцебскай акругі.

Адпаведныя працаўнікі	добра	сярэдне	слаба	нямае	усяго
Акруговыя ўст.	8- 21,6%	18-48,7%	8- 21,6%	3- 8,1%	37
Рай. устан.	26- 14%	79- 42%	67- 35%	18- 9%	190
Усяго:	34- 15%	97-43%	75- 33%	21-9	194
Тэхнічныя прац.					
Акруговыя ўст.	12- 3,5%	96- 27,5%	91- 26%	150- 43%	359
Рай. устан.	49- 7,1%	226- 33,5%	249- 37,4%	148- 22%	672
Усяго:	61- 6%	322- 31%	340- 33%	298- 30%	1021

Трэба адзначыць тое, што адна з аб'ектаў, што сярод адказных пра-
цаўнікоў прэзент ня беларускай мовай значна менш, чым сярод
тэхнічных. Зусім дзіва кам сярод тэхнічных працаўнікоў 30 праймае
даюць, а 33 праймае даюць беларускай мовай. З працаўнікоў уста-
ноў, на першым месцы стаць Акружна (4%), тэхнічных (1%) даюць мовай
добра, і сярэдне. З аб'ектаў працаўнікоў (1) даюць добра, і сярэдне,
но, а на апошнім месцы Акружна (4%) тэхнічных працаўнікоў толькі
(1) дае беларускай, а з адказных — ніхто).

Профарганізацыя

Іля і дэдацыя таго, што партыйныя і камсамольскія арганізацыі
яшчэ толькі пачаў самі ўзяцца за павышэнне дырэктыўна дзяр.
партыя умела размяшчае беларуска, што тагачаснае пытанне ня зусім
дастатна было аб'ясняе перад беспартыйнымі, і іншымі, установамі, і ў
ператах апошніх мала пераходзіць у сярэднюю агульнасць.

Пра арганізацыю тагачаснае пытанне ў аддзяленнях сходах яшчэ ў
прысутнасці беспартыйнага актыву, можа мець пэўны характар
іхняе выступленні. Тагачаснае М. Гаворылаў, што ў нашых вёсках няма ні
воднага праймае беларускай сходу ў размовах, ня дора, ці не прымі-
чае, што і сам у сходах размовах узяў да 30 праймае беларускай сходу
(беспартыйны Новыкаў).

Мы беларусаў ня толькі бачылі. Памі актыву, камітэтам дадуць
павышэнні і формі бяжучае, і вучыцца беларуска. У гэтым у правядзенні
беларусаў ня яшчэ дора, а дора (беспартыйны Забавіцкі).

Але разам з гэтым, як вяртаючыся да размяшчэння сходаў, установах
партыйны і камсамольскія беларускай культуры можа часам, і іншага
характару выступленні.

Нацыянальны склад профсаюзаў і іх арганізацый.

	Беларус.	Расійцаў	Яўрэяў	Паллякаў	Іншых	Усяго
Склад арганізацый	160	11,2	79	1,8	1,8	252
Прэзідыум АСПС	4-27%	3-20%	6-40%	1-6,5%	1-6,5%	15
Пленум АСПС	35-54%	1-1,5%	25-38,5%	3-4,5%	1-1,5%	65
Акруговыя Праўд. Саюзаў	137-44%	20-7%	116-38%	13-4%	20-7%	306

З ліку гэтых саюзаў, саюз швэйнікаў вядзе сваю прынцypал на яўрэйскай мове, і тацчасёвы даконт і саюз сельска-гаспадарчых і лясных рабочых часткова на беларускай мове. Астатнія саюзы толькі на расійскай.

У кабюках, за выключеннем „Дома Асьветы“ большыя частка прамы вядзення на расійскай мове. Патрабнасьці чытачоў у беларускай літаратуры здавальняюцца бібліятэкамі ў вельмі малым разьмеры. Так напрыклад: з 36,731 кн іг саюзных бібліятэк толькі 1203 на беламове.

Такім чынам на агульным фронце беларусізацыі, профсаюзы ну частак вяўляецца адным з слабейшых.

Беларусізацыя і культурнае будаўніцтва

Мова выкладаньня ў школах

Асе кампаньскты на мове выкладаньня падзяляюцца наступным чынам

	Гор.	Вясёск	Расоны	Усяго	„
Беларускіх	17	819	946	879	
Яўрэйскіх	39	36	75	64	
Расійскіх	88	9	97	83	
Польскіх	12	15	27	24	
Латыскіх	4	17	21	18	
Эстонскіх	—	1	1	0,5	
Літоўскіх	—	1	1	0,1	
Усяго	270	898	1168	100	

Підаўляючая большасьць беларускіх школ 819 з 946 прыходзіць на вёску, расійскіх жа школ 88 з 97 падзе на горад, што амаль аўсім зрааумела.

Найбольшы цяжкасьці ў беларусізацыі школ утвараюцца адсутнічаньнем вучэбнай літаратуры для другога канцэнтру сямігадак, хопь часткова за апошні год гэты недахоп зьнішчаны.

Нацыянальны склад прынцып школ соцыяльнага пымаваньня

	Па гораду 25-26 г.	26-27 г.	Па вёскам 26-27 г.
	у	у	у
Беларусаў	32	34	86,3
Яўрэяў	49,5	52	7,4
Палікаў	4	4	2,6
Расійцаў	12,5	9	2,1
Латышоў	0,5	0,5	1,2
Эстонцаў	—	—	0,2
Літоўцаў	—	—	0,2
Іншых	0,5	0,5	—

Адсюль мы з усей яскравасцю бачым, што нацыянальны склад вучняў цалком адпавядае мове выкладання ў школах.

Вузы і Тэхнікумы

Беларусоў - 513 чалавек, альбо 50,3 проц., яўрэяў - 411 альбо 43,5 проц., расійцаў - 11, альбо 1,1 проц., палякаў - 1, альбо 1,1 проц., латышоў - 4, альбо 0,4 проц.

Іля глядзячы на тое, што беларусы і тут складаюць болей паловы усіх вучняў, перавод выкладання навучальных дысцыплін на беларую яшчэ далёка не цалком праведзены. Пару прыкладаў: выкладанне дысцыплін у Беладтэхнікуме цалком праведзена на беларую, у Кааператыўным на 85 проц., на Беладкурсах на 55 проц., а Вітэбсктэхнікуме на 45 проц. Зусім кепска абстаіць з электромеханічным тэхнікумам, дзе беларова выкладаецца толькі, як прадмет.

Перад партыйнымі ячэйкамі гэтых навучальных устаноў выцякае неабходнасць узмацнення працы па растлумачэнню прыроднай партыі ў нацыянальным пытанні.

Беларусізацыя палітасветных устаноў

Працаўнікі хат-чытальні на 80 проц. свайго складу ўладаюць беларускай мовай, хоць і ня зусім цвёрда. Значная частка працы хат-чытальні пераведзена на беларускую мову.

Аднак, яшчэ да сучаснага моманту, хат-чытальні ня маюць адвальваючай колькасці літэратуры на беларускай мове і мовіх наменшасцяў. Іля лепш абстаці справа з бібліятэкамі рабочых калюбай. Іля прыклад: бібліятэка калюбу Дрэнапрацоўнікаў, у якім 50 проц. рабочых беларусы і 25 проц. яўрэяў, маюць толькі 34 кнігі на беларую і 240 кніг на яўрэйскай мове. У бібліятэцы калюбу „суботнік“ на 13,000 кніг, беларускіх толькі 250. Беларускія кнігі купляюцца яшчэ надта сёлава. Адацяленне Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва за 25-26 г. прадала на 119,000 руб. кніг із якіх беларускіх - толькі на 36,000 руб. і то галоўным чынам падручнікаў.

Беларускія часопісі амаль што зусім не выпісваюцца.

Але на Вітэбшчыне, хоць і марудна, хоць і з аслабленнем на некаторых вучастках, справы беларусізацыі цесна ж звязаныя на шляху дасягнення.

Пра выходы з комсамолу

Казіць за гэз аб масавых выходах з Комсамолу, бяспаміна, ня прыходзіцца. У сваёй час такога з'явіліся мода беларускіх масавых распусцідванняў у некаторых арганізацыйных аддзелах у прадзе падпланавыя рэшткі павышэння я якасці выходы ў значнай меры скарэніліся. Прамаўцаў у гэтых выходах і ў гэтых частках дабраахотліва інша маральна можа ў нашых арганізацыях і гэты артыкул ставіць сваёй задачай некаторае высвятленне пытання.

Для ўдасканалення пытання граба факты выходу з саюзу размежавалі па іх прычынам.

Першае: Нярэдка комсамольцы выходзяць з саюзу матывіруючы гэта як неадавальненне работні, скардзячыся на тое, што за ўвесь час прабылі ў саюзе яны не атрымалі нічога. Бяспаміна комсамольцы не з'яўляюць толькі тымі, якіх не ўважываюць у саюзе, а таксама і напружвай, калі ставіць і рэдка фактам выходу комсамольцы з саюзу.

Такія з'яўляюцца, паміж іншым, у з'вязку з падспіваным пастапоўкі работы ячэек ідуць на значнае зніжэнне.

Направа і факты і пінала нярэдка часта ў прадзе работы ячэйкі па тым ці іншым прычынам складаюцца парожня ўзаемаадносін паміж комсамольцамі і саюзам. Складзіце нярэдка ўсё гэта ў палітбюро на аднаго з комсамольцаў („сэрцашчынішчы“) складаюцца астапары з узаемаадносін, і ў канцы апошню комсамольца падаяву аб выхадзе.

Усё гэта. Некаторыя комсамольцы ў вытэку працягнута пуканні і работы, агульнасці ў цяжкім матар'яльным становішчы пачаюцца ад пачатку паслужыць комсамольцы арганізацыі з'яўляючы перыхадзі так, дык можа комсамольцаў можа можа з'явіцца пачаць час. У падзінне дэжурных такіх фактах будзе характэрным паслужыць заявы комсамольца:

„Выходзячы з дрэннага эканомічнага становішча кідаю комсамольца з прычыны неадавальнення гэтай пачатку і бачарынай прайма і чым не аздавальняючы і гэты беднякоу, але ж толькі аздавальняючы кудышкі аўмаіты, якіх пасылаюць на працу і не радаюць у партыю“.

Калі адначасна няраг момантаў, якія гавораць аб існаванні некаторых не нармальнасцяў у ячэйцы пры ўмове, калі верыць з'явіце аб перадачы „кудальшых асмантэў“ у партыю (а ў гэтым яшчэ можна сумавіцца), то стае зразумелым што дрэннае эканомічнае становішча б скардзяюцца комсамольца, частам з'яўляюцца прычынай яго выходу з КСМ.

Такія факты не адзіны і падобныя прычыны скардзяюць выходу з КСМ. У некаторых вызначаных частках, пад'ёмна к нам прыношых комсамольцаў, існуе агляд на комсамольца як арганізацыю, якая павінна „устраіць на працу“ аздавальняюць мат'рыяльна пачаць на саюз, як на біржу працы.

Трыця: Частка комсамольцаў ня многая пачаць пачаць на пераход у партыю у бліжэйшы час (пераважна перадачы скардзячы), пачаць аўмаіты рука. Такія факты маюць колькасць, але яны з'яўляюцца. Комсамольца-студэнт падаяву наступнага зместу:

„У зв'язку з тим, што я на своїй паспівності, яка мені привілася на гребі дрібного матер'яльного становішча, не маю у даному ВУЗе більш переданим у партію і што мені хутка сповнилося 23 гади, прошу мене виключити з шерегу організації“.

Альбо:

„У віду того, што на думку ячійки і нават некоторых членів партії я виявляюся дефективним членом ячійки, нагайтому прошу виключити мене з КСМ“.

Важкоуна на усім комсомольцям завтра можна і необхідно бути членами партії, аджак, ігта инча не з'являється причини для вихаду з Комсомолу. Комсомолец, як падає такую заяву і додаток усім аджак ходзіть ад ячійки, чаму апошня нярядка сама садзейнічає.

Гайвертін: Упоунаєши законнає і апраудуємає жадання комсомольца вучища не заусды адавалляється. Часта комсомольцы бєз кашники грошы у кишани зьявляються з города не аступушы у навчальныя установы. Званьє комсомольца аказалася мала инча для таго, каб быць прынятым вучища і патрэбны веды, а їх, як ідэць, мала. Комсомол не дапамог, вывад — гэта вихадзіць з яго шерегу.

Такого роду заявы у пераажнай большасці падлюны комсомольцамі-навічкамі з больш думажных праслук іскі. Такі вихады некоторым членам садзейнічаюць адасованню членам усім ападыона сапауаушы у КСМ элементау, які аказуны саюа старыстай у свіх абавязках мєтах. Ины рана, альбо пазыч пачыны вийсць з нашай організації.

Частка комсомольцау-хуагстау, якія займаючыся пачысткам на сутнасці адарналіся ад Комсомолу, але фармальна ачанысь комсомольцамі, калі бачаць, што бєз ячійки пачынає у адносинах да іх прыймаць якія небудзь мерыпрыемствы, самі папераджаюць такое зьявішча і падаюць заявы аб вихадзе з Комсомолу.

Такім вихадам садзейнічає падвышанна рэакція нават ня сур'єзны падыход з боку некоторых ячєек КСМ да аказання аб неатычных аступках комсомольцау. Адзіным мерыпрыемствам, аздараўляючым ячійку, ачыща вьключэньне. Неагычны праслук разглядається, як абсалютнає зьявішча, бєз вучоту і зьявішчынных прычын, якія параджаюць хвааробныя зьявішчы. Зразумела, што комсомолец як арату неатычны праслук, чакань вьключэньня і, каб падвесьць ігта пад больш прыгожым рубрыку, вьходзіць дабраахвотна з КСМ, матыруючы, якім небудзь пабочнымі прычынамі.

У іскцы инча да ігта часу прычына вихаду з комсомолу зьявляється: занятасць комсомольцау на с.гаспадарны, нематчымасьцюувачы хатнюю работу з рэгулярным павєдваньнем сходау і вьканавьнем комсомольскіх абавязкаў.

Ячійка адавалляє просьбу комсомольца, не задумваючыся над матчымасьцю вихаду са склаўшагася становішча.

Вихады з комсомолу на прычынам хваробы таксама маюць захвирэушы комсомолец ня можа быць актыўным членам ячійки і ачыць вихадам з становішча выбыць з організації. Чытаем наступнає.

„Выпіска з пратаколу сходау яч. АКСМБ.

СЛУХАЛІ:

Аб комсомольцы К... Гаворыць К... „у віду того, што я захвараў вєнєрычнай хваробою — сифілісам, прошу мене вьключыць з КСМ“.

ПАСТАНОВІЛІ:

„Вьключыць“.

Вось і усє. Коротка і зразумела. Другі комсомолец піша:

Знаходячися у організації з 1925 г. да гэтага часу я быў ей адданы, але цяпер адчуваю сяб змораным і далейшае прабы-
ванне у шэрагах КСМ будзе адбыцца на моім здароўі, а па гэтай
прашу ня лічыць мяне членам В організації“.

Зразумела, што пастава аб выключэнні пры дабраахвотнай а-
жыі аб хворобі не правільная. Яна сведчыць аб нячуткасці комса-
мольцу. Такая заява робіць, так сказаць, панану комсамольцу, бо
смысл комсамольца, які пры такім становішчы не даўсды ачышчае не-
абходным дасведзіць сваіх таварышоў і сваю асоб думкі распаўсюджа-
юць заразу.

Да ўсяго сказанага граба дадаць аб фактах выхаду з комсамолу
даючата Есёва дзве прычыны: выхад змуж за беспартыйнага хлопца
са часамі і за партыйнага і залічэнне “гаварыска” адносна хлапцоў да
даючата. У падцвярджэнне гэтага можна прывесці факт, калі у ад-
но з ячэйкі ўсё даўсды хадзілі і былі з КСМ ад даючаты свае-
часоваму выйсненню прычыны. Х вярніце гэта факт удалося не да-
пусціць.

У калектыве КСМ ф-кі “Дзвіна” (дае больш распаўсюджанай
заўважэння жаночая праца) з 1925 г. механічна выбыўшага комсамольца
прыблізна за год, даючата выбыла. Асноўная прычына выхад за
муж і адрыв ад комсамолу.

У далейшай рабоце нашым партыйным і таловым членам, комса-
мольскім арганізацыям неабходна звярнуць большую увагу на вылу-
чэнне і звышчашэнне прычын якія прыводзяць да выхаду з Ком-
самолу.

Граба вельмі барацьбу з такімі з’явамі, калі выходзячы з КСМ
члены зусім адхіляюцца ад ячэйкі. Тако ж з’явіцца яго моральна
прынесчы і вынікі ясныя альбо адрыв ад грамадскага жыцця, а
потым захваленне п’яцтвам і хуліганствам, альбо раз’езд працамі
таўленне комсамольскай арганізацыі.

У цэлым шэрагу выпадкаў выхату з комсамолу мы маем ненармаль-
насны у ячэйцы ісклока, нераўнамерная нагрузка, неправільныя ула-
смацтвенны і даючатамі і г. д.) і па гэтай Комсамольскім Камітэ-
там неабходна у кожным асобным выпадку разглядаць гэтыя пытанні і
памячаць практычныя меры пры меры на звышчашэнне маючыся ненар-
мальнасцяй.

Чёткова выхад з Комсамолу паступова сярэе адсвятванню вы-
падкова папаўняў у яго шэрагі людзям, ад гэта толькі часткова, і па-
гэтай такіх выпадкі гавіцца заслужыўшы значна большай увагі у на-
шай практычнай рабоце.

Навучэнне якасці работы, уцягненне кожнага комсамольца у
канкрэтную работу, зусім звышчаць выходы з Комсамолу Гэта пада-
жанне апраўдана фактамі і жыццём

Вынікі партыйнае асьветы ў КП(б)Б за 1926-27 нав. год

Падрыхтоўка да навучальнага году

Толькі што мінулы навучальны год зьяўляецца другім годам плянавай, сыстэматычнай работы па партыйнай асьвеце. І ў параўнанні з папярэднім годам — першым вопытам гэтай работы — мы павінны канстатаваць цэлы шэраг дасягненняў у пастаноўцы, правядзенні і выніках работы па партыйнай асьвеце.

Першы год плянавай работы па партасьвеце — 1925-26 навуч. год.

Ужо падрыхтоўчая праца да толькі што мінулага навучальнага году прайшла значна лепей, больш арганізавана як у папярэднім годзе, як у цэнтры, гэтак і на мясцох. Свачасова быў падобраны кадр прапагандыстых шляхам адбору выявіўшых сябе на працы з ліку прапагандыстых, якія прапавалі ў папярэднім навуч. годзе, і шляхам вылучэння новых таварышоў. Праведзены курсы перыпадрыхтоўкі цэнтральныя і на мясцох (у акругах) якія абхапілі большую частку як гарадзкіх, так і вясковых прапагандыстых. Задачай была намечана сетка партыйнае асьветы. У адпаведнасці з гэтым была унесена яскасць у пытанні матэрыяльнага забеспячэння школ і правільнага пабудавання бюджэту яшчэ дз пачатку навучальнага году. Усе гэтыя мерапрыемствы захапілі арганізацыі выстарчальна падрыхтаванымі што адбылася ў стаючым сэнсе на ходзе заняткаў у працягу ўсяго навучальнага году.

Комплектаванне. Ня ў прыклад папярэдняму году, комплектаванне адбылося значна больш арганізавана, больш мэтазгодна. У 1925-26 годзе пры вызначэнні ў тую або іншую школу кіраваліся амаль толькі выпадковымі прызнакамі, без уліку узроўню агульнага развіцця, палітведаў, тэхнічнай пісьменнасці, што прывяло да надзвычайнай стракатасці складу школ і груп, непрыстасаванасці слухачоў адзін да аднаго і да данай школы. Гэтая акалічнасць выклікала масавы адліў ад школ, неабходнасць шматлікавых перагруповак ужо пад час заняткаў, што ўносіла бязладдзе ва ўсю працу.

Усяго гэтага ўжо ня было ў толькі што мінулым навучальным годзе. Пры комплектаванні школ былі выкарыстаны даныя папярэдняга навучальнага году, якія далі параўнальнае уяўленне аб ступені падрыхтаванасці кожнага партыйца, які займаўся ў школе альбо ў гуртку. Акрамя таго, у большасці акруг, асабліва ў гарадох, пры райкомах і буйных ячэйках былі адборачныя камісіі, якія выяўлялі ўзровень ведаў і развіцця тых, якія ня былі раней ахоплены сеткай партасьветы, для правільнага вызначэння іх у тую або іншую школу. Дзякуючы ўсяму гэтаму, комплектаванне прайшло досыць добра, больш-менш правільна, і ў працягу навучальнага году не назіраліся тыя зьявішчы, якія мелі месца ў папярэднім годзе.

Усё-жа пры комплектаванні мелі месца шмат недахопаў і ў гэтым годзе. Дабраахвотнасць выбару форм партасьветы амаль не прымянялася і шмат каго з партыйцаў паставіла ва ўмовы немагчымасці рэгу-

лярнага наведвання школ. Беспартыйны склад політшкол ва многіх выпадках, асабліва ў вёсцы, набіраўся не з актыўна, а з вольнае ад працы моладзі. Шмат выпадкаў прымусовага уцягнення ў політшколы асабліва ў комсамольскія вучняў агульна-адукацыйных школ.

Ахоп школьніка і склад студэнтаў. Ахоп партасъветаў партыйнай арганізацыі яўляецца ў наступным выглядзе. Па намечанаму ў жніўні 1926 году пляне мелася на увазе ахапіць школьнай сеткай у горадзе:

219 школ (скарочаных, нормальных і вячэрніх савпартшкол) з ахопам 7986 членаў і кандыдатаў партыі што складае 70,2 проц партарганізацыі ў горадзе (1.361 на 1-га жніўня 1926 году).

У вёсцы:

216 школ (выпускаў) з ахопам 5448 партыйцаў (што складае 74 проц. з агульнага ліку 7356 членаў і кандыдатаў КП б/б на 1-е жніўня), 2782 комсамольца і беспартыйных усяго 8230 чалавек.

За мінулы навучальны год ахоп выразіўся ў наступных лічбах у горадзе — 212 школ (94,1 проц. намечанага пляну) выпусцілі 4319 партыйцаў (94 проц. намечанага пляну), што складае 32,1 проц. партарганізацыі ў горадзе (13.432 на 1-е студзеня 1927 году).

У вёсцы 270 школ (4,10 проц. намечанага скончыла іх 3153 членаў і кандыдатаў партыі 88 проц. намечанага пляну), што складае 42,3 проц. партарганізацыі ў вёсцы (7170 на 1-е студзеня 1927 г.). (Усе прыведзеныя лічбы, як і далейшыя даныя з Гомельскае і Рачынскае акруг па стараму адміністрац. падзелу).

Гэткі, бязумоўна, невястарадальны ахоп школьнай сеткай тлумачыцца наступнымі прычынамі. Падаршэе, прыведзеныя лічбы выпуску школ — далёка адстаюць ад лічбы перапаначатковага іх укомплектавання, у выніку адставу ад школ у працэсе зняткаў. Гэты адставу, які меў масавы характар, асабліва ў гарадох, дасягаў на многіх выпадках звыш 50 проц. складу школы, тлумачыцца тым, што не заўсёды школы маглі быць прыстасаваны да варушка працы навучаючыхся, у горадзе ў звязку з працай на прадпрыемствах на звышнім, у вёсцы далёкая адлегласць школ ад сямей гаспадаркі і месца жыхарства. Па-другое, вялікі контыгент павышэау кандыдатаў ня мог быць ахоплен школай, у звязку з іх палітычнай адсталасцю і галоўным чынам, тэхнічнай малаліпенасцю. Па-трэціе, партыйны сялянскі адстаі ня могуць на 1-1, месца цалкам адарвацца ад гаспадаркі, і пры комплектаванні рухомах політшкол мы значна адставалі ад пляну, комплектуючы іх комсамольцамі і наогул моладзёдаў, за кошт меушыхся на увазе партыйцаў.

Па нацыянальнаму складу ахоплення школьнай сеткай размяркоўваюцца наступным чынам:

У горадзе З агульнага ліку 5899 беларус — 2543 (43,2 проц.), яўраяў — 2408 (40,8 проц.), палякоў — 180 (3 проц.), і іншых 768 (13 проц.).

У вёсцы З агульнага ліку 7053 беларусаў — 1948 (69,9 проц.), яўраяў — 1348 (19 проц.), палякаў — 270 (3,9 проц.) і іншых — 508 (7,2 проц.). Разам З агульнага ліку 12928, беларусаў 7491 (57,9 проц.), яўраяў — 3756 (28,8 проц.), палякаў — 150 (3,5 проц.) і іншых — 1276 (9,8 проц.).

Гурткі. У ліку іншых відаў партасъветы мелі месца гурткі (з кіраўніком) і гурткавыя і індывідуальныя самаадукацыя. Гурткавая праца прывілася ў горадзе надзвычайна слаба. Усяго налічвалася 31 гурток, якія нормальна працавалі у працягу усяго году (ня лічучы шматлікіх гурткоў, якія распаліся ў пачатку або ў сярэдзіне году) ахопілішы 288 партыйцаў, што складае 2,1 проц. усяго прадакоў партарганізацыі. Большасць гэтых гурткоў прыпадале на гурткі павышанага тыпу (Ленінзм, гісторыя партыі, палітычны акадэмі), асабліва вочныя актыў. Паніжаныя гурткі (па праграме нормальных і скарочаных школ) — усяго 8. Гэткі малы ахоп гурткамі тлумачыцца, падаршэе, адсутнасцю кіраўнікоў, асабліва больш-менш дзіркі падрыхтаваных. Па-другое, — і галоў-

ным чынам, тым, што гурткі, як форма партасьвету ўсё больш перастае адавальняць масу і гэтая форма як агульнае зьявішча што раз, дык больш ажывае сябе і паступова губляе свае значэньне. У вёсцы ў адносінах колькаснага абхопу справа абстаць значна лепш. Там налічваецца 372 гурткі з абхопам 1662 партыйцаў, што складае 22,2 проц партарганізацыі. Усё-жа, з комсамольцамі і беспартыйнымі гэтымі гурткамі абхоплена 3081 асоба. Трэба, аднак, зауважыць, што ў лік гэтых гурткоў уваходзяць і месчачковыя гурткі, якія па сваёму тыпу і складу хутчэй павінны быць аднесены да гарадзкіх гурткоў. Такіх гурткоў маецца 19 па праграме скарачаных школ і больш 20 гурткоў па вывучэньню бягучай політыкі. У большасьці вясковых гурткоў заняткі адбываліся па праграме рухомай політшколы і стацыянаркі і па вывучэньню бягучай політыкі, што бясспрэчна сьведчыць аб правільнай іх устаноўцы, адказваючай патрабаваньням партасьвету ў вёсцы. Усё-жа, якасьць працы гурткоў далёка ня высокая. Большасць кіраўнікоў гурткоў тэарэтычна і яшчэ ў большай меры мэтодычна надта слаба падрыхтаваны. Сьстэматычнае назіраньне і кантроль над работай вясковых гурткоў бадай што нельга ажыцьцявіць. Кіраўніцтва вясковымі прапагандыстымі вельмі слабое.

Самаадукацыя

Самаадукацыя, як форма партасьвету, пачынае заважываць усё большае месца і прызнаньне. Самаадукацыя праводзіцца ў БССР усяго толькі другі год. Пры чым у першы год у большасьці акруг былі зроблены толькі першыя спробы, якія ня далі рэальных вынікаў і толькі ў сёлетнім годзе яна была пастаўлена больш-менш як граба. Масы ўясылі сабе значэньне самаадукацыі і парадумалі аздадаць мэтодам працы гурткоў самаадукацыі. Рэальныя працаўнікі таксама усвоілі мэтоды арганізацыі і кіраўніцтва самаадукацыяй. Становіцца значэньне самаадукацыі ў гэтым годзе яшчэ і ў тым, што для многіх яна паслужыла быццам натуральным працягам сваёй партучобы ці сканчэньні політшколы. Асабліва гэта датычыцца рухомах політшкол. Так, напрыклад, у Віцебскай акрузе 91 проц скончывшых рухомую політшколу працягвалі свае заняткі самаадукацыяй, дасяга тага арганізаваліся ў гурткі яшчэ знаходзячыся ў школе. Пагоду рухомах школы, у большасьці акруг, многа ўнеслі становіцца ў прыцу па самаадукацыі. Яны далі слухачам навывкі, як працаваць па самаадукацыі яшчэ ў школе, яны-жа зьяўляліся арганізатарамі і консультантамі гурткоў самаадукацыі для пэрыфэрыі. Усё-жа праца па самаадукацыі мела шэраг вялікіх недахопаў. Ні на усіх акругах (Бабруйск) рухомах школы былі ўнягнуты ў работу па самаадукацыі. Невыстарчаючая колькасьць консультантаў і слабая тэарэтычная і мэтодычная падрыхтоўка іх, асабліва ў раёнах. Кіраўніцтва консультантамі амаль адсутнічае.

Усяго політсамаадукацыяй было абхоплена (бяз Мазырскае, Менскае і Калінінскае акруг, ад якіх няма зьвестак): у гуртках 577 гурткоў з агульным лікам 4616 асоб, з якіх 254 партыйцаў, індывідуальна 185 чал. з іх 178 партыйцаў, а ўсяго 4801 чал., з якіх 2773 партыйцаў, што складае 13,2 проц. усяй арганізацыі (з ліку 21594 на 1-е студзеня 1927 году). У большасьці вясковых гурткоў паніжаная тыпу праводзяцца заняткі па праграмах рухомах політшкол і стацыянараў (да 300 гурткоў), у гарадох — па праграме скарачанай і нормальнай школ (больш 50 гурткоў). Гурткоў павышанага тыпу (па асобным дысцыплінам) маецца 72 па 4 акругах (у іншых акругах яны асобна ня вылучаны). Большасць іх гарадзкога партактыву. Але граба лічыць як дасягненьне гэтага году тое, што ў выніку працы рухомах школ II ступені (па праграме стацыянараў і нормальных школ) мы маем у вёсцы гурткі па вывучэньню асобных дысцыплін (гісторыі УсёКП політэканоміі, праграме вячэрніх савпартшкол). Ва умовах БССР павінна быць адзначана і тое,

што многія гурткі вялі сваю работу (складанне пратаколу, перапіска з консультантамі) на беларускай мове. Так, напрыклад, у Віцебскай акрузе, менш беларусізаваанай чым іншыя, 18 гурткоў, якія консультавала Акруговае Бюро, працуюць на беларускай мове.

Падсумоўваючы вынікі партасветы па ўсім яе відам, колькасны вынік вырашаецца ў наступным:

		Агульная колькасць асоб		З іх членаў і кандыдатаў партыі	0/0 да ўсяго партыі	0/0 да ўсяго абхону партасветаў
Школьная сетка	у горадзе	5899	1319		32,1	
	у вёсцы	7083	3159		12,3	
Усяго		12982	7478		36,0	61,3
Гурткі	у горадзе	117	288		2,1	
	у вёсцы	3081	1662		22,2	
Усяго		3418	1950		9,3	16,0
Самаадукацый: у горадзе і ў вёсцы		1801	2773		13,2	22,7
РАЗАМ		21201	12201		58,1	100,0

Такім чынам усемі відамі партасветы абхоплена 58,1 партарганізацыі, пры чым, па асобным відам першае месца займае школьная сетка (61,3 усёго абхону партасветаў), другое месца самаадукацыя (22,7%) і на апошнім месцы гурткі (16%).

Якасць працы партыйнае асветы

Якасць працы і ідэяны змест параўнаўна вышэй папярэдняга года і наогул іх можна назваць здавальняючымі. Гарадзкія школы працавалі два дні на тыдзень, што дазваляла ужываць элементы лабараторнага плану, дзе суадносіны паміж самастойным чытаннем і групавымі гурткамі выражались 2:3. У вёсцы гэты бок яшчэ лепшы: суадносіны паказаных частак 2:1, ды параўнаўна рэгулярна ужывалася пісьмовая работа. Пытанні XIV партыезду і XV партконференцыі у выстарачайнай меры высвятляліся і прапрацоўваліся у працы ўсяго курсу, значна шырэй, як гэта мае месца у самым падручніку (з гэтага боку падручнікі мала здавальняюць). Побач з гэтым былі і вельмі істотныя недахопы. Школьная вучоба ўсё яшчэ ня была выстарачайна канкрэтная, не ўвязвалася з бягучым політычным жыццём. Толькі у адной акрузе (Менскай) былі гэтыя спробы, але больш як спробамі іх нельга назваць. Гэта тлумачыцца, галоўным чынам, ня зусім выстарачайнай падрыхтоўкай пропагандыстых, якія ня здолеюць паспець за тэмпам політычнага жыцця і слабым іх кіраўніцтвам. Мала і рэдка выкарыстоўваўся мясцовы матэрыял. Яшчэ таксама ня знойдзены сапраўдныя формы уважкі школьнай вучобы гуртка з практычнай работай.

Пропагандыстыя

Кадр пропагандыстых у параўнанні з папярэднім годам узрос як колькасна, так і якасна. К пачатку мінулага года быў зроблен якасны адбор пропагандыстых, пры чым былі адсееаны не апраўдашыя сябе на

гэтай працы. Замест іх у яшча большым ліку, былі вылучаны новыя таварышы, пераважна рабочыя ад парштату, з ліку тых, якія выявілі сябе на вучобе, як здольныя і разьвітыя, у нормальных вярхоўных савпартшколах. Усе новае вылучаныя і частка старых прапагандыстых прайшлі курсы перападрыхтоўкі, гарадзкія прапагандыстыя — у акругах, а вясковыя на цэнтральных курсах у Менску. Гэтыя курсы ўзбагацілі іх тэарэтычныя веды, пашырылі іх сьветагляд, а галоўнае ўпяршыню яны азнаёміліся з пытаньнямі мэтодыкі наогул і мэтодыкі політграматы ў прыватнасьці. З адмоўных зьявішчаў усіх гэтых курсаў трэба ўказаць на тое, што прыпрацоўка праграм політшкол адбывалася, галоўным чынам, па лініі прапрацоўкі па сутнасьці, не прапрацоўваючы іх мэтодычна, г.-зн. з пункту гледжаньня таго, як трэба праводзіць гэтую тэму ў школе. На гэтых курсах ня была пастаўлена мэта даць на рукі слухачом, у выніку курсаў, „рабочыя плян“, і зні мэтодычную распрацоўку гутарак гэтай праграмы, па каторай кожнаму з іх прывідаецца працаваць. Гэтая акалічнасьць адбывалася ў далейшай працы прапагандыстых, галоўным чынам, новае вылучаных, выкрываючы наступныя грунтоўныя недахопы: а) няўменне выбіраць з вучэбнага матэрыялу галоўнае, істотнае, даволі часта аддаючы шмат увагі ў гутарках дробязі; б) няўменне наладзіць самастойную работу навучаючыхся, умела скласьці заданьне, выбраць патрэбнае з падручніка.

Наогул-жа прапагандыстыя і новае вылучаныя сябе апраўдалі і трэба лічыць вялікім дасягненьнем прычыненьне да прапагандысцкай працы рабочых ад парштату. У Віцебску з 23 рабочых ад парштату, якія прайшлі курсы перападрыхтоўкі, 20 былі прызначаны годнымі да прапагандысцкай работы і 18 з іх нараўнаава сябе апраўдалі. Гэтыя прапагандыстыя навічкі, змужалыя ў працэсе сваёй работы рыхтавацца да зьяўленьня, значна вырасьлі тэарэтычна.

Лікульны склад прапагандыстых па БССР (апрача Менску і Гомельшчыны) уяўляецца ў наступным выглядзе:

	Агульны лік	Па партскажу								Па політпадрыхтоўцы			
		Да 1917 г.	1917-18 г.	1919-20 г.	1921-23 г.	1924 г.	Каманды	КСМ	Беспарт	Ком. ВЧУ	Губ. СШ	УСШ	Самалучка
У горадзе	154	1	43	48	18	29	15	—	—	30	29	14	81
У вёсцы	91	—	30	11	2	79	40	6	1	25	51	27	108
Усяго	365	—	63	92	40	108	55	6	1	55	80	41	189

	Проста			Па нацыянальнасьці				
	1 год	2 гады	Больш 2 гады	Беларус	Яўрэяў	Палякоў	Расійцаў	Іншых
				Лік	Лік	Лік	Лік	Лік
У горадзе	46	33	75	58 37,7	64 41,5	11 7,2	12 7,8	9 5,8
У вёсцы	89	65	57	128 60,7	54 25,6	17 8,0	9 4,3	3 1,4
Усяго	135	98	132	186 51,9	118 32,3	28 7,7	21 5,7	12 3,3

З гэтых даных мы бачым, што ў адносінах партстажу пераважае партыйны маладняк: 108 (30%) членаў партыі з 1924 году 70, (19%) з стажам да 1919 г. Прычым большая частка маладняку прыпадае на вёску. У адносінах політпадрахтоўкі — заметнае падэпінанне, атрымаўшых сяматэрычную і выстарчаліную політасвету скончыўшых Ком. ВНУ і ГубСПШ — 1,5 (37%). Яшчэ лепш вызначаецца якасны рост па прапандысцкаму стажу: 36,1% з стажам больш 2-х год, чаго ня мелі раней. Прапандыстскіх з гадовым стажам і тут, як у адносінах партстажу, большая частка прыпадае на вёску.

Вынікі і вывады

Наогул, толькі што мінулы год па партасьвеце трэба лічыць здавальняючым. Падрыхтоўка, укомплектаванне, падбор прапандыстскіх і сама работа, як школ, так і гурткоў значна лепшая, чым у папярэднім годзе. У справе партасветы мы наогул узняліся на больш высокую ступень: выраб кадр навучаючыхся у нормальных і вучэрніх савпартшколах, пашырылася кола асоб, якія займаюцца павышанай самаадукацыяй; павышаныя гурткі па асобным дысцыплінам маюцца ўжо і ў вёсцы; павялічылася лік прапандыстскіх з 2-х гадовым стажам і больш, вылучаны на прапандысцкую работу рабочыя ад варштату, павысіўся тэарэтычны ўзровень і наогул якасны склад прапандыстскіх.

Побач з гэтым павінны быць адзначаны і наступныя недахопы:

1) Невыстарчаліва зьменшана увага пры комплектаванні на тэхнічную няшэменнасьць, што затrudняла для многіх вучобу і змусіла іх пакідаць школы.

2) У вёсцы пры комплектаванні, апрача гэтага, не лаўсёды ўдачна намячаўся цэнтр школы і прызначэньне партыйцаў у школы наогул затrudнялася тым, што навучальны рухомай політшколы зьвязана з адрывам ад работы, што не адпавядае блатавым умовам вясковых партыйцаў.

3) Вельмі слабы абхоп актыву гарадзкога і расінага партасьветаў ва ўсіх яе відах.

4) Слабае і нэсыстэматычнае кіраўніцтва прапандыстамі, што адбівалася на якасьці і дадзеным зьмесьце работы школ і гурткоў.

Аснавое, што трэба будзе мець на увазе пры арганізацыі партасветы у наступаючым 1927-28 навучальным годзе, гэта наступнае:

1) Пакідаючы рухомую партшколу для абслугоўваньня комсамолу, беспартыйнага актыву і камуністскіх адзнак, для абхопу партыйцаў перайсьці на стацыянарку.

2) Шырока ўжывань добраахвотнасьць выбараў формы партасветы, пакідаючы і надалей абавязковым для камуністскіх мінімум політычных ведаў у разьмеры нармальнай школы.

3) У гарадзкіх школах захаваць і на далей парадак заняткаў 2 дні ў тыдзень з ужываньнем элемэнтаў лябараторнага пляну.

4) Курсы перападрыхтоўкі прапандыстскіх апрача сваёй прастай мэты тэарэтычнай і мэтодычнай падрыхтоўкі прапандыстскіх, павінна адначасна служыць лябараторыяй для выпрацоўкі па ўсім тамам праграмы політшкол „рабочата пляну“, якім карысталіся ў сваёй практычнай працы ўсе прапандысты, у тым ліку і неабходныя курсы.

5) Удзяліць больш увагі самаадукацыі, як усё больш разгортваючайся форме партасветы шляхам: а) узмацненьня арганізацыйнага і мэтодычнага кіраўніцтва, галоўным чынам, плянамернага і сыстэматычнага кіраўніцтва консулантамі; б) арганізацыі завочнага навучаньня (забесьпячэньня завочнага кіраўніцтва) пры школьных цэнтрах (вучэрні Ком. ВНУ, Совпартшкола).

НА МЯСЦОХ

М. Анісаў

Машынізацыя Сельскай Гаспадаркі

(Мазырышчына)

Асноўным штурхачом, для далейшай і больш шпаркай інтэнсіфікацыі сельскай гаспадаркі, з'яўляецца як мына найбольшае унявяджэнне ў яе машынага спосабу вытворчасці, што неадмыслова будзе штурхач у справу калектывізацыі сельскай гаспадаркі. Гэта з асаблівай яскравасцю падкрэсліў Х з'езд КІІБ, даючы лозунг „Прама машынізацыя і пасапленню калектывізацыі сельскай гаспадаркі“.

Тут граба з задавальненнем адзначыць, што гэты лозунг партыі, знаходзяцца у хуткай спадцы праявіліся ў жыцці. У справе прасоўвання машын у сельскую гаспадарку, як у індывідуальных, так і калектывных, мы маем вялікія дасягненні. Возьмем, напрыклад, дынаміку ініцыятыўнай сельскай гаспадаркі у Карлаўскім раёне, у параўнанні з становішчам 1926 году, з 1925

Дасягненні тут відэаважны, бача асабных камунітываў. На 4855 індывідуальным гаспадаркам, налічылі наступная колькасць с. г. інвентару.

У 1925 годзе, малацілак было 80, а ў 1926 г. ужо 126; саламарэ-зак—199; а ў 1926 годзе—486—узраст на 245%, толькі за адзін год. Прывадоў у 1925 г.—47, у 1926 г. 70; Акучнікаў у 1925 г.—36; а ў 1926 г.—94; Барон з валаснымі зубамі ў 1925 г.—3184; а ў 1926 г.—3889; і г. д. і г. д.

Агульны працэнт забеспячэння індывідуальных гаспадарак машынамі (малішакімі, саламарэзакімі, прывадамі, пелькамі) ужо ў 1926 г. раўняецца—16,4%.

У калектывным карыстанні мы іта наступная колькасць інвентару: у 3-х калгаспадарках і 1-м саўхозе 2 малацілакі, 2 сячаршні, 3—веялікі, 2—прывады, 19—бароны і 1 трактар.

Што селянін, з кожным годам усё больш імкнецца забеспячэнню сваёй гаспадаркі машынамі, відэа таксама з наступнага. Прама сельскую с. г. кампэрацыю закупілі: у 1925 годзе машыны 14, плугоў 19; а ў 1926 годзе машыны—211; плугоў—110.

Калектывна закупілі у 1925 годзе 7 машын; 1926 годзе 18 машын.

Узраст калектывнай закупкі машын з'яўляецца вынікам узросту машынных таварыстваў, якіх у 1925 годзе было па раёну 4; а ў 1926 годзе 7, у якіх знаходзіцца 30 сяброў; з іх сярэдняю 33, сяднякоў—23.

Само сабою разумеецца, што найвылікшую ролю адыгрывае, у справе прасоўвання машыны у сельскую гаспадарку зніжэнне цен на іх. Тут таксама, хця і маленькае, але ж сёння паляпшэнне справы, напрыклад: саламарэзкі за год знізіліся з 67 рублеў за кожную да 54 руб.; веялікі з 73 руб., да 53 руб. прывады з 134 руб. да 117 р. малацілкі стаяць пакуль што на адным узроўні.

Паміж іншым патрэбна адзначыць, што водгукі сялянства на некаторыя машыны нашай Савецкай вытворчасці нават з'явіліся чым на замежных, дабаўляючы яшчэ тое, што машыны нашай уласнай вытворчасці дэсхавей ад замежных.

Застанаўліваючыся на агульных нашых дасягненнях у справе пра-соування машыны у вясковую гаспадарку, патрэбна застанаўліцца таксама і на тых адмоўных момантах, якія ў нас маюцца.

Як адзін з асноўных недахопаў гэта — 1) Недахопы узрост калектыўнай закупкі машын, большая колькасць якіх знаходзіцца сасрэда-точана ў індыўідуальных гаспадарках, а па гэтаму машына яшчэ мала зьяўляецца сродкам калектывізацыі, калектывізіруючым пачаткам у раёне, а ў нярэдкіх выпадках сродкам эксплуатацыі зажитачнай часткі сялянства, бяднейшай.

2) Недахопынасць бядняцкага ядра ў машынных таварыствах, слабое кіраўніцтва ім, невывучэнне як скарыстоўваецца інвентар.

3) Зніжэнне цэн на машыны йшло не за лік мерапрыемстваў па зніжэнню цэн мясцовай сельска-гаспадарчай коопэрацыі, а тлумачыцца агульным паніжэннем цэн на машыны з боку трэстаў.

4) Нязначная колькасць маючагася інвентара у калгаспадарках. Рашэнняльнымі мерамі ў далейшай справе прасоування машынізацыі сельскай гаспадаркі, на класавай падставе бясплатна будзе зьяўляцца: бясплатная праца па рэвізію маючыхся і арганізацыі новых машынных таварыстваў, стварэнне з іх гаспадарчых, сталых калектывных адзінкі, што створыць большую зацікаўленасць з боку сялянства і ў асаблівае з боку бяднейшага.

Далейшыя цвёрдыя мерапрыемствы па зніжэнню рознічных цэн, шляхам скарачэння гандлёвых выдаткаў.

Правядзенне штодзёнай сталой працы партыяйкімі сярод беднаты, за неабходнасць калектывнай закупкі машын, палажыў у аснову факты эксплуатацыі бядняка праз канцэнтрацыю ў руках заможных класаў — сельска-гаспадарчых машын.

К. Мазур.

Работа сярод беднаты

(Віцебская акруга)

„Пры правядзенні палітыкі ажыцценьня саветаў, уцягнення ў іх работу шырокіх мас беднякоў і сярэднякоў, партыя павінна асабліва ўважліва звярнуцца на тое, каб сплаціць вакол сябе беднату й ведаць за сабой сярэдняе сялянства“ (постанова пленуму ЦК УсеКП(б) 10 X-25 г.).

Вызначана палітыка партыі ў адносінах да вёскі 14 партканфэрэнцыяй і Кастрычнікавым пленумам ЦК УсеКП(б), а таксама і дырэктывы ЦК КП(б) у гэтай галіне атрымалі свое выяўленне ў працы Віцебскае арганізацыі, як у галіне арганізацыйна-палітычнай, так і ў аканамічна-матэрыяльнай дапамозе бедняцкай, і яшчэ большым вывучэнні характару дэфэрэнцыяцыі вёскі, асабліва ў звязку з памылкамі опозыцыі.

Характар дэфэрэнцыяцыі вёскі

У працягу з 1917 па 1920 г.г. селянін заваяваў зямлю, але за адсутнасцю інвентару, рабочае жыццё і з прычыны агульных умоў свайго гаспадарства (грамадзянскае вайны) бядняк ня меў магчымасці гаспадарча скарыстаць зямлю 1921-26 гг даюць нам малюнак, калі значная частка беднаты, дзякуючы правільнай палітыцы партыі, пачынае уздымаць гаспадарку і поўнасьцю скарыстоўваць зямлю, якая яму перайшла ў выніку рэвалюцыі. За гэтыя гады лік гаспадарак беспасеўных і з пасевам да 2-х дзесяцін скараціўся на 30 проц., з пасевам з 2-х да 6 дзесяцін павялічыўся на 42 проц. і з пасевам звыш 6 дзесяцін павялічылася на 13 проц.

Бяз буйнае жывёлы паменшылася гаспадарак на 6,9 проц., без рабочае жывёлы на 7,8 проц., бескароуных на 13,2 проц., без усялякага інвентару на 4,3 проц., бяз плугоў і сох на 17 проц., бяз плугоў — на 33 проц., бяз сродкаў перасоўвання — на 26 проц. Пры агульным узросце гаспадарак на 3 проц., мы чагледзем наступную перагрупоўку гаспадарак у Віцебскай акрузе за 24,26 г.г.

1924 г. беднякоў—59 проц., 1926 г. 40,7 проц.,

„ сяряднякоў—38,3 проц. 1926—56,35 проц.,

„ заможн.-кулацкіх—2,7 проц., 1926—2,95 проц.

Так што мы бачым яўную перагрупоўку гаспадарстваў у бок узрасцання сярядняцкіх гаспадарстваў—і зусім нізкіны узрост кулацкае групы. Прымяненне найму рабочае сілы у сельгаспадарцы характарызуецца наступным: на I-IV-26 г. батракоў, на якіх былі заключаны умовы праз саюз 1681, на I-IV-27 г. — 2166, павялічэнне на 28 проц., апрача гэтага, на акрузе налічваецца да 5.000 батракоў.

Адыход на пабочныя заробаткі, вызначаны ў выхадзе з 13346 двароў, што складае 15,6 проц. да агульнага ліку гаспадарстваў. Уся гэтая група адыходзячы на заробаткі не парывае сувязі з гаспадаркай. Аднолькавы вынік, што рассяленне пераходзіць больш цішэй, чым яно ішло да рэвалюцыйнага перыяду, і зусім на другую напярэмак, чым пры цяжым. Частка бедняцкіх гаспадарстваў пераходзіць у сярядняцкую групу. Сярядняк застаецца цэнтральнай фігурай вёскі: узрост кулака зусім нізкіны, а калі ён расце, дык дачека ня так, як гэта талкавала опазыцыя, а наадварот, агульны узрост гаспадаркі ідзе ў адпаведнасці з дэцэнскай палітыкай партыі, у адносінах да вёскі, што падцвярджае правільнасць дырэктывы партыі ў гэтай галіне і памылкі опазыцыі ў пераацэнцы кулака і погляду яе на дыферэнцыяцыю вёскі.

Гаспадарчая дапамога беднаму

Праведзеныя мерапрыемствы ў галіне гаспадарчае дапамогі даюць наступныя вынікі: за 1925-26 г. землеўпарадкавана бедняцкіх гаспадарак 3.000, праведзена абрэзкаў у 642 гаспадарках, на плошчы—9.008 дэс., надзелена безземельных 651 гаспадарка і данадзелена малаземельных 1.411 гаспадарак. Матэрыялы ўтвораны запасыны зямельны фонд на плошчы 9.664 дэс., апрача гэтага падляжыць абрэзцы 655 гаспадарак, што дае плошчу ў 6.437 дэсяцін.

Пры землеўпарадкаванні, зусім зволена бедняцкіх гаспадарак ад платы 24,6 проц. усіх землеўпарадкаваных і часткова 12,8 проц. на суму 9.000 руб. Выдана крэдытаў на будоўлю і закупку інвентару праз с. г. банк 80.000 р., адпушчана лесу бясплатна на 30.000 руб. і па доўгатэрмінавым крэдыту—на 60.000 руб.

Выдана доўга і каротка тэрміновых крэдытаў на рабочую жывёлу, на закупку інвентару і інш. с. г. патрабы за 25-26 г.—198 825 руб., у ліку якога—60 проц. атрымала бедната, а таксама палепшаны змест ссуды, замест 24 р. 50 к. на каня у 1924 г. 82 р. у сярэднім, у 1926 г. Разам з гэтым мяюцца дасягненні ў сэнсе жывання сабеахоўскіх настрояў беднаты.

Організацыя беднаты вакол коопэрацыі

Мерапрыемствы па коопэраванні беднаты і арганізацыі яе вакол коопэрацыі даюць наступныя вынікі. Сістэмай спажывецкае коопэрацыі на I-X-26 г. коопэравана 1.849 беднякоў, што складае да агульнага ліку найнічэйшага 20 проц. і 13 проц., да агульнага ліку беднаты, а на I-IV-27 г. коопэравана беднякоў 6.158, што складае—17,5%

ад бедняцкае групы (беднякоу—35.000). Пры агульным коопэрыраваньні гэтай сыстэмай 26,8 проц. па акрузе. Складзены фонд для коопэрыраваньня беднаты ў суме 9.584 р., сельска-гаспадарчай коопэрацыйнай коопэрыравана ўсяго—24 проц. гаспадарак акругі, прычым беднаты 10,3 проц. (да бедняцкае групы). Фонд для коопэрыраваньня беднаты складаецца ў суме 1.450 руб.

Удзел беднаты у ворганах прауленьня й кантролю выражаецца ў наступным у сыстэме спажывецкае коопэрацыі ў ворганы прауленьня ўцягнута—20 проц., кантролю 18,6 проц.; у сельска-гаспадарчай коопэрацыі ў органах прауленьня—на 1 1-25 г. без рабочае жывелы—21%, на 1 1-26 г.—27,5 проц., без кароу на 1 1-25 г.—11,5 проц., на 1 1-26 г. 14,9 проц., што гаворыць за правільнасьць прапаведзеньня асноўных дырэктыв партыі.

Колектывы і прасьцейшыя віды коопэрацыі

Сельска-гаспадарчых колектываў і арцеляў у акрузе маюцца 55, за апошнія часы арганізавана 2 новыя арцелі сацыяльна склад апошніх—на 90% беднаты, колектывы да гэтага часу працягваюць заставацца ў цяжкіх фінансавых эканамічных умовах гаспадарча-агрэпшых на сёньнешні дзень можна лічыць 12 арцеляў, у далейшым павінна быць звернэна увага ў гэтай галіне працы. Малочных арцеляў па акрузе на 1 X-24 г. было 4, а на 1 X-26 г.—16, з лікам паўшчыкаў—1.320. Гэты від коопэрацыі пакуль што аб'яднае сярэднякоу і нязначны „беднаты—5-8“; мэлірацыйных таварыстваў па акрузе на 1 1-27 г.—137, на плошчы 29.000 дзес., якімі асушана 4.606 дзес. балота і 207 дзес. раскарчавана. Таварыстваў па торфа распрацоўцы на 1 1-27 г.—5. Як недахоп, гэта кволае разьвіцьцё прасцейшых відаў коопэрацыі па акрузе (арганізавана: адно машыннае таварыства), на што Віцебскаму Акругкому прыдзецца звярнуць асаблівую ўвагу.

Сельскія камітэты ўзаемадапамогі і беднаты

Дапамога бедняцкім гаспадаркам за 1925-26 г. вызначалася ў наступным арганізавана 102 арцелі па лесарубцы й сплаву, куды ўцягнута 6.867 беднякоу, уцягнута у садовыя работы 2.000 асоб, арганізавана 53 пракатных пункты, выдана у бягучай пасяўной кампаніі 14.000 п. розных насеньняў, коопэрыравана рознымі відамі коопэрацыі па лініі СКУД 2055 асоб, усё-ж удзел самой беднаты ў працы СКУД зусім нязначны, на гэты бок яшчэ недастатна звернута ўвагі.

Ільготы за 1925-26 г. зволена ад с. г. падатку поўнасьцю й часткова 21,8%, г. зн. 19.179 гаспадарак, на суму 55.531 р., у 1926-27 г. зволена ад падатку 26%, г. зн. 23.575 гаспадарак, на суму 73.766 р. Па страхавцы за 25-26 г. зволена 12.570, на суму 47.507 р., альбо—14,3%, гаспадарак, у 26-27 г.—12.245, на суму 37.621 р., альбо—13,8% гаспадарак. Вакол СКУД згрупаваны не вялікі, але даволі адаровы, бедняцкі актыў.

Арганізацыйна-палітычная работа сярод беднаты

Арганізацыйна-палітычная праца сярод беднаты праводзілася ў большасьці па лініі правядзеньня асобных сходаў беднаты і часткова, па арганізацыі груп беднаты, так за апошніх 2 гады праведзена, у звязку з перавыбарамі сельсаветаў, коопэрацыі, правядзеньнем пасяўной кампаніі і г. д. 356 сходаў беднаты, па даным 250 сходамі ахоплена 13.035 асоб, беднякоў 76,6%, сярэднякоу 22,27% і зусім нязначны процант батракоў 1,13%.

Груп бедноты ўсяго арганізавана па 7 раёнам 24, пры сельсаветах, коопэрацыі і СКУД да перавыбараў саветаў зараз жа па 5 раёнам арганізавана 19 груп бедноты.

Робота груп пакуль-што разгарнулася слаба, няма яшчэ дастатнае яснасці, як у шэрагу ячэек, так і райкомаў, як весці работу груп бедноты, з каго яны павінны складацца у асобных выпадках адчуваецца нерашучасць у падыходзе да арганізацыі груп бедноты.

Яшчэ недастатна ў гэтую працу ўцягнуты ячэйкі, у большасці гэтую працу непасрэдна праводзяць райкомы, ячэйкі адгрываюць ролю даражнікі. Меліся асобныя памылкі, як з тэхнічнага, так і з арганізацыйнага боку. Скліканне сходаў бедноты праз сельсаветы, сельупаўнаважаных, выбары прэзідыума на сходах бедноты, што прыводзілі да таго, што прадстаўнікоў РК і ячэйкі ў прэзідыум не выбіралі і гэтакім чынам, сходам кіраваў альбо школьны работнік, альбо беспартыйны селянін. Прадстаўнікі партарганізацыі ігралі ролю дакладчыкаў; таксама няма яшчэ яснасці: якую ролю партыйцы і комсамольцы павінны іграць у групах бедноты. Ці даваць права галасу сярэдняку на сходах бедноты, што гаворыць аб неабходнасці унясення яснасці ў гэтую галіну работы. Неабходна паставіць перад райкомамі і ячэйкамі наступнае: падрыхтоўка і скліканне, а таксама і правядзенне сходаў бедноты павінна быць ускладзена на ячэйкі, райкомы праводзяць сходы бедноты непасрэдна ў тых месцах, дзе няма партыячэек. Скліканне сходаў бедноты павінна праводзіцца адкрытым, шляхам абвешчання. Гэты метад больш сябе апраўдаў. Рашаючую ролю на сходах іграе беднота, але галасуюць беднякі і сярэднякі, якія ідуць у блёку з беднотай.

У галіне арганізацыі й работы груп бедноты:

Групы бедноты арганізуюцца ячэйкамі пры сельсаветах, коопэрацыі, СКУД з выбарных членаў беднякоў. Члены КПБ выбарныя павінны ўваходзіць у групы бедноты. Групы арганізацыйна афармляцца не павінны.

Групамі ў асноўным павінны кіраваць ячэйкі КП(б)Б, уцягваючы ў гэтую працу і фракцыі даных органаў, пры якіх арганізаваны групы.

Пытанні, якія абмеркаваны й прынятыя па ім пастановы на групах бедноты павінны праводзіцца ў жыццё пасля правядзення гэтых пастаноў праз пленумы сельсаветаў, праўленні коопэрацыі і г. д.

Праграмы груп бедноты павінны знаходзіцца ў ячэйках.

Сходы бедноты праводзяцца ад імя партыячэйкі.

З унясеннем гэтае яснасці ў арганізацыйна-палітычную работу з беднотай, гэтая работа дасць яшчэ больш вынікаў, чым мы маем да гэтага часу.

Пры далейшым разгортванні гэтае работы, павінна быць звернута ўвага на выяўленне, выхаванне і выскоўванне на кіраўнічую работу лепшае часткі бедняцкага і батрацкага актыву. Без уцягнення ў гэтую працу батрацтва і яго выскоўвання, без ажыўлення работы сельсаветаў, камісій, СКУД, уцягнення ў гэтую працу шырокіх слаёў беднякоў, батракоў і сярэднякоў, вынікі працы будуць не багаты сваімі паслядкамі.

ГІСТПАРТ

3 гісторыі КП(б)Б

Уступленне „Бунду“ у РКП(б)

„Бунд“ або „Усеагульны Юрэйскі Рабочы Саюз“ у 1920-21 гг. перажываў глыбокі, даволі вызначыўшыся крызіс.

Прычыны гэтага крызісу заключаліся у выхадзе юрэйскіх рабочых мас з пад уплыву „Бунду“.

Кастрычнікавая рэвалюцыя у Расіі, а пасля рэвалюцыя у Вянгрыі і Пямеччыне зрабілі вялізарны рэвалюцыйны уплыў на юрэйскія рабочыя масы. У выніку гэтага падат прынялі да з'яўлення мас і часткі правадыроў „Бунду“, а таксама падрыхтавалі глебу для набліжэння „Бунду“ да камунізму і партыі большавікоў. Ужо з сярэдзіны 1919 г. асобныя бундаўскія арганізацыі пачынаюць актыўна падтрымоўваць РКП і Савецкую ўладу у яе мерапрыемствах. Яны мабілізуюць сяброў сваёй партыі для абароны рэвалюцыі і пасылаюць іх у Чырвоную армію на фронты, для барацьбы з наступіючай контррэвалюцыяй.

Дзеве дзявоці рэзка выяўленых паліты і прамыя з'явілі між сабой занятую барацьбу на ўсіх кроках, канферэнцыях і з'ездах.

У Віцебскай бундаўскай арганізацыі, напрыклад, у канцы 1919 г. гэтае барацтва прыняла да таго, што пры выбарах у гарсавет левыя не дапусцілі правых кандыдатаў і выставілі левых, тады правыя, склаўшы меншасць, пайшлі на раскол і выставілі сваіх кандыдатаў.

З цягам часу расколы у бундаўскіх арганізацыях узмацніліся і прынялі да таго, што ў сваёй большасці „Бунд“ аб'яднуўся у левую рэвалюцыйную арганізацыю камуністычнай афарбоўкі.

Такім чынам падат наблізілі „Бунд“ да самазнікнення. Але правадыры „Бунду“ імкнуліся захваць яго і спадзяваліся, што з падаўжэннем і набліжэннем „Бунду“ да Савецкай улады ён набудзе новы грунт для сваёй працы і перне страчаны ўплыў на юрэйскія рабочыя масы. Гэты падат правадыроў, аднак, не спрадзімаўся: масы не пайшлі за „Бундам“. Прашоўшы ў большасці сваёй цяжкія часы разрухі і грамадзянскай вайны, яны бачылі адзінага абаронцу ў сваіх інтарэсах у асобе Расіскай Камуністычнай Партыі (большавікоў). Тады кіраўнікі партыйнай палітыкі „Бунду“ наважыліся на апошнія два сродкі, якімі яны спадзяваліся ўзмацніць становішча сваёй партыі: 1) яны паставілі правесці партыйную „нядзелью“ ўзмацнення „Бунду“ і 2) уступіць у саюз з нацыяналістычнай юрэйскай дробна-буржуазнай партыяй, так званай Аб'яднанай Юрэйскай Сацыялістычнай Рабочай Партыяй (О. Е. С. Р. П.).

Але гэтыя абодва сродкі аказаліся няпрыдатнымі. Юрэйскія пралетары не жадалі падтрымоўваць партыю, якая каля двух з паловай гадоў, пасля пачатку кастрычнікавай рэвалюцыі, выступала супроць перавароту і палітыкі камуністычнай партыі, большавікоў. Саюз жа з дробна-буржуазнымі элементамі яшчэ больш падтрымаў яе аутарытэт і стварыў унутры партыі становішча недавер'я да правадыроў, якія з сваёй правай рэвалюцыйнай палітыкай выхалашчвалі рэвалюцыйную існасць „Бунду“, дзеля захавання яго, як партыі.

У той час, як палітыка „правадыроў“ правела; масы лявелі, рэвалюцыйнічаліся і хутка надыйшоў трагічны момант гэтых „правадыроў“ перасталі выражаць настроі юрэйскага пралетарыяту і большасці бундаускай партыйнай масы.

Тады частка найбольш чужых кіраўнікоў партыйнай палітыкі „Бунду“, пад націскам гэтых мас таксама павярнулі стыр і пачалі схіляцца да прыняцця палітыкі Саветскай улады і праграмы РКП(б).

Ужо у красавіку 1920 г. XII канфэрэнцыя „Бунду“ выносіць рэзалюцыю:

Надыйшоў момант, калі „Бунд“ можа адмовіцца ад сваёй афіцыйна-аналізавальнай пазіцыі і ўзяць на сябе адказнасць за палітыку Саветскай улады¹⁾.

На гэтай канфэрэнцыі была вынесена пастанова аб тым, што „Бунд“ выходзіць з РСДРП, далучаюцца да Камінтэрну і апавяшчае праграму РКП(б) сваёй праграмай. Канфэрэнцыя таксама вынесла пастанову, каб „Бунд“, прыняўшы праграму РКП(б) уступіў у яе на аснове таго самага арганізацыйнага прынцыпу на якім ён знаходзіўся у РСДРП і прапанавала ЦК „Бунду“ песьці перамаўленні з РКП(б) па гэтым пытанню²⁾.

Гэтая-ж канфэрэнцыя адмовілася ад прынцыпу нацыянальна-культурнай аўтаноміі, заявіўшы:

„Што патрабаванне нацыянальна-культурнай аўтаноміі, выстаўленае ў рамках капіталістычнага ладу, страціла сваё значэнне ва ўмовах сацыяльнай рэвалюцыі“.

Прынятыя канфэрэнцыяй паставы былі не на пусту для первых таму, што яны змянілі былы сацыял-дэмакратычны „Бунд“ і утваралі „Бунд“ камуністычны.

На канфэрэнцыі зноў адбыўся раскол, і пазначаная група правых бундаўцаў пачала з Абрамавічам і Юдзінам пакінула канфэрэнцыю. Гэта быў трэці і апошні „Камбунд“, які склаўся ў выніку расколу.

Ен ужо тагоў быў уважэнь у РКП(б), і пры ўмове захавання імя „Бунду“ унутры РКП(б) і існавання яго на правах аўтаномнай камуністычнай арганізацыі. Але падзеі шлі так шпарка, што праз якіх небудзь 11 месяцаў к сакавіку 1921 г. стала пэўнасным, што „Бунд“ не уяўляе сабой ніякай рэальнай сілы і, што ўступленне ў РКП(б) на пазначаных умовах немагчыма, хоць неабходнасць яго прызначалася як „Бундам“, так і РКП(б).

Перамаўленні аб уступленні „Бунду“ у РКП(б) пачаліся пасля XII канфэрэнцыі „Бунду“ і не далі ніякіх вынікаў дзеля таго, што РКП(б) адхіліла выстаўленае „Бундам“ умовы. РКП(б) прапанавала ўступіць „Бунду“ у свёе шэрагі, згодна запатрабавання статуту, „Бунд“ жа патрабаву захавання такіх арганізацыйных форм, якія ён меў у часы існавання яго у РСДРП, а таксама захавання самой назвы „Бунд“. Такія умовы не маглі быць прыняты РКП(б) дзеля таго, што яны супярэчылі яе інтэрнацыянальным пазіцыям і парушалі яе арганізацыйнае адзінства. Нарэшце выстаўленнем такіх умоў „Бунд“ супярэчыў сам сабе: з аднаго боку, як гэта відзіць з паставы XII партканфэрэнцыі, „Бунд“ прымаў праграму РКП(б) свёй праграмай з другога выстаніў РКП(б) гэкія ўмовы, якія супярэчылі яе праграме і статуту.

Калі РКП(б) адхіліла вышэй пазначаныя умовы „Бунд“ перанёс справу на рзгляд Камуністычнага Інтэрнацыяналу, які вызначыў узагадняющую камісію: тры ад РКП(б), тры ад „Бунду“ і адзін ад Выканкому Камінтэрну. У склад гэтай камісіі увайшлі: ад РКП(б) — т. т. Красьцінскі, Праабражэньскі, Чэмерынскі і ад „Бунду“ — т. т. Ваништэйн, Літвакоў і Фрумкіна (Эстэр). Старшынёй камісіі быў вызначаны прадстаўнік Вы-

1) XII конференция „Бунд“ Гомель. 1920 г. Еврейский рабочий в ком. движении.

2) Агурский ЦБ 1926 г. ст. 164.

канкому Камінтэрну тав. Сивлін У гэтай камісіі, выстаўлення „Бундам“, умовы яго ўступлення у РКП(б) былі ў другі раз адхілены. Камісія адхіляла, як арганізацыйныя прынцыпы „Бунду“, так і захаванне яго назвы ўнутры РКП(б), большасцю галасоў (усіх супроць дэлегацыі „Бунду“). У працэсе працы узгадняючай камісіі дэлегацыя „Бунду“, будучы нягодна з яе пастановамі, апэлявала у Выканком Камінтэрну, але апошні, у асноўным зацвердзіў іх. Тады пленум ЦК „Бунду“, скліканы пасля канчатковага вырашэння гэтага пытання, прымусаны быў прызнаць, што напрацаваныя камісіяй і пахваленыя Выканкомам Камінтэрну умовы павінны быць прыняты „Бундам“. Але правадыры яго, не жадаючы самі на сябе ўзяць адказнасць за ліквідацыю „Бунду“ паставілі склікаць надзвычайную канфэрэнцыю, якая павінна была канчаткова вырашыць пытанне аб тым, уваходзяць у РКП(б) ці не. Сярод партыйнай бундаускай масы на гэтую пытанню ўтварыліся дзве плыні: усе згаджаліся з тым, што увайсці ў РКП(б) трэба, але адна частка стаяла за найхутчэйшае і безагаворачнае уваходжанне, на умовах прапанаваўных Камінтэрнам, а другая — за тое, каб пачакаць, спадзяючыся з цягам часу зламаць упартасць РКП і склікаць яе да прыняцця ўмоў, высунутых „Бундам“.

Першая плынь бадай на ўсіх гарадох на сходах і канфэрэнцыях мела большасць і, як не дарагія былі гэтай большасці аўтаномныя рысы „Бунду“ яна спадзявалася, што само жыццё зладзіць вострасць умоў, выклікаўшых запатрабаванні „Бунду“ і ў апошніх міне усякая неабходнасць. На гэткай пазыцыі стаяла ў прывітансцы Ленінградская арганізацыя „Бунду“.

Надзвычайная і апошняя Ёсерасійская Канфэрэнцыя „Бунду“ адчынілася ў горадзе Мінску 3-сакавіка 1921 г. На канфэрэнцыі прыхільнікі найхутчэйшага ўступлення ў РКП(б) мелі большасць. Канфэрэнцыя атрымала прывітанне ад Выканкому Камінтэрну, у якім казалася, што пастава аб ўступленні „Бунду“ ў РКП(б) „прадыктавана імкненнем дабуда магчыма больш цеснага аб'яднання ўсіх камуністычных сіл“. Выканком Камінтэрну напамінае таварышом, што самі більшавікі, калі гэта патрабавалі інтарэсы справы, змянілі стары назву сваёй партыі. Без самага поўнага адзінства камуністычных сіл немагчыма перамагчы ў той цяжкай, але вялікай барацьбе, якую мы вядзем. Задачы адзінства павінны быць падпарадкаваны ўсе астатнія. („Звезда“ № 51 (738) 1920 г.)

Канфэрэнцыя выслухала двухгадзінны даклад тав. Вайнштэйна аб умовах ўступлення ў РКП(б) і справаздачу ЦК „Бунду“. Было шмат дэлегатаў, якія вінавацілі ЦК у здрадзе сваёй партыі.

Характэрна ў гэтых і іншых адносінах прамова Эстэр Фрумкінай, якая казала: „Мы заявілі Камінтэрну: вы можаце нас прымусяць, можаце нас зламаць, але вы ня зможаце нас перарабіць, мы застанемся такімі-ж як і былі. Таварышы, ці можаце вы ўявіць сабе, каб „Бунд“ мог данесці да такога становішча, калі яго кіраўнікі яму здрадзяць...“

Давядаем, што арганізацыйныя формы „Бунду“ пакінулі ў рабочым руху такія глыбокія следы, што ён (рух) зможа існаваць і без іх і аднавіць яўрэскую рабочую нацыю. Выходзячы з гэтага, трэба берагчы галаву, якая ў далейшым часе будзе кіраваць барацьбой. Галаве дастаецца больш усіх, таму што яна галава¹⁾.

З такім настроем увайшла большасць сяброў арганізацыі „Бунду“ ў РКП(б). Гэта была трагічная катастрофа „Бунду“ і вялікая перамога камуністычнай партыі.

На дакладу тав. Вайнштэйна запісалася 54 прамовы, кожнаму з іх давалася 20 минут, і ў кожным выступленні дэлегатаў магчыма было прачытаць суровы прысуд гісторыі над партыяй, якая ў першыя гады рэвалюцыі ўхілялася з праўдзівага шляху марксызму-більшавізму ў бок рэакцыйнага дэмакратызму.

¹⁾ Там-жа стар. 166.

Пасля спрэчак, жалобных прамовы дэлегатаў, з алярмуючымі выкрыкамі, былі скончаны, і большасць канферэнцыі прыняла умовы Камінтэрну.

Яны заключаліся ў наступным:

1) „Бунд“ у Савецкай Расіі ўліваецца ў РКП(б).
2) Усе сябры „Бунду“ аўтаматычна прымаюцца ў сябры РКП(б).
3) Правядзенне ў жыццё другога пункту павінна быць ускладзена ў цэнтры і на месцах на цэнтральныя і месцовыя камісіі — у складзе аднаго прадстаўніка ад ЦК або мясцовага камітэту РКП(б), аднаго прадстаўніка ад ЦК або мясцовага камітэту „Бунду“ і аднаго прадстаўніка ад ЦБ або мясцовага бюро яўсакцый.

4) Да чарговай Усерасійскай Канферэнцыі і яўсакцыі ў ЦБ павінна быць кааптавана два прадстаўнікі ад ЦК „Бунду“, і па аднаму прадстаўніку ад адпаведных органаў „Бунду“ павінны ўвайсці ў яўаддзел пры ЦК КП(б)У і ЦБ Беларусі.

5. У ЦБ Камуністычнай Партыі Беларусі, у ЦБ Кампартыі Літвы, у месцовыя камітэты тых месц, дзе існуюць арганізацыі „Бунду“, павінны да бліжэйшай губэцкай, павятовых і гарадзкіх канферэнцый увайсці па аднаму прадстаўніку ад „Бунду“.

Калі гэтыя умовы былі прыняты, канферэнцыя палічыла неабходным зьвярнуцца да яўрэйскага пралетарыяту з дэкларацыяй, у якой былі гэтакія словы:

— „Яўрэйскія рабочыя. „Бунд“ ад вас не адыходзіць. Ён застаецца з вамі. Ён вядзе вас за сабой пад сцягам Расійскай Камуністычнай Партыі. Яўрэйскія рабочыя. Вашу любоў, вашу адданасць, ваша давер’е да яўрэйскага рабочага „Бунду“ перанясце ў шэрагі таго вялікага саюзу, у якім вырастае з часам арганізацыя яўрэйскага пралетарыяту—Вялікі саюз пролетараў усіх краін“.

Праз месяц пасля канферэнцыі пачалося ўступленне „Бунду“ ў РКП(б). У Беларусі яно адбывалася па ўрачыстых абставінах на агульных сходах партарганізацый КП(б)Б. Уступленне Менскай бундаускай арганізацыі ў кампартыю адбылося асабліва ўрачыста. 19-красавіка 1921 г. гэта арганізацыя ў складзе 173-х таварышоў, скончышы свой апошні сход накіравалася ў дзяржаўны тэатр, дзе тады адбываўся агульна-партыйны сход Менскай Арганізацыі КП(б)Б. На гэтым сходзе „Бунд“ перадаў свае сцягі Камуністычнай партыі З вялікай прамовай выступіў Старшыня ЦК „Бунду“ тав. Вайнштэйн¹⁾. Ён гаварыў аб гістарычнай ролі „Бунду“ ў вываленчай барацьбе расійскага пралетарыяту, тлумачыў і апраўдваў імяненне „Бунду“ да захавання сваіх арганізацыйных форм у камуністычным руху.

Як гэта было ня дзіўна, „Бунд“ уступаў у РКП(б) пры тым поглядае, што для далейшага руху рабочай рэвалюцыі было-б карысна, каб яўрэйская камуністычная праца мела-б дзіволі рухавыя формы для свайго развіцця...

— „Я не ўтаю ад вас,—казаў тав. Вайнштэйн,—што мы гэтых поглядаў у агульным не змянілі.. Але Расійская Камуністычная Партыя ў асобе яе Цэнтральнага Камітэту, а пасля Выканком Камуністычнага Інтэрнацыяналу —пастанавілі, што пакінуць такія спецыяльныя формы было-б не магчыма. Дзеля таго, што у нас на чале інтарэсаў яўрэйскага камуністычнага руху, на чале ідэалаў надаваўшых натхненне „Бунду“ заўсёды была ідэя аб адзінстве сіл пралетарыяту, ідэя аб адзінстве партыі, а на свайой канферэнцыі пастанавілі гэтай волі падпарадкавацца і з’явіцца ў Расійскай Камуністычнай партыі на тых умовах, якія выпрацаваў Камуністычны Інтэрнацыянал“. („Известия ЦБ КПБ“ № 4 от 18/V—21, стр. 9).

1) Ён яшчэ за два тыдні да гэтага сходу быў уведзены ў склад ЦБ КП(б) Беларусі

У другім месцы гэтаі прамовы прадстаўнік „Бунду“, гэты самы т. Вайнштэйн, заявіў, што „Бунд“ уваходзіць у РКП(б) з пэўным пачуццём незадавальнення, ня тым, што мы ўваходзім, а як мы уваходзім. Нам хацелася-б гэта незадавальненне хутчэй знішчыць, яно ў кожным разе не зьяўляецца актыўным незадавальненнем“ (Тамака-ж стар. 11). Гэта было шчырае прызнанне прадстаўніка „Бунду“; яно паказвае, паколькі яшчэ ў рэчавістасці гэтаі партыі ня была ўсвядомлена і ўспрынята ідэя аб адзінстве сіл пралетарыяту. „Бунд“ у цэлым рашыў толькі „падпарадкавацца“ волі Камінтэрну, прадыхаваўшаі гэта ідэю, але „Бунд“ ня ўспрыняў і не ўсвядоміў яе рэвалюцыйнае існасць і неабходнасць. Мала пераконваючы і праўдзінна гучыць таксама і слова прадстаўніка „Бунду“ аб тым, што ідэя адзінства *зацесды* была на чале інтарэсаў яўрэйскага камуністычнага руху. Уся гісторыя Бунду і РКП(б) яскрава сведчыць аб адваротным, што „Бунд“ *зацесды* падпарадкоўнае ідэю адзінства камуністычных сіл сваім сапаратыстычным, абасобліваючым імкненнем. Так было ў 1921 г. на IV з’ездзе „Бунду“, по тым гэта зусім поўна вынілася ў 1963 г. на 2-м з’ездзе РСДРП, нарэшце пабываў „Бунд“ у РСДРП з 1906 г. мае таксама чыста фармальны характар, не кажучы ўжо аб тым, што ў першыя дні Кастрычнікай рэвалюцыі ён быў у лагеры меншавікоў, дзе гэтак сама вёў адасабляючае існаванне. Пават у 1921 г. „Бунд“ гэтых поглядаў ня выжыў, аб чым кажа тое, хоць і пасылае, незадавальненне умовамі, на якіх ён уступіў у РКП(б). Імкненне „Бунду“ захаваць у РКП(б) свае арганізацыйныя формы выявілася ў выдавоным факце яго умоу камінтэрну. Самы факт выстаўляў гэтыя умоўны ўжо цалкам кажа аб тым, што сапаратыстычныя ідэі „Бунду“ ня былі выжыты, і ідэя аб адзінстве сіл пралетарыяту не ўспрынята і правіла ня ўспрынята.

Страх таго, што яўрэйскі рабочы рух ня знойдзе ў РКП(б) даволі рухавых форм і спрыяючых умоваў для свайго развіцця інчым не апраўдваўша. Арганізацыйная пабудова РСДРП дый і РКП(б) пасля Кастрычнікавай рэвалюцыі стварыла даволі мажлівасці для развіцця рабочага руху сярод усіх народнасцяў, якія жывуць на тэрыторыі Расіі; толькі дзякуючы свайму ідэяму ўбосіву, правадыры „Бунду“ не зразумелі гэтага. Трэба было шмат часу, каб сама гісторыя давала правілаўсць памяці РКП(б) у гэтых пытаннях, але правадыры так моцна былі ў палёце ідэяльнай абмяжованасці, што нават перад адбыўшымся суровым прысудам гісторыі над „Бундам“ засталіся пры сваіх старых поглядах.

Тав. Кіорын на памятным сходзе так адказваў на прамову Вайнштэйна па гэтаму пытанню:

— „Вядома, арганізацыйныя разыходжыныя засталіся да апошняга моманту. Мы на гэтаму пытанню не маглі згугарыцца і заарз, калі таі Вайнштэйн кажа, што яны засталіся пз арганізацыйнаму пытанню на ранейшым пункце погляду,—мы і цяпер скажам, што мы на гэтаму пытанню разыходзімся. Але гэта пытанне мы павінны вырашыць у РКП(б). Мы думаем, што таварышы знойдуць у шэрагах камуністычнай партыі даволі магчымасці вёсці працу сярод яўрэйскага пралетарыяту. Мы думаем, што таварышы пераканаюцца у гэтым і скажуць, што ўсе тыя апасенні, якія прымушлі „Бунд“ вёсці адасабляючае існаванне ня маюць пад сабой грунту і цяпер... Нам прышлося вёсці барацьбу, даволі суровую барацьбу, каб давесці адзі аднаму правілаўсць тых ці іншых прынцыпаў. Сяньня гэтаа барацьба спыняецца“—(Тамака-ж стар. 12).

Са ўступленнем „Бунду“ у РКП(б) у шэрагі камуністычнай партыі Беларусі перашло 41¹⁾ таварышоў: у Менску—234 і) у Мозыры 86, Слуцку—30, Габруйску—29, Барысаве—22 і Чэрвені—8.

¹⁾ К моманту ўступлення „Бунду“ у РКП(б) Менская гар. орган. КПБ складалася з 1.300 чалавек.

Так скончылася існаванне гэтай партыі.

Эвалюцыя к бальшавізму, якую перажыў „Бунд“, адбылася не праз „правадыроў“, а праз масу яўрэйскага пралетарыяту. „Правадыры“ заўсёды стараліся захаваць рабоча-яўрэйскі рух у старых формах, і толькі пад націскам пралетарскіх мас, пад пагрозай эстацы на „полі боткі“ з генэраламі бяз арміі, частка іх прымушана была ідаць свае пазыцыі.

Перамога над „Бундам“ была перамога бальшавізму над нацыяналізмам і апартунізмам. У доўгай і упартай барацьбе гэтых двух партый была дасягнута праводасць прынцыпаў бальшавізму.

З перамогай „Бунду“ у рабочым руху было дасягнута Сольні адзіства камуністычных сіл, ідэі якога (адзіства) Камуністычных сіл, ідэі якога (адзіства) тады настаяла праводзіць у жыццё Камінтэрн.

„Бунд“ ня меў тэорыі для свайго развіцця ў Савецкіх умовах: ён моў існаваў, як рэвалюцыйная арганізацыя ў дзяржавах, якія праводзілі палітыку сацыяльнага і нацыянальнага прыпечання яўрэйскага пралетарыяту і, паколькі гэтыя абедзве акалічнасці ў варуках савецкай федэрацыі ня мелі месца—ён павінен быў спыніць сваё дзеянне.

М. Шапавалаў

У ЦК КПБ

Аб перавыбарах дэлегацкіх сходаў

(Разгалюцыя Бюро ЦК КПБ)

Ва ўмовах БССР кампанія перавыбараў дэлегацкіх сходаў у гэтым годзе набывае выключна важнае значэнне ў сувязі з сур'ёзнейшымі задачамі, якія стаяць перад КПБ у справе ўмацавання абароназдольнасці краіны.

Згодна збешніку ЦК УсёКПБ ("Правда" ад 13 ліпеня) кампанія перавыбараў дэлегацкіх сходаў па БССР у гэтым годзе павінна быць максімальна выкарыстана дзеля прэагранавання і пашырэння мас працоўных жанчын і у першую чаргу работніц сялянскіх і батрацкіх да справы абароны і працы па ўмацаванню усяго галіні сацыялістычнага будаўніцтва, па энэргічнаму правядзенню рэжыму эканоміі, зніжэння цэн, па пашырэнню і ажыццяўленню працы саветаў, прыватна працоўных жанчын да практычнай працы ГДА Лінахіму і актыўнай дапамогі Чырвонай арміі.

Выходзячы з гэтых момантаў з боку партыйных камітэтаў патрэбна асабліва сур'ёзна і дысцыпліна падрыхтоўкі да правядзення перавыбараў дэлегатак.

Прымаючы пад увагу некаторыя запавенніе пачатку працы дэлегацкіх сходаў у мінулым годзе, што адбілася на якасці гадзін працы дэлегацкіх сходаў, Бюро ЦК КПБ лічыць неабходным пачаць падрыхтоўчую працу да перавыбараў дэлегацкіх сходаў па БССР у пачатку жніўня з тым рахункам каб сама перавыбарная кампанія была праведзена з 1-й верасня па 1-е кастрычніка і праца новаабраных дэлегацкіх сходаў была пачата не пазней 1 лістапада г. г.

Па прыкладу мінулага году ў многіх асобных дысцыпліна падрыхтоўкі перавыбараў і прыняцця рашэнняў да гэтага працы саветаў і грамадскіх арганізацый ЦК КПБ прадбачае арганізаваць пачатковыя і рэальныя камітэты партыі спецыяльнага камітэту ў складзе прадстаўнікоў: Аггду (рабочнікі і старшыні), АПА, Аггду, АКСМ, Выканкому і прафсаюзаў.

За правядзенне правядзення перавыбарнай кампаніі дэлегацкіх сходаў адказваюць партыйныя камітэты і партыя ў цэлым.

Падрыхтоўчая праца да перавыбараў дэлегацкіх сходаў павінна праводзіцца па лініі:

а) Партарганізацыі шляхам правядзення шырокіх рэспубліканскіх сходаў працы аб абавязках яе членаў і аддзяленняў да дэлегацкіх сходаў і шляхам прыцягнення усяго чарговага і актывнага і ініцыятыўна і дынамічна перавыбарнай камітэту. Асабліва ў гэтым трэба аддаць гэтаму пільнае ўвага ў сямейных ядзях у сувязі з тым, што ў мінулым годзе кампанія яны прыёмліва індосцыяны ўдзел у гэтай справе.

б) Саветаў шляхам правядзення ў пільны саветаў сакральных і камісіяў пры іх дэлегатак-практыкантскіх і павяшчэння увагі да іх працы, падліку больш выяўленых сябе на працы дэлегатак-практыкантскіх дзеля далейшага выкарыстання іх на працы у саветах. Тое-ж самае трэба зрабіць і па лініі КСУ, кааперацыі і прафсаюзаў.

п) Профсаюзам цераз прыцягненне у перыяд падрыхтоўчай кампаніі шматых проффесак да шырокага ўдзелу у перавыбарках.

Падрыхтоўчая кампанія у вёсцы павінна быць праведзена асабліва дасканалы маючы на ўвазе неабходнасць прыцягнення да актыўнага ўдзелу у перавыбарках беспартыйнага сялянскага актыву— сялянскіх грамадзкіх працаўніц, дэлегатак мінулага скліку, вясковай інтэлігенцыі і камсамолу.

З мэтай падрыхтоўкі актыву сялянск да перавыбараў у перыяд падрыхтоўчай кампаніі у вёсцы прыстасаваць скліканне спецыяльнай канферэнцыі па населеным пунктам раёну.

Звярнуць асаблівую увагу на ўцягненне у дэлегацкія сходы работніц і сялянск найменшасцяў (яўрээк, полек і інш.).

Улічваючы нязвычайна нізкі процант батрачак у дэлегацкіх сходах і неабходнасць палыблення працы сярод батрачак і сельгасп. работніц, звярнуць асаблівую увагу на падрыхтоўку батрачак, работніц і жонак рабочых саўхозаў да кампаніі, шляхам склікання спецыяльных падвыбарных сходаў гэтых груп па распах і падраённых пунктах, прыцягваючы да актыўнай дапамогі у гэтай працы саюз сельскіх і лясных рабочых.

Сама кампанія перавыбараў павінна праводзіцца па прадпрыемствах і населеных пунктах і скі і такім разлікам, каб забяспечыць найбольшы ахоп масы працоўных жанчын і у першую чаргу работніц у гарадох і сялянск-бяднячак і батрачак у вёсках. З гэтай мэтай трэба праводзіць адны агульныя сходы як дасканала падрыхтоўленыя і на якім праводзіцца, як даклад, так і сярэназначны дэлегатак, перавыбары і наказ дэлегатцы.

З мэтай поўнага скарыстання дэлегатак мінулага скліку у перавыбарчай кампаніі і больш поўнага азначэння новаабраных дэлегатак і працай дэлегацкіх сходаў і задачамі, якія стаяць перад дэлегаткамі, раёны рабій выпуск старога дэлегацкага сходу ва ўрачыстай абстаноўцы, прыстасаваўшы яго да адчыннення новаабранага дэлегацкага сходу. У тых мясцовасцях, дзе дэлегацкія сходы арганізуюцца у вяшчыню, мэтазгодна арганізацыя ўрачыстых адчынненняў новаабраных дэлегацкіх сходаў.

З асаблівай увагаю трэба аднесціся да падліку і далейшага выкарыстання у працы выпускаемых дэлегатак. Найбольш выявіўшыся дэлегатак трэба замацаваць на працы у профорганах, савецкіх, кааператывных і іншых грамадзкіх арганізацыях, пасылаць іх у школы палітграматы, цягнуць дэлегатак работніц і сялянск у грамадскую працу з беспартыйным актывам.

Кампанія перавыбараў дэлегацкіх сходаў павінна шырока асвятляцца, як у агульным друку, так і ў часопісе "Беларуская работніца і сялянка".

Аб працы дэлегацкіх сходаў

(Рэзалюцыя Бюро ЦК КП(б)Б)

Заслухаўшы даклад аб ітогах работы дэлегацкіх сходаў за 1926-27 г.г. Бюро ЦК адзначае:

1. Павялічэнне ахопу дэлегацкімі сходамі работніц і сялянск, а таксама павялічэнне колькасці дэлегацкіх пунктаў, прыкладна на 44 %.

2. Некаторае павялічэнне соцыяльнага складу дэлегацкіх сходаў у гарадзе і у вёсцы павялічэнне работніц і бяднячак-сялянск пры нязначнай колькасці заможных і стабілізацыі процанту сярэднячак. Разам з гэтым, Бюро ЦК КПБ адзначае, што ня гледзячы на шэраг дырэктыв у напрамку павялічэння працы сярод батрачак і сельгасработніц, процант батрачак у дэлегацкіх сходах знізіўся.

3 У асноўным правільны саадпаведны нацскладу працоўных жанчын нацыянальны склад дэлегатак у горадзе і у вёсцы, за выключэньнем полек, процант якіх у дэлегацкіх сходах пазначаны.

4. Побач з ростам ахопу працоўных жанчын дэлегацкімі сходамі ёсць наступныя дасягненні у сэнсе павышэння якасці іх працы:

а) павышэнне кіруюцтва працай дэлегацкіх сходаў з боку партыйных камітэтаў і незавых партыячэў, якое выявілася ў падборы больш падрыхтаваных кіраўнікоў, у павялічэнні метадычнага кіраўніцтва, заслухоўванні сфераздач кіраўнікоў дэлегацкіх сходаў на некаторых ячэйках;

б) больш паянавую працу дэлегацкіх сходаў па праграмах, ужыванні ўвясняно падручнікаў для дэлегатак і кіраўнікоў на трох мовах, лепшая увязка праграмы з мясцовымі пр ктычнымі пытаннямі, у сувязі з чым наглядзецца павялічэнне наведваемасці дэлегацкіх сходаў, павышэнне адсёву дэлегатак, пазначаны колькасць выпадкаў спынення працы асобных дэлегацкіх сходаў і рост наведваемасці дэлегацкіх сходаў мясцовым насельніцтвам (мужчыні і жанчыні);

в) павялічэнне колькасці дэлегацкіх сходаў, якія праводзяцца на беларускай мове і мове нацменшасціў;

г) значнае павялічэнне ролі дэлегацкіх сходаў, як школы рабоча-сялянскай грамадзянскай і арганізатара жаночых працоўных мас навокал мерапрыемстваў партыі і саветскай улады, павялічыўся удзел дэлегатак у перавыбарках саветаў і на ўмяшчэнні бядыцка-серадняшкага бласку у гэтай кампаніі, істотна выявілася арганізуючая роля дэлегацкіх сходаў у правядзенні партыйнай палітычных кампаніяў (дапамога анцельскім гарнікам, галадаючым Заходняй Беларусь) і у таснадарных кампаніяў (ражым эканоміі, развіццё зашыя вытворчасці, зніжэнне цэн). На гэтай аснове ўзрос аўтарытэт дэлегацкіх сходаў сярод пластоў акружаючага насельніцтва.

Побач з дасягненнямі у працы дэлегацкіх сходаў Бюро ЦК адзначае наступныя асноўныя недахваты:

а) па лініі парткіраванства, разам з ўзросшай увагай з боку усеі КІБ да працы дэлегацкіх сходаў, ёсць шэры выпадкаў, калі ня толькі асобныя члены партыі, але і ячэйкі і райкомы у цэлым яшчэ не ўсваядомілі, што праца дэлегацкіх сходаў ёсць адна з важнейшых галін працы партыі сярод беспартыйных мас;

б) далёка ня ўсе дэлегацкія сходы як належыць выкарыстаны дзеля ажыццяўлення задач, якія ставяць перад партыяй (правядзенне ражыму эканоміі, барацьба з бюракратызмам, зніжэнне цэн і г. д.) зауважваецца часта паязнь крытыкі з боку дэлегатак і няўменне прыцягнуць іх да выпраўлення недавратаў;

в) адным з асноўных недавратаў працы дэлегацкіх сходаў, у горадзе і у вёсцы зьяўляецца ўсё яшчэ слабая настаноўка практычнай працы дэлегатак у саўцкіх, прэфсаюзных, коопаратыўных і грамадзкіх арганізацыях. Як і у мінулым годзе, адзначаецца ня досыцьная увага з боку гэтых арганізацыі да працы практыкантак фармальнае і познае прымацаванне дэлегатак, перагрузка адных і адсутнасць практычнай нагрэжкі у другіх, непраўільнае скарыстанне дэлегатак, недапушчэнне да абгаварвання сур'ёзных пытанняў, нявыкліканне на пасяджэнні, адсутнасць кіраўніцтва і дапамогі у працы прымацаваных дэлегатак, адсутнасць кіраўніцтва з боку ячэек працай дэлегатак-практыкантак;

г) ёсць паўтарэнне мінулагодніх памылак у настаноўцы праграмай працы, нядосыцьнае скарыстанне мясцовага матар'ялу пры распрацаванні праграмыных пытанняў, загрузка сходаў доўгімі адцягненымі дакладамі, нявыкарыстанне метаду гутарак. У асобных выпадках зауважаецца поўнае неразумнае ролі дэлегацкага сходу як школы гра-

мадакай працы, працуляецца тэндэнцыя ператварэння дэлегацкіх сходаў у палітгурткі;

д) слабая сувязь дэлегацкіх сходаў у працы з беднятой, дэлегаткі не запрашаюцца на сходы беднаты, ячэйкі ня ўлічылі яшчэ значэння дэлегацкіх сходаў у працы з беднятой;

е) слаба праведзена праца па ліквідацыі няпэсьменнасці сярод дэлегатак у вёсцы;

ж) больш слабая пастановка працы дэлегацкіх сходаў на яўрэйскай, польскай і латыскай мовах з прычыны адсутнасці падрыхтаваных кіраўнікоў, якія б ведалі гэтыя мовы і адсутнасці праграмы, падручнікаў і літаратуры на мовах нацменьшасцяў, а таксама ў выніку нядосыдняга кіраўніцтва і дзімоці ў працы гэтым дэлегаткім сходам з боку партыйных камітэтаў. Аднаму Работні і аднаведных нацсакцый;

з) слабая праца з боку ячэек з дэлегаткамі-работніцамі, як з актывам на прадпрыемстве слабы падлік і кіраўніцтва практычнай працай дэлегатак, нядосыдняе прыцягванне на адчыненыя сходы ячэек, дэлегатка маюць удзелінае ў агульнай працы актыўна і у цэлу. Процент удзялення ў практычную працу дэлегатак падчас адстае ад жонак рабочых;

і) усе яшчэ няважныя адносіны да выканання пастаноў дэлегацкіх сходаў, што адбывацца на працы ўсяго дэлегацкага сходу і звыжае цікавасць работніц і сялянск да іх працы;

к) слаба прыцягваюцца ў вёскі дэлегаткі на адчыненыя сходы партыячэк і дзячаты на сходы ячэек камсамолу. Ёсць толькі асобныя выпадкі зацікаўленасці ячэек працай сярод дэлегатак, якія даюць добрыя вынікі;

л) усе яшчэ нядосыдня пастаўлен падлік працы дэлегацкіх сходаў, як з боку партыйных камітэтаў, так і з боку незавых партыячэк, што ацяжарвае выпраўленне недахватаў працы на месцах і перанясенне матадаў правільнай пастаноў працы у другія арганізацыі. Нядосыдня на выкарыстоўваюцца дэлегацкія сходы у матах вывучэння настрою работніц і сялянск, неаханны адносіны да адзначэння гэтых настрою у пратаколах і справаздачах.

Падлічваючы і недахваты і дасягненні гадавой працы дэлегацкіх сходаў, Бюро ЦК прапануе:

1. Усім акруговым камітэтам КПБ звярнуць асаблівую увагу на кіраўніцтва надыходзячай кампаніі перавыбару дэлегацкіх сходаў, якая набывае ў сёлетнім годзе выключнае палітычнае значэнне ў сувязі з чарговымі задачамі партыі і савецкай улады ў справе ўмацавання абароны краіны і сацыялістычнага будаўніцтва. Кампанія перавыбару дэлегацкіх сходаў павінна быць праведзена як самастойная важная кампанія пры найвялікшым удзеле ўсёй КПБ, савецкіх, прафэсійных і грамадскіх арганізацый;

2. На лініі ЦВК, Савету Саюзаў і грамадскіх арганізацый даць паказанні аб актыўным удзеле незавых органаў у кампаніі перавыбару дэлегацкіх сходаў;

3. Даручыць Жанадзелу ЦК і АПА падрыхтаваць не пазней 10 жніўня ўсе матар'ялы да перавыбару (лезуні, лістоўкі, плякаты, тэзісы, палажэнні) і не пазней 1 верасня праграмы і падручнікі дэлегацкіх сходаў.

4. Правесці акруговыя нарады працаўнікоў Жанадзелу дэлегацкіх сходаў у кампаніі перавыбару да пачатку перавыбару дэлегацкіх сходаў. Усе беларускую нараву працаўнікоў дэлегацкіх сходаў падвядзення ітогаў і прапрацоўкі пытанняў працы дэлегацкіх сходаў правесці пасля кампаніі перавыбару, перад пачаткам працы новаабраных дэлегацкіх сходаў;

5. Маючы на увазе, што дырэктыва ЦК УсеКП і КПБ аб павышэнні ахопу батрачак дэлегацкімі сходамі ня выканана, даручыць партыйным камітэтам узмацніць надрыхтоўчую працу галоўным чынам, у напрамку найбольшага ўцягнення ў дэлегацкія сходы батрачак.

Побач з гэтым працягваць правільную лінію на павышэнне асноўнага ядра работніц і бяднячак-сялянак у дэлегацкіх сходах у далейшым і павышэнне ахопу дэлегацкімі сходамі работніц і сялянскіх нацменшасцяў, у асаблівасці — полек;

6. У працы дэлегацкіх сходаў працягваць лінію на далейшае паліпшэнне якасці і зместу іх работы, узяўшы рашучы курс на сістэматычную праверку іх дзейнасці ў працягу году на аснове праверкі даных дырэктыў, на павышэнне кіравання гэтай працай з боку партыйных камітэтаў і пазавых ячэек, на правільную пастаноўку практычнай працы дэлегатак у савецкіх і грамадзкіх органах, на большую увагу праграмыных пытанняў з чарговымі задачамі партыі і іх практычным ажыццяўленьнем у данай мясцовасці. Больш выкарыстоўваць дэлегацкія сходы ў агульнай працы партыі з актывам, павышаючы ролю дэлегацкіх сходаў як грамадзянскіх адзінак у горадах і на сялах, больш увязваючы іх працу з працай партыі сярод беднаты і працай савецкіх і грамадзкіх арганізацый, узяўшы рашучы курс на ўзмацненне сувязі дэлегатак са сваімі аб'ектамі;

7. Агітпропам акругкомаў прыняць больш актыўны ўдзел у кіраванні працай дэлегацкіх сходаў, звярнуўшы асаблівую ўвагу на падбор добрых кіраўнікоў, якія абслугоўваюць дэлегацкія сходы і на паліпшэнне метадычнага кіравання іх працай і на іх перападрыхтоўку;

8. У мэтах паліпшэння пастаноўкі працы практыкантак-дэлегатак, фракцыям ЦСПСБ, ЦВК і коопэратыўных арганізацый уключаць практыканства дэлегатак у агульную працу з актывам і пры заслухоўванні справаздач пазавых органаў і правярцы іх працы сістэматычна сачыць за выкананнем дырэктываў аб ўцягненні дэлегатак у работу гэтых органаў. ЦСПСБ і коопэратыўным органам распрацаваць паказанні пазавым органам аб пастаноўцы працы практыкантак-дэлегатак.

Доклад тов. Хацкевича на Пленуме
ЦК КП(б)Б 20 июня 1927 г.

о пере выборах советов

В связи с переизборами советов в этом году КП(б)Б поставила перед партийными и советскими органами задачи, которые сформулированы на декабрьском Пленуме нашего ЦК, примерно, в следующем ви-

Перешагивая Стенов необходимо усилив еще больше связь партии и органов Советской власти с широкими массами рабочих и крестьян, еще больше укрепить союз рабочих и крестьян. Привлечь к активному участию в советском строительстве еще больше рабочих и крестьян, активнее вовлечь в работу советских органов и комитетов активнее активизировать активность рабочего класса, как руководителя всего социалистического строительства; усилить блок бедняка и середняка против попыток влияния кулачества в советах улучшить работу советского аппарата, приближая его к широким трудящимся массам, вести борьбу с бюрократизмом и другими извращениями в госаппарате; усилить руководство партии в выборах советов по линии широкой демократии, устраняя "хвостизм" и "командование", устранить все недостатки, отмеченные в прошлогодней кампаниях

Вот главные задачи, которые были поставлены перед выборной кампанией текущего года. Я думаю, что и этом году никто не может упрекнуть КП (б) Б в том, что она мало или недостаточно уделяла внимания подготовке и проведению первыборной кампании, как в городе, так и в деревне. Вопросы о первыборах советом были поставлены и решены во всех инстанциях, как в ЦК, Окружках, Райкомах, так и в ячейках — вполне своевременно. Вопросы агитации, руководства, вопросы организационных

собраниях. Было достаточно мало руководящих директив, передовиц, статей и отдельных заметок, направляющих и характеризующих ход кампании. В этом отношении также недостаточны были материалы, посвященные истории и развитию избирательных кампаний. Статьи, связанные с избирательной кампанией, были помещены в нашей центральной и местных прессе. В большинстве случаев они были опубликованы в виде отдельных статей. Выборочные клубы, избирательные клубы и стенные газеты. Это нужно отметить, тем более, что в деревенских условиях клуб, избирательный, стенная газета имеют огромное агитационное значение и в этом отношении мы констатируем слабость

Основною работой, которую проделала партия в момент перевыборов съезтов является организация бедноты - проведение собраний бедноты

Я на этом прежде всего останавлиюсь, поскольку собрания бедноты имеют огром-
ное влияние на весь ход выборов.

В этом году бедняцкими собраниями охвачено около 50% всех избирательных участков республики. Всего в бедняцких собраниях участвовало 153 485 человек, что составляет около 10% к общему числу избирателей, которые участвовали на выборах.

Процент довольно значительный, если принять во внимание, что собрания эти до
ныне проходились в основном в форме кулацкого влияния.

Со всех округов есть сообщения о том, что беднота в этом году была гораздо

В некоторых местах бедняки сами приезжали в партийные ячейки и просили их прийти к ним на дом. В результате в 1920-е годы в деревнях и селах происходил быстрый рост политического сознания бедноты и авторитета партин.

Были также отдельные случаи, когда на собраниях беднота участвовала, но активности не проявляла. Таких фактов мало и они не характерны; беднота в абсолютном большинстве была организована, в абсолютном большинстве была активна и, только в некоторых случаях, боялась активного кулачества.

Следует отметить, что, несмотря на работу среди бедноты и прежде всего среди бедноты, организованной в комитеты бедноты, в большинстве случаев беднота не проявляла активности на собраниях, а потому только узнал, что имел дело на собрании не с бедняками, а с кулачеством и зажиточными.

В общем надо сказать, что в большинстве случаев ячейки уделяли большое внимание организации бедноты, но в большинстве случаев беднота не проявляла активности на собраниях, а потому только узнал, что имел дело на собрании не с бедняками, а с кулачеством и зажиточными.

Следует отметить, что в большинстве случаев беднота не проявляла активности на собраниях, а потому только узнал, что имел дело на собрании не с бедняками, а с кулачеством и зажиточными.

Следует отметить, что в большинстве случаев беднота не проявляла активности на собраниях, а потому только узнал, что имел дело на собрании не с бедняками, а с кулачеством и зажиточными.

В большинстве случаев беднота не проявляла активности на собраниях, а потому только узнал, что имел дело на собрании не с бедняками, а с кулачеством и зажиточными.

В большинстве случаев беднота не проявляла активности на собраниях, а потому только узнал, что имел дело на собрании не с бедняками, а с кулачеством и зажиточными.

В большинстве случаев беднота не проявляла активности на собраниях, а потому только узнал, что имел дело на собрании не с бедняками, а с кулачеством и зажиточными.

В большинстве случаев беднота не проявляла активности на собраниях, а потому только узнал, что имел дело на собрании не с бедняками, а с кулачеством и зажиточными.

В большинстве случаев беднота не проявляла активности на собраниях, а потому только узнал, что имел дело на собрании не с бедняками, а с кулачеством и зажиточными.

В большинстве случаев беднота не проявляла активности на собраниях, а потому только узнал, что имел дело на собрании не с бедняками, а с кулачеством и зажиточными.

Были также 31 еврейских, 12 польских, 7 немецких и 3 латышских специально назначенных участковых стасов, которые могли бы присутствовать на собраниях, без соблюдения актового обсуждения вопросы кандидатур так своих местных, а также намечать свои кандидатуры в совет.

Создание отдельных национальных участков с обслуживанием их на родном языке помогло более полному вовлечению в избирательную кампанию меньшинства.

Наряду с этим необходимо отметить, что, несмотря на увеличение числа избираемых пунктов (и, следовательно, изменений в деревне) сказало и в эту кампанию, что частично можно было избежать исследований на высоте. Наиболее ярким примером могут служить факты отсутствия в некоторых местах собранного избирательного, не способного влиять в поместье.

Оповещение избирателей о времени собраний через повестки проведено в основном полностью и своевременно

Эта система политически и организационно вполне себя оправдывает

Именно благодаря к отчетной кампании, как главной части подготовительной работы к первобыборам.

В этом году была проведена быстрая отчетная кампания. На тех же самых избирательных участках, где проводился первоначальный опрос, проведены и отчетные собрания, на которых, как и раньше, отчеты о работе части производственных, секторских и месячных советов, а также и члены этих советов. В этом году секторские и месячные советы отчетывались несколько раньше. Их доклад был более содержательным, чем в прошлом году, что, несомненно, объясняется улучшением качества работы самих советов.

Хуже дело обстоит с районными комиссиями. Районные комиссии, где они отчасти только показывают слабость своей работы. В большинстве же случаев районные комиссии сельских и местных советов вообще не отчитывались, ссылаясь на то, что работы советов пропали, что они не имеют возможности. Это произошло очень характерное впечатление из собрания. Поэтому так, что избираться органы перед которыми встанут вопросы об их работе, а они не имеют возможности, или не может выполнять, это явление необходимо учесть в будущей работе по организации деятельности советов и районных комиссий.

К советам во время отчетной кампании призывали стремительные требования со стороны избирателей, которые в многочисленных выступлениях делались образам критики работы советов.

За последние время практика мест дает хорошие образцы работы советов и раз-
решения местными комитетами и культурно-спортивными и общественными советами
инициативы беспартийного бедняцко-средняцкого актива

В абсолютном большинстве случаев работа сельских и местечковых советов на почетных должностях была оценена хорошо и указывалось, что слабо работали в отчетный период комиссии и на ряд других недостатков.

Оценки «разных случаев», по таким случаям все же есть, из отчетных собраний выписки резолюции и в которых говорится, например, работу с системой псевдоавтоматизации. В некоторых случаях действительно работа была поставлена слабо и она заслуживала такой оценки. Но есть и такие моменты, где работа поставлена хорошо, но где действительно хуже работало — тут борьба с пестротрубками, с заплоурением, с медленным крестовиком, с мусорами, с плохим укрытием объектов, с обожением и т. д., обострили к себе внимание, поэтому, работа таких объектов может быть признана вполне хорошо, признавалась неуправляемой и руководители переназначались.

Главная проблема населения пригородов вокруг городов — потеря земель и хат. Работники и семьи вынуждены уезжать в безлесные районы. Например, недалеко от города есть лес, рубить в нем можно только 100 кубов, а меня штрафуют на 1000 рублей. Эти 100 кубов я уравниваю с тем, что в лесу собрано. Затем укладываюсь на раскоченные материалы и не могу приобрести лесных работников и в частности на строительство лесного хозяйства. Без участия предпринимателя лесоводства без участия того, кого обвиняют в срубке. Часто бывает, как говорят, что лесник составил протокол, обратится в районный комитет, там штрафуют и присылают постановление об уплате, но ни что ни при чем. В основном выставляются требования об увеличении отпусков леса как таковых, так и строительного. Вторым после этого волнующим вопросом в деревне был вопрос земледелия. Указывалось на необходимость ускорения земледелия. Приходясь к этому, интересность многооточным севооборотам. В связи с этим были требования об участии кредита ссуд, выдаваемые банками, что без кредитных средств и кредитной промышленности, а также надо многооточного севооборота, нельзя вводить технических культур: так говорил бедняк и середняк.

Кварталом и в значительной степени деревни наиболее резко выступили против землеустройства, против землеустроительных мероприятий, против обрешки и нарушения тех участков земли, которыми они пользуются. Есть ряд зафиксированных случаев, когда члены разных выступлений с той и другой стороны, весьма ярко отражавших классовые противоречия деревни.

Вторую сессию также затрачивалась на большинство избирательных собраний, но особенно остро это не явилось. Со стороны середняков, главным образом,

Большинство партийцев не только руководит организационно и непосредственно участвовали всем составом своих членов на всех избирательных участках своего района, но и умело демократическим подходом без нажима и командования осуществляли партийное руководство, тем самым увеличивая свое влияние и авторитет.

Параду с этим есть ряд фактов недостаточного руководства со стороны ячеек в выборной кампании, фактов несерьезного подхода, особенно при выдвижении кандидатуры. Выдвигают кандидатуру малеавторитетную, непроваившую себя на деле и когда беспартийные избиратели желают, чтобы во главе совета стоял коммунист, выдвигают сами из среды более авторитетных коммунистов, тогда на самом собрании пересматривается вопрос о выдвижении другого более авторитетного, именно того, кого выдвинули беспартийные. Были случаи затешивания лица партии, например: такой случай, когда ячейка от себя наметила кандидатуру, но выдвинула ее не от имени ячейки, а поручила это сделать пожарным дружке, которая и выставила кандидатуру этого коммуниста от себя, тогда как ячейка не взяла на себя смелость стать перед собранием и сказать «так вот товарищ способный, авторитетный, может вести работу, рекомендуем ввести в совет». Были отдельные, очень редкие, случаи неадекватности, когда коммунист выдвигают, а он снимает свою кандидатуру на самом собрании, не предупредив об этом бюро. Есть также много случаев, когда крестьяне сами просили на избирательных собраниях выдвинуть в совет кандидатуру от ячейки и, даже в тех местах, где не было ячейки, просили, чтобы го стороны прислали им члена партии, чтобы во главе совета стоял коммунист. Например, в Смоленском и Логойском районе имели место коллективные запросы крестьянства о присылке коммуниста-председателем сельсовета. Это говорит о несомненном росте влияния и авторитета партии в целом среди основных крестьянских масс деревни — ее бедняцко-середняцкого слоя. Комсомол вместе с партией принимал довольно активное участие в выборной кампании. Комсомольцев, как и членов партии, избирали в советы и этом году несколько больше, чем в прошлом. Преимущественно избирались те из них, которые пользуются в деревне авторитетом, которые в личном отношении уже приняли себя на той или иной советской или общественной работе: был избачом, заведывал клубом, или работал в комиссии совета, ККОВ, кооперации и т. д. Но были, со стороны комсомольцев, отдельные случаи неадекватности, противопоставления себя ячейкам КН(б)Р и т. д. Два слова о наказе. Наказ на чинам советам обсуждался с большой политической активностью. Вносился со стороны инициатива с нами активна ряд деловых предложений, а со стороны враждебного элемента было не мало попыток сорвать принятие наказа, особенно его политической части.

Далее необходимо остановиться на характеристике политической борьбы социальных группировок, на их активности при переизборах советов, как они участвовали и как проявляли свою активность на самих избирательных собраниях. Прежде всего в отношении блока батраков, бедноты и середняков, в борьбе с кулачеством при обсуждении наказа и самих выборов.

Как вы знаете, в прошлом году все говорили, что батрачество принимало или, скорее, вовсе не принимало участия в выборной кампании. В этом году все материалы, все выводы окружных комитетов говорят за то, что их активность значительно повысилась. Вот на одном собрании бедняков и середняков в Могилеве батрак говорит: «Я, как батрак, скажу вам, что Советская власть стремится поднять и поддержать бедняков. Но необходима активность со стороны самих батраков. Наша беда и слабость — нашей организованности, беднякам необходимо сплотиться и не допускать кулаков в советы». Делая такое заявление, батрак становится на собрании бедняков как бы душой организации, активным участником бедняцко-середняцкого блока. Он подговаривает бедноту в союзе с середняками бороться организационно против кулака. Однако, надо сказать, что в общем эта пролетарская прослойка в деревне далека еще от того, чтобы мы могли сказать, что батрак вместе с бедняком ведет за собой середняцкие массы. Он еще в своей массе недостаточно активен, и в нашей работе в деревне необходимо это учесть.

Я уже говорил о руководстве партии собраниями бедноты, об активности бедняцкого слоя, о положительных и отрицательных моментах в этой части. Я хочу здесь только лишь заявить о том, что беднота в тех местах, где проделана достаточная организационная и политическая работа со стороны партийных ячеек, достаточно проявила свою активность. Однако, стержнем, основной силой в деревне попрежнему является середняк, который в абсолютном большинстве случаев на выборах выступал совместно с беднотой, поддерживая предложения бедняцких собраний и выдвигаемые ими в совет кандидатуры. Бедняцко-середняцкий блок давал организационный отпор поползновениям кулачества и зажиточных слоев деревни, пытавшихся «протолкнуть» свои кандидатуры.

Имеется целый ряд фактов из всех округов и районов, говорящих за то, что бедняцко-середняцкий блок укрепляется и в этом году он имеет во многих случаях уже более определенные формы в том смысле, что беднота собирается чаще, в том, что на этих собраниях, как правило, участвует и середнячество. Однако в тех местах, где не была проведена организационная и политическая работа среди бедноты и батрачества, там удавалось в ряде случаев кулакам перетянуть на свою сторону середняка.

и тоже бедняк. Бедняк, конечно, по-своему, но редкий случай, когда какому-то человеку удается перетянуть на свою сторону даже бедняка, который жил у них, работал с ними. Он приходил с ними на собрания и как-то выставлял себя в совете в ряд с другими бедняками, а не как своего человека, который не подведет.

Переходя к характеристике поведения кулака на выборах, необходимо отметить, что кулачество в этом году проявило большую активность и всяческую изобретательность в борьбе за влияние в Совете. Были случаи, когда кулаки, прикрываясь советскими лозунгами, искажая их, пытались становиться в позу защитников середняка и бедняка.

Были случаи, когда кулаки спаввали хулиганиствующую молодежь, посылая ее на избирательные собрания, чтобы «сделать так-то». На собраниях, дружок, и своих счетов.

Собирались по луторам, использовали для этой цели всякие пирушки, даже свадьбы. Собирали отдельных кровников с тем, чтобы добиться прощения вождя или дилатора в Совет.

На избирательные собрания в некоторых случаях кулачество являлось целыми семьями в полном составе. Так, в некоторых имущественно трудных деревнях их активность в эту кампанию

Наряду с кулачеством, а часто и возглавляя их на избирательных собраниях активно выступали бывшие кулаки, а также бывшие члены партии и бедняки. Так, на выборах в 1930 г. в районный совет депутатов трудящихся в с. Боровое активно выступали бывшие кулаки, а также бывшие члены партии и бедняки. Так, на выборах в 1930 г. в районный совет депутатов трудящихся в с. Боровое активно выступали бывшие кулаки, а также бывшие члены партии и бедняки.

В своих выступлениях он неоднократно отмечал, что, чтобы сменить
интернет коммуналщиков, нужно в первую очередь изменить сам
бы или совершенно отсутствуют.

Были выступления в большинстве округов о создании крестьянского союза. „Надо создать союзы для того, чтобы защищать свои крестьянские интересы, надо выводить крестьянство как это делают с рабочими, а так и нам надо как платят рабочим и случаи ликвидации их безбожно“ Такие выступления были самым обычным образом с той ролью „бывших толков“. Они заканчивались криком: „возможно ли построение социализма в одной стране, указывая на то, что это есть ошибка, что это есть утопия и вообще делаем четкий ряд выводов следовательно наша задача, вывести нас из этих контрреволюционных мероприятий в деревне

Также имеются материалы, указывающие на активность духовенства разных культов. Например, священник, служивший в храме, в настоящее время проживающий в городе Грозном, что свидетельствует о том, что в этом храме была проведена работа по освобождению его от мусульманского духовенства (бандитов), и, следовательно, устная традиция в исламском мире мунистов, не проводите тех людей, которых они вам рекомендуют».

По мере того, как бедняк и середняк под руководством рабочего класса и партии организуется, и решительно выживает из рядов зажиточных, не допуская кулачества, другая часть—кулаки и зажиточные с помощью „бывших людей“, стремясь привлечь на свою сторону мелкобуржуазные средние слои, превращает новую революцию в контр-революцию.

В этой выборной кампании деревенский актив, бедняцко-середняцкий блок, идущий под руководством Клебу, имеет в своем составе больше, чем в прошлый раз, выборщиков из числа бедняков, а в комитете деревенского блока есть представители и из числа середняков. В деревенском блоке нет представителей кулацкой и других враждебных групп, влияющих на работу советов, на развитие советской общест-

[illegible]

Другая меньшая часть интеллигенции была пассивна в выборах (к таким относятся врачи, агрономы, акушерки, незначительная часть учительства и прочие служа-

Третья часть, самая малая, была враждебна: были с ее стороны довольно резкие выступления по политическим вопросам; эта часть блокировалась с кулачеством и с группой „бывших людей“.

Национальные меньшинства в этом году были более активны на избирательных и общественных собраниях нашей партии в процентном соотношении, чем в предыдущие годы. Это объясняется тем, что наша партия уделяла большое внимание развитию работы как со старыми, так и с новыми национальными меньшинствами нашей партии по линии осуществления национальной политики.

В этом году „национальный блок“ треснул и национальные меньшинства, в частности поляки и латыши в выборах совета, отказались по линии классовой и расовой солидарности

лучшии дружества безотны национальности белорусской еврейской польской та-
тынской, они совместно выступали против кулачества, как белорусского, так польского
и латышского и т. д.

Кустарей и ремесленников и рабочих части, бездельная часть кустарей совместно с
рабочими была истинно чуждым и чуждыми работниками и под руководством комсомола К(б)С
Дружеского союза кустарей и ремесленников — до известной степени требовали например укре-
пления и ремонта жилищ, но при этом им мучили и призывали домов и т. д. В
общем мее (был тогда с. у. д. кустарей, дело было в 1926 г.) когда являлись предста-
вители избирательной комиссии по кустарям прежде всего ставили условие: дайте
нам только те материалы и средства, которые вы дадите нам, чтобы мы могли участвовать в выборах. Если
мы не получим этого, мы не будем принимать участия в выборах. И
тогда мы, к сожалению, как им обещали удовлетворить их требования, они приняли участие
в пересыборном собрании.

Таким образом существование мне известно, но характерны общественные ор-
ганизации принимали недостаточное участие в выборах К(б)С кооперативов, общества
и пр. Их не считали за собранные как организационной силы, стоящей за пар-
тий и Советской властью.

Что касается демобилизованных красноармейцев живущих в деревне, то же ска-
зать, что по своим политическим взглядам они были более уровня общей крестьян-
ской массы избирателей. Не следует забывать, что демобилизованные красноармейцы
мало жили в деревне, большинство их было в городах и в войсках, поэтому
они были более развиты как общие крестьяне, демобилизованные красноармейцы
из бывшей и середняцкой части были одним из наиболее активных элементов бед-
няцко-середняцкого блока, но вместе с тем были со старыми бывших красноармейцев и
их детей и студентов по отношению к бедняцко-середняцкому блоку, именно со
стороны тех, которые не были по своему хозяйственному положению из группы за-
житочных, из группы кулачества.

В отношении женщин надо сказать, что в этом году женщины участвовали до-
вольно активно — организационно в выборах комитетов и в большинстве случаев являлись
на собрания, выступали их работа более деятельна характер. Нужно отметить, что жен-
щины избирательных делались по классовой линии, а не просто как было раньше, а
все женщины равны. Если раньше были случаи, когда женщины-кулачки очень резко
полагали против кандидатур женщин бедняцких, и наоборот кандидатуры кулацкой
части женщины и наоборот.

Социальная и активность женщины растет, она становится более организо-
ванной, она развивается среди избирательных собраний и по линии партийной ра-
боты в деревне среди женщин.

Вместе с тем, необходимо отметить как отрицательное явление то, что процент
выбранных в советы женщин — статистика показывает, что по отношению к линии, например в
1921 г. было избрано в совет 12-проц. женщин, в 1926 г. 9,1 проц., в 1926 г. 8,4 проц.
и в 1927 г. только 7 проц. Поэтому и кулацкое меньшинство избранных и советы
женщины уменьшаются и в этом году мы имеем только 7 проц. избранных женщин в
сельские и местные советы. На это необходимо будет обратить особенное вни-
мание.

Мне кажется, что это объясняется такими причинами прежде всего недостаточной
работой среди мужской части населения, недостаточным участием себе мужчины политике
и при этом недостаточным участием женщин в работе советов, также недостаточной
работой среди них и их детей и воспитание из практической работы вовлеченных
в советскую работу, и вместе с тем это объяснение избирательных участков как я уже говорил
тоже способствовало уменьшению числа женщин в советах.

Вместе с тем необходимо сказать, что по линии руководящих органов — в прези-
диумах сельских и местных советов женщин — каждому из них возросло все больше
и в этом году мы имеем уже 30 проц. женщин по отношению ко всем членам, чле-
нов президиумов советов и имеем 11 председателей сельсоветов и 1 председатели рай-
исполкомов, что по сравнению с 1926 г. было достаточно, поэтому более активное участие в
пересыборках, чем в прошлом году, была своя работа по линии классово-партийной, на избира-
тельные собрания являлись и в большем количестве, чем в прошлом году, меньше их
правда избранных в советы по руководящим органам в президиумах, они теперь в боль-
шем числе, чем в прошлом году.

Я не буду приводить Вам подробную таблицу о составе новых советов, она у Вас
на руках, а ограничусь некоторыми цифрами, и общим замечанием. В этом году
избраны в советы члены и кандидаты были, чем в прошлом году. Членов пар-
тий избрано 11,1 проц. членов ЦК М — 10,3 проц., в 1926 г. было избрано членов партии
8,4 проц. членов ЦК М — 7,5 проц. членов не избранных из числа и в избирательных собра-
ниях — 24,1 проц. в прошлом году — 14,1 проц. Избрано около 11 проц.
в совете один процент больше, чем в прошлом году.

Избранные сельские и местные советы, особенно их руководящие органы
в результате пересыборки были признаны обеспечены партийным руководством,
благодаря увеличению в них партийного комсомольского ядра, улучшен их социальный со-

чество избранных в руководящие органы советов женщин. Улучшение состава при однопартийном наличии на выборах широко развернутой советской демократии говорит о неслучайном росте доверия трудящихся в селах и местечках к руководству рабочего класса во главе с коммунистической партией.

Важным фактором повышения активности избирателей является также то, что в 1971 году (30) отменено произведено по инициативе самих избирательных комиссий.

Важным фактором повышения активности избирателей является также то, что в 1971 году отменено произведено по инициативе самих избирательных комиссий.

Важным фактором повышения активности избирателей является также то, что в 1971 году отменено произведено по инициативе самих избирательных комиссий.

Важным фактором повышения активности избирателей является также то, что в 1971 году отменено произведено по инициативе самих избирательных комиссий.

Важным фактором повышения активности избирателей является также то, что в 1971 году отменено произведено по инициативе самих избирательных комиссий.

Важным фактором повышения активности избирателей является также то, что в 1971 году отменено произведено по инициативе самих избирательных комиссий.

Важным фактором повышения активности избирателей является также то, что в 1971 году отменено произведено по инициативе самих избирательных комиссий.

Важным фактором повышения активности избирателей является также то, что в 1971 году отменено произведено по инициативе самих избирательных комиссий.

Важным фактором повышения активности избирателей является также то, что в 1971 году отменено произведено по инициативе самих избирательных комиссий.

Важным фактором повышения активности избирателей является также то, что в 1971 году отменено произведено по инициативе самих избирательных комиссий.

При общем росте активности всех социальных групп, наиболее высокий процент явки дали рабочие 71,13 проц. в неокружных и 69 проц. в окружных городах, затем служащие — явка в окружных городах 65,6 проц. и в неокружных 64,53 проц. и, наконец, неорганизованные, явка которых в неокружных городах 55,59 проц. и в окружных — 46,7 проц.

Как положительное явление в текущую перевыборную кампанию горсоветов надо отметить увеличение процента явки на выборы женщин на 10,9 проц. (с 35,8 проц. до

по отношению к окружным и районным городам.

При всех плюсах я хочу также отметить недостаточность участия и недостаточность влияния женщин в работе советов. Хотя женщины действительно имеют наибольшее свое скопление, я имею в виду Борисов, Витебск и Гомель. Мы считаем, что нужно будет в следующую переизборную кампанию этот момент учесть: женщины должны быть в первую очередь привлечены к работе в советах, особенно в тех местах, где их скопление наибольшее.

По отношению к советам окружных городов, например, увеличение женщин в окружных городах на 1,5 проц. и в неокружных на 2,7 проц. и по неокружным - на 1,9 проц.; увеличение числа членов и кандидатов в ЦКМ в окружных городах на 1,9 проц. и в неокружных на 1,9 проц.; увеличение числа членов и кандидатов в райкомы в окружных городах на 3,9 проц. по окружным городам и на 11,7 проц. по неокружным, увеличение числа членов и кандидатов в райсоветы в окружных городах на 1,1 проц. и в неокружных на 1,1 проц. и т.д. Эти цифры показывают, что женщины и кандидаты в советы, члены и кандидаты в ЦКМ, райкомы и райсоветы составляют в окружных городах 52,8 проц. и в неокружных 10,5 проц.

Подводя итоги всем отдельным выводам, я должен сказать, что переизборы советов этого года явились генеральной проверкой политического курса партии, они показали правильность политики партии в целом и, в частности, курс на оживление советов.

Переизборы показали, что влияние и авторитет партии в рабочих и крестьянских массах неуклонно растут и укрепляются.

Переизборы показали прочность диктатуры пролетариата и неизбежность роли рабочего класса, как класса руководителя.

Переизборы показали, что партия имеет прочную связь с основными массами крестьянства, сила влияния партии и советской власти вокруг партии и советов растет и усиливается.

На основе выводов по переизборной кампании и также на основе установленных недостатков в работе советов, в ближайшее время перед партией и руководящими советскими органами должны стоять следующие задачи:

Укрепить еще больше повысившуюся активность рабочих масс в городе, беднейших-среднезажиточных слоев в деревне и трудовых масс в местечках, широко используя эту активность в работе советов и комиссий.

Одновременно необходимо усилить руководящую работу в советах и комиссиях, особенно в тех местах, где работа не идет, как в некоторых районах.

Вести решительный курс на более усиленное выдвижение батрацкой и бедняцкой части беспартийного актива на конкретную руководящую работу в советах.

В практической работе советов необходимо обратить внимание на работу и воспитание кадров актива, практикуя более регулярные совещания с ними.

Укрепить и расширить связь советов с избирателями, путем систематической и регулярной работы с ними.

Улучшить качество организационного руководства советами со стороны районных комитетов и райсоветов.

Отмечая ясно выраженную тенденцию неуклонного понижения с каждым годом этой ненормальности в дальнейшем.

Особое внимание уделить воспитанию на практической работе депутатов-работниц, особенно в тех местах, где их мало.

Углублять и расширять приращение для практической работы в советах и комиссиях делегатов-практикантов.

Обратить особое внимание на улучшение качества и содержания работы советов, добиваясь проявления и осуществления последними собственной инициативы, помимо предложений сверху в разрешении вопросов местной жизни.

Делать регулярной организационно-методическую работу советов и комиссий, особенно в тех местах, где она не ведется, и практическую содержание в работу комиссий.

Отмечая большие достижения в строительстве национальных советов, необходимо в дальнейшем еще больше усилить руководство работ национальных советов со стороны партийных ячеек под углом зрения полного осуществления этнонациональной политики.

Отмечая местами слабое знание советской ответственности в деревне, необходимо усилить участие советов в общественной и культурной жизни этнонациональной общности под руководством партии.

Учитывая важное место практической работы ячеек под углом зрения работы среди бедноты в деревне, необходимо усилить организационное сотрудничество партийных ячеек и национальных советов, а также проводить их в направлении в расово-этнической борьбе, обсуждению мероприятий и идей, касающихся хозяйства, руководства, при этом ранее данными директивами ЦК ВКП(б) и ЦК КП(б)Б.

Во всей работе советской этнонациональной ответственности в деревне, профсоюзной, а также партийной организации, для этого необходимо усилить работу среди профсоюзов и деревни, а также в области культуры, спорта и физкультуры.

Необходимо также учитывать, что в деревне и в общности, где нет партийных мероприятий, в частности по отношению к этнонациональным работам советских этнонациональных советов, необходимо еще больше поднять ответственность как в городе, так и в деревне и местечке.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. М. БАРАВЫ „На крывавых сцядах.“ Зборнік дакументаў аб расстраляных, катаваных і гвалтах над беларускім насамніком у часы беларускай акупацыі 1919-20 гг. Беларускае выданства. Мінск 1927. Стар. 66.

2. Інтэрв'яцыі беларускіх паслоў у польскі сойм 1922-1926 г. Беларускае выданства. Мінск 1927. Стар. 496 - XXXII.

Польская буржуазія пасля свяржэння царства явілася для трудзяццай Беларусі той рэальнай інтэрвенцыйнай сілай, якая значыльна (до аўгуста 1920 г.) отарочыла п'яцэду Окцябры в Беларусь. І хоця Окцябрь в кожны момант перамог, но в результате трудзяццай Беларусі знаею до сых год сміху малаго аснованаго для того, чым прад'явіць к оплате польской буржуазіі рахуны паздно „несплаченныя счэты“. Эты „несплаченныя счэты“ ідуць по трем гл'авным напраўленням:

а) отерочка п'яеды Окцябры на Беларусь и к'ахоссаіны раз'рушения в эакономике края, ч'о задержало на значительное время коаэітвенное разв'ітіе БССР;

б) неч'исленныя ч'еловеческія ж'ртвы, пол'селаны трудзяццай Беларусі в течение 2-х польск'их оккупаций (1919, 1919-1920 г.);

в) захват белополяками Западн'ой Беларусі и физическое уничтожение ее труд'овых масс, проводящееся там польской буржуазіей с 1919 года по настоящее время.

Ужасы белопольск'их оккупаций, пережитые в Советской Беларусі и переживаемые ныне в Западн'ой Беларусі, необычайны. Ч'елов'ку, непосредственно не испытывавшему, не видевшему, ч'о творила и творит польская буржуазія, трудно представит' кошмарное шестие польского помещика по городам, местечкам и деревням Беларусі. Идя защищать свои имения, в первую очередь, стремясь обеспечить себя внут'ренними колониями — рынками сбыта, во вторую очередь, белополяки о'б'ем и мечом подавляли не только всякого, кто в той или иной мере выступал на защиту власти советов, но физически уничтожали и тех, кто поднимался на защиту элементарных прав рабочих и крестьян.

Массовые убийства весной 1920 г. мирного населения и уничтожение огнем деревень стали явлением постоянным. И когда умеренные белорусские организации в г. Минске через свою делегацию осмелились обратить на это внимание генерала Шеп'ицкого, он не нашел ничего лучшего, как сказать: „Я сп'аю всю вашу Беларусь, калі мне будзе патрэбна“. Это не была только фраза. Это была программа действия, символ веры, лозунг, осуществляемый ежеминутно на протяжении всей оккупированной Беларусі. При чем, как это ни странно, но все эти действия вытекали из воззвания Пилсудского, наполненного живыми фразами о „равных с равными“, о „культуре“, „демократии“ и т. д.

Между тем обо всех фактах зверства и убийств во время белопольск'их оккупаций в Сов. Беларусі нам до сих пор приходится полагаться, главным образом, на личную память участников борьбы и тех пострадавших из мирного населения, которые сохранились в живых. В отношении же Зап. Беларусі нам приходится довольствоваться газет-

5. Б'ольшавік Беларусі

ной информации", правда частой и очень богатой, но не достаточной и не систематизированной, для того, чтобы полно и ясно представить себе картину жизни белорусских трудящихся за кордоном.

Таким образом давно уже стал в порядок дня вопрос о литературе, как по вопросу об оккупациях в Сов. Белоруссии, так и по вопросу о белополюском коллаборационизме в Зап. Белоруссии. Важность такой литературы само собой разумеется. Она должна всегда напоминать всей Сов. Белоруссии о тех предостерегающих уроках, которые получили ее трудящиеся от белополяков во-первых, во-вторых, она должна сохранить для подрастающих молодых поколений все те факты, которые лучше всего характеризуют истинное лицо буржуазии в данном случае — польской.

До сих пор этот пробел в нашей литературе восполняли несколько брошюр, изданных в Минске, а также и Вильне. Но как те, так и другие, будучи по замыслу очень хорошими, на деле представляли из себя малоценный материал, бедный фактами, очень не полный, зачастую без надлежащего освещения.

Тем с большим радостью нам приходится остановить внимание читателя на 2-х недавно вышедших и издании Белгиза книгах, ценных для изучения вопроса о белополюских оккупациях.

Первая из них книга г. М. С. Горового *На кривых следах* является первой пробой собрать материалы о белополюских зверствах, начиная с оккупации Довбор-Мусницкого в 1918 г. и кончая белорусским процессом, и писемских тюрьмах в Западной Белоруссии. Как сам автор говорит в предисловии, это очерк «даже только пыльные крошки прищипку у нарастающей з сапрэдукацыі і станцыі толькі асноўныя пехі на шляху на яким павінны будзе пацярпець будучыя даследчыкі».

Не глядя на размеры книжки, на сравнительно малое количество фактов, задача, поставленная автором, выполнена хорошо.

Оккупация Довбор-Мусницкого ставится в книге, как первым по времени нажимом воссоединено польской буржуазии на трудящихся в Белоруссии. Надо заметить что в массовой литературе оккупация Довбор-Мусницкого как то всегда упоминалась искоса или совсем не упоминалась. Очень ценный материал по этому вопросу («Доклад Бюро Зем. Управы») не был напечатан и до сих пор не найден. А между тем по обилию жертв оккупация Довбор-Мусницкого мало уступает остальным.

Факты, рассказываемые в книге тов. Горового, подтверждают это. Ограбление и массовое насилие в г. и дер. Цинковичи, убийства мирных г-н в дер. Жилигах, эвакуации в дер. Хомичах, сумасшедший приказ офицера Гольца танцевать вокруг виселицы накануне повешения арестованных в м. Паричи, сжигание дер. Большие и Малые Бортники и убийство всех пойманных при этом не исключая и детей — все это вполне достаточно для общей оценки того, что пришлось испытать Белоруссии от войск Довбор-Мусницкого.

Дальнейшее собирание материалов, безусловно, даст еще больше фактов, как о поведении оккупационных войск, так и о героической борьбе рабочих и крестьян.

Вторая глава книги «1919-1920 г. у Заходняй Беларусі» представляет для читателя тоже не малый интерес. Для жителей теперешней Советской Белоруссии, в эти годы все внимание было приковано к фронту и потому вполне понятно, что о положении в Минщине в то время у нас осталось больше материалов и сведений, нежели о Зап. Белоруссии. Тем не менее в Гродзинщине и Вилешчине, занятых белополяками в 1919 г. — творился не меньший кошмар, чем в оккупированной прифронтовой полосе Минщины. Этот раздел книги показывает что за несколько сот верст от фронта шло то же самое военное положение, расстрелы, убийства без суда, грабежи, поджоги деревень, уничтожение целых селений, как и на фронте по рекам Гарежине и Двине.

Дальше идет списание оккупации в Миничине, отход белополяков, нападения Балаховича и других банд и, наконец, описание положения в Западной Белоруссии после Рижского мира. Заканчивается очерк белостокским процессом и положением заключенных в польских тюрьмах.

Книжка имеет несколько ценных фотографий, начиная от традиционной панской эскюдри „чаа-хасце рэс“ до повешения на виселицах и придорожных деревьях.

Мы настоятельно рекомендуем книгу тов. *Борового* во все библиотеки, избы-читальни, школы. Ее должен приобрести каждый партийный советский работник особенно в деревне. Каждая комсомольская ячейка должна проработать ее и использовать в своей массовой работе среди крестьянства. Одновременно книжка, напоминающая нам еще раз о необходимости сбора полного материала о всех ужасах оккупации, несомненно даст толчок к этой работе, напомнит об этом и нашим краеведческим организациям и всякому грамотному работнику в деревне.

Вторая рецензируемая книга „*Інтэрпеляцыі*“ представляет собой „зборнік“ документаў аб паліцкіх гвалтах, катаваннях і зьдзеках над сялянамі і рабочымі ў Заходняй Беларусі.

Солідный том, свыше 500 стр. большого формата, заполненный исключительно описанием конкретных фактов польского хозяйничанья в Западной Белоруссии. Тем большую ценность представляют эти документы, что они являются именно документами политического сдвига, запросами белорусских депутатов, начиная с 1922 по 1926 г. исключительно.

В указателе интерпеляции имеются следующие 18 разделов:

1. Прасьледваньні ў галіне народнае асьветы і школы.
2. Прасьледваньні беларускае прэсы.
3. Гвалтоўная аграрная палітыка.
4. Асадыштва.
5. Адміністрацыйная няправадзін і прасьледваньні.
6. Індывідуальныя гвалты, арышты, зьдэкі і катаваньні.
7. Масовыя беспраўныя арышты, катаваньні і зьдэкі.
8. Катаваньні і гвалты ў турмах.
9. Паліцэйскія забойствы, бандытызм і тэрор.
10. Прасьледваньні грамадзкіх арганізацый.
11. Рэлігійныя прасьледваньні.
12. Няпраўнае абыходжаньне надліткамі і усялякімі паборамі.
13. Эканомічны ўціск і эксплеатацыя.
14. Забарона і прасьледваньні беларускае мовы.
15. Пагвалчаныя канстытуцыйных гарантыі.
16. Політычная провокацыя.
17. Зьдэкі жаўнераў над насельніцтвам.
18. Зьдэкі і біцьцё дзяцей-вучняў.

Таким образом указатель говорит нам, что интерпеляции охватывают все стороны жизни белорусского крестьянства и Западной Белоруссии.

Предисловие самим интерпеляциям предисловие „уводзіць іх у пэўныя гістарычныя рамкі“ оно ясно раскрывает причину устремления польских аграриев и буржуазии на белорусские территории и историю белорусско-польских взаимоотношений.

Интерпеляции, собранные в данной книге, хотя и являются не полным собранием, тем не менее дают полную картину того, что перенесло и переносит трудящее население в Западной Белоруссии.

Интерпеляции со всей ясностью раскрывают жизнь буржуазии. Они показывают цену обмана буржуазии, начиная от воззваний Пилсудского в 1919 г. и 1920 г. кончая заверениями и декларациями предательской ППС. Они показывают трусливость и потому жестокость буржуазии, приме-

няющей в интересах утверждения своего буржуазного господства все, что может изобрести извращенный, садистский ум вырождающегося, идущего к гибели, класса. Они показывают цену буржуазной конституции, буржуазной демократии, всю фальшь, ложь, низость, предательство и лицемерия помещика, фабриканта и их прислужников из социал-соглашательских партий.

Ценность этой книги, как наглядного пособия по вопросу, до чего может дойти озверевшая буржуазия в своем стремлении подавить трудовые массы необычайно. Эта книга выходит из обычных границ всякой литературы, которую можно по этому вопросу видеть.

Вот почему мы должны отнести интерпретации в ряд исключительных по своей полноте и важности книг. Она, безусловно, должна стать и станет предметом ознакомления широких трудовых масс не только БССР, но и всего Советского Союза. Она, безусловно, станет также предметом научного изучения. Поэтому, подобно книге тов. Богданова, мы настоятельно рекомендуем собрания интерпретации во все библиотеки, избы читальни, школы. Каждый партизан и комсомолец, ведущий общественную работу, должен иметь у себя интерпретации, для того, чтобы в повседневной работе ознакомлять трудовые массы с истинным положением рабочих и крестьян в Западной Белоруссии.

Не будучи сентиментальными романтиками, мы давно отбросили поговорку: «Кто старое помянет, тому глаз вон». Им стоило бы выдвинуть новое положение: «Кто старое забудет, тому два глаза вон». Это полагая, мы не устанем предлагать трудовым массам даже над гробом польской буржуазии и книга тов. Богданова и сборник интерпретаций приобретают еще большую ценность.

А. Ф. Феропонтов.

Адказны рэдактар: Н. Галадзе

Члены рэдкалегіі:

А. Сянькевіч
Рыжой
Гоўзман
А. Александровіч

Агитпроп ЦК и МК ВКП(б)

Материалы к докладу об итогах Об'единенного Пленума ЦК и ЦКК ВКП(б) (29 июля—9 августа 1927 года)

Международное положение и опасность войны)

I „Опасность контр революционной войны против СССР—есть самая острая проблема текущего периода“

1. Империалистическая буржуазия во главе с Англией, переживая крушение своих надежд на внутреннее разложение пролетарской революции, на буржуазное и возрождение СССР, переходит к методам вооруженного разгрома первого государства диктатуры пролетариата.

2. Основной причиной, вызвавшей этот переход во взаимоотношениях между капиталистическим миром и СССР, является обострение противоречий и классовой борьбы в связи с:

а) экономическим и политическим укреплением капитализма с одной стороны—и

б) укреплением Советского Союза, использовавшего период „передышки“ для восстановления своего хозяйства и упрочения позиции социализма.

II. Экономическая стабилизация и политическое укрепление капитализма и его противоречия

1. Показатели экономической стабилизации:

а) Рост промышленности во всех капиталистических странах (за исключением Англии), перешедший за довоенный уровень.

В Америке добывающая промышленность достигла 150% от довоенного уровня, а обрабатывающая 130%. Во Франции вся промышленность достигла 123% от довоенной, а в Германии—112%.

б) Достижения в деле рационализации производства и реконструкции средств производства, значительно превысивших довоенную мощность.

Так, если выплавка одной доменной печи в 1913 г. в Германии составляла 4 000 тонн в месяц, то в 1926 г. она доходила до 10 000 тонн. Такие же цифры для Соедин. Штатов Сев. Америки будут соответственно 13 000 тонн и 15 000 тонн. За период с августа 1925 г. по август 1926 г. число рабочих в металлургической промышленности уменьшилось на 10%, в то время как выплавка стали увеличилась на 20%, а дневная производительность на 44%.

2. Значительное увеличение мощи основных капиталов промышленности, которая превысила не только довоенный уровень, но по своей производственной мощности превышает емкость рынков сбыта.

1) Ад. редакция: Редакция даст додаткам да „Большавіка Беларусі“ гэтыя матэрыялы, каб даць магчымасць больш шырокаму колу таварышоў—наяхутчэй іх атрымаць і скарыстаць.

Это объясняет крайнее обострение борьбы империалистических стран за рынки сбыта товаров (также рынки сырья, т. е. сферы приложения капиталов).

III. Показатели политического укрепления буржуазии

Усиление правых партий, сосредоточение политической власти в руках старых буржуазных партий (Англия — Консервативная, Франция — движение Пулюкарзювона, Германия — Гинденбург), усиление милитаризма. Постепенное превращение фашизма в мировое явление. Наступление на рабочий класс (закон о профсоюзах в Англии).

IV. Основные показатели противоречия капиталистической стабилизации

1. Кризис сбыта. Вокруг проблемы рынков обострился и противоречия между отдельными капиталистическими странами, тающие в себе опасность новых военных империалистических конфликтов. Эта же проблема определила особое политическое значение для империализма вопроса о Китае и СССР. С этим также связана существование Советского Союза и само по себе, в связи с революцией в Китае являясь наиболее угрожающим для капитализма.

2. Обострение противоречия между отдельными империалистическими государствами.

3. Обострение противоречия в отдельных странах между трудом и капиталом. Вспышки классовых противоречий (Англия, Австрия) и отдельных случаев перерастают в крики руководству социал-демократических вождей, и открытые столкновения между пролетариатом и буржуазией (Вена).

4. Обострение классовых противоречий в капиталистических странах, связанное с политикой капиталистической рационализации.

5. Подъемные рабочие масс и сращивание с ними широкого слоя буржуазии против коммунизма и рабочего движения в целом (расширяя сессия Анри Панама, подготовка в СССР Резолюции и Югославии для подвешивания восстания венского пролетариата).

6. Угроза протаргасов коммунизма. Всплеск, необходимость и силу войну против СССР одобрено с волею пролетариата, а также китайской, крупная опасность, идущая со стороны колоний (восстание в Индонезии, ослепительное революционное движение в Индии и т. д.) таковы главные моменты империализма. (Из резолюции Общего Пленума ЦК).

7. Несомненным подрывом всей системы империализма, в первую очередь, а также под угрозой разложения и хаотичной дезорганизации всего мирового капитализма, является китайская революция" (Резолюция Пленума ЦК).

V. Китайская революция

Основано, что определяет колониально-революционная китайской революции, по той причине, что она происходит в стране угнетенной империализмом, а не в стране угнетенной. Такая революция и ее партии по отношению к буржуазии 1901 году в России не может быть повторена в стране угнетенной, которая на первой фазе своего развития создала свою империалистическую империю, государства, на смену им и империализм буржуазии. Через эту фазу революция 1901 года в России не проходила. Поэтому фаза китайская буржуазия играла революционную роль, поскольку она не задерживала борьбу с империализмом, не прилагая революционной работе коммунистической партии, и такую она не может играть в стране угнетенной колониальных или полуколониальных стран.

После отхода буржуазии и тяжелого поражения, понесенного китайской революцией, проявилась дезорганизация сил в Китае: организация бэнка рабочих, крестьян, городского бедноты, против владеющих классов и империализма. Революция перешла в высшую фазис прямой борьбы за диктатуру рабочего класса и крестьянства. В связи с этим перед китайской компартией поставилась задача революционизирования Гоминдана путем поднятия низов его против верхов, развёртывания массового рабочего и крестьянского движения и одновременно пропаганды идей советов.

Оппозиция ВКП не понимает различия между революцией в империалистической стране и в стране колониальной, которая борется против империализма. Тем самым оппозиция искажает идею главы из учения Ленина: главу о национальном и колониальном вопросе.

„Что является самой важной основой идей наших тезисов? Различие между угнетёнными и угнетающими народами. Мы подчеркиваем это различие в противоположность Восточному Интернационалу и буржуазной демократии“ (Ленин. Речь на II Конгрессе Коминтерна).

„Коммунистический Интернационал должен вести борьбу по временные союзы, даже и союзы с буржуазной демократией колоний и остальных стран, но не сближаясь с ней, а безусловно сохраняя самостоятельность пролетарского движения даже и самой зачаточной его форме“ (Ленин. Т. XIX, стр. 270).

„Ведя революцию вперед, Коминтерн в то же время был решительно против перенесения центра еще не изжитые этапы революции. Он правильно осуждал выход из Гоминдана, из массовой организации, в условиях, когда этот выход ставился им под флагом правым и изолировал бы коммунистов от гоминдановской массы. Он правильно был против альянса советов, когда этот альянс означал дезориентацию через уханское правительство и альянс гоминдан, ведущих еще революционную политику в уханском городе, на территории этого края. Одновременно он решил самую борьбу с немцами правыми уханцами как руководство коммунистами, которое жертвовало интересами аграрной революции и рабочего движения в пользу кооптируемых своих союзников, так и в среде ВКП где некоторые бюрократизмские теоретики проповедывали прямую апомонию буржуазии (Радек с его „рабоче-крестьянским правительством“ Кантона и т. д.) или создавали крайне оппортунистические теории китайской революции („таможенцы“, теории тов. Гроцкого)“ (Из революции Об. един. Пленума ЦК и ЦКК).

VI. Невозможность столкновения СССР с империалистическим миром

1. Наряду со стабилизацией капитализма идет рост СССР, первого рабочего государства, строящего социализм.

Отбросив идею на „мирное сосуществование“ и перенесение СССР, капитализм отбрасывает под руководством кайзера революционного своего строя: английской буржуазии наступление против пролетарской революции.

Подготовка войны ведется империализмом по разнообразным линиям: по линии технической, а, рост военных бюджетов, боевые успехи вооружения, в) развитие химической промышленности и т. д.; по линии дипломатической, подготовка единого империалистического фронта против СССР; по линии подготовки тыла: фашизм, милитаризация, наступление против организаций рабочего класса, поход против коммунизма, использование II и Амстердамского Интернационала как агенты буржуазии.

Рупор Чемберлена журналист Авгур в своей книге „Германия в Европе“ пишет: „Россия висит, как грозовая туча на восточном гори-

онте Россия не способствует устойчивости, она один из наиболее угрожающих факторов. Лучшая политика против общего врага (речь идет об СССР) является политика единого фронта».

3. Создание единого империалистического анти-советского фронта тормозится внутренними противоречиями между капиталистическими государствами, что не исключает, однако, вероятности образования временного блока против СССР.

Если внутренние противоречия между различными империалистическими государствами черпает крупнейшими конфликтами между ними (англо-американский, итало-французский, бакинские, средние азиатский, польско-германский, японско-американский и т. д.), то с другой стороны не исключен и временный блок этих государств против СССР, т. е. прямая военная или фактически поддразнивая, и посредственно ведущая операции против государства различного класса» (Из резолюции Об'единенного Пленума ЦК и ЦКК).

VII О характере будущей войны и задачах Коминтерна

1. Отличительной чертой, которая подготовается сейчас империалистами против СССР, — это война 1911 года и том, что сейчас готовится война по на ярко выраженного классового характера. Она является выражением классовой борьбы в мировом масштабе. СССР в ней будет представлять пролетарское государство.

а) Грядущая война против СССР создаст обстановку, которая будет значительно отличаться в некоторых важных пунктах и принципиально отличаться от ситуации 1911 г. Если в 1911 году речь шла о войне между империалистическими государствами и на одной стороне фронта был империализм, то в войне против СССР империализм борется против пролетариата, организованного как государственная власть. Поэтому последняя Пленум ЦКК совершенно правильно подчеркивал, что здесь можно и должно говорить о нападении одной (империалистской) стороны на другую (пролетарскую), поэтому здесь должно говорить как о защите социалистического отечества (которого не было в 1911 году), так и о защите античной революции, поэтому здесь не только необходимо в капиталистических странах проводить кампанию поражения, но и кампанию активной помощи государству пролетариата; поэтому лозунг братания здесь переходит в лозунг перехода на сторону СССР и непосредственного участия в лозунге поражения «своего» империалистического правительства и т. д. и т. п. (Из резолюции Об'единенного Пленума ЦК и ЦКК).

б) Исход грядущей войны будет в основном решаться соотношением классовых сил как на Западе, так и в СССР и Китае в первую очередь. Оценка положения оппозиции (поправлено: рабочего класса на Западе, фактически сдерживание власти в СССР, т. е. отрицание фактической руководящей роли пролетариата как в области хозяйства, так и области государственной политики СССР вообще) есть по существу дела живая и пораженческая точка зрения по отношению к СССР... Равным образом, неправотой теория оппозиции, предполагающая разрыв во время войны блока между рабочим классом и крестьянством, противопоставление войны пролетарской войне народной. На самом деле пролетариат ведет навязанную им войну не как изолированный класс, а как класс-гегемон, ведущий за собой широкие слои рабочих масс» (Из постановления Пленума ЦК и ЦКК).

VIII. Политика СССР—политика мира

При невозможности предсказать сроки военного наступления против СССР и при всей необходимости подготовки к этому наступлению СССР должен вести решительную и последовательную политику мира,

которая усиливает с каждым днем и с каждым месяцем позицию пролетарского государства. В целях борьбы за мир Правительство СССР должно идти на хозяйственно-целесообразные связи с капиталистическими государствами. В то же время правительство СССР будет всеми мерами защищать основы своей пролетарской экономической и государственной конституции, которые являются одновременно и основами ее бытия, как пролетарского государства» (Из постановления Пленума ЦК и ЦКК).

Вопросы хозяйственного строительства

I. Военная опасность и хозяйственные задачи

Опасность войны не только не отодвигает на второй план задачи хозяйственного строительства но, наоборот, требует еще более серьезной и напряженной работы над развитием производительных сил СССР.

В будущем войне экономические факторы (индустрия и транспорт, в первую очередь) будут играть огромнейшую, часто решающую роль для победы.

Экономические успехи СССР и рост социалистического строительства являются мощным фактором, революционизирующим рабочие массы Европы, и лучшим противовесом против казевты на СССР, распространяемой в процессе подготовки войны империалистами и их пособниками из лагеря II Интернационала и ультра-левых ренегатов.

II. Особенности хозяйственной обстановки предстоящего года

1. Как отражается обострение международного положения СССР на наших хозяйственных задачах:

а) необходимо увеличить затраты на укрепление обороноспособности СССР;

б) необходимо создать крупные резервы (бюджетные, хлебные, сырьевые, товарные и проч.) для обеспечения обороноспособности страны (как и для хозяйственного маневрирования).

2. Необходимо после трех урожайных лет подготовиться к возможности неурожая на протяжении одного-двух предстоящих лет. Это требует выделения средств на создание хлебного резерва и проведения мероприятий, смягчающих затруднения, связанные с недородом.

3. Независимо от возможного наступления войны партия сохраняет проводимую ею общую программу хозяйственного строительства, направленную к:

а) индустриализации страны;

б) усилению социалистических элементов в народном хозяйстве;

в) помощи бедняцким и середняцким слоям крестьянства и ограничению эксплуататорских тенденций кулачества.

4. Эта программа социалистического строительства есть лучшая программа и с точки зрения укрепления обороноспособности СССР (рост индустрии, в особенности тяжелой, увеличение удельного веса рабочего класса, укрепление рабоче-крестьянского блока, укрепление экономических командных высот рабочего государства).

5. Справимся ли мы с задачей выделения добавочных средств на усиление обороноспособности страны и создание резервов? Положительный ответ на этот вопрос даст анализ итогов хозяйственного строительства и перспектив предстоящего хозяйственного года.

III Итоги хозяйственного строительства и перспективы на 1927—28 год

1. Успехи социалистического строительства:

а) рост продукции промышленности в 1926—27 году на 20—21% и перспектива роста в 27—28 году на 15—17%.

За 9 месяцев этого года промышленность в целом дала рост продукции на 20,2 проц. по довоенным ценам, причем продукция средств производства выросла на 29 проц., продукция же средств потребления выросла на 17,8 проц.

2. Затраты на капитальное строительство в промышленности и электрификация составили в 26—27 году свыше 1 миллиарда рублей. Перспективы увеличения этих затрат в предстоящем году на 100—150 миллионов рублей.

Только в одну промышленность вложено было 950 миллионов рублей на капитальное строительство вместо 740 миллионов предыдущего года. При этом только на новые заводы пошло около 180—190 милл. Кроме того, 110 миллионов вложено на электрификацию, причем после окончания Вихрова, Замоскворецкой станции, Гидрохлебной и др. строящихся ранее станций начнется постройка новых 9 станций.

б) Рост реальной заработной платы за 1926—27 год на 11% и перспективы ее роста в 27—28 году на 10—12% при непрерывном росте производительности труда (рост за 1926—27 год на 14—16%).

Одним из наиболее возмутительных и опасных выводов оппозиции против партии является утверждение, будто решение XIII съезда «держит курс на падении заработной платы в соответствии с падением промышленности и производительности труда» — остался на бумаге. Утверждение это и будто же августа 28 г. зарплата осталась в своем росте и обнаруживает даже тенденцию к повозврату к довоенному состоянию. Это категорически опровергается цифрами.

Выработка рублем в день выросла в 1925—26 г. на 17%, а реальная зарплата за этот период выросла на 13%. В 1924—25 г. выработка выросла на 26%, а зарплата на 2%. В 1925—26 г. выработка увеличилась на 11,8%, а зарплата на 16%. За первое полугодие 1926—27 года выработка увеличилась на 7%, зарплата — на 5,5%.

Если к заработной плате, которая выдается рабочему на руки, прибавить начисления на зарплату, включая социальный страховой доплатившим к ней (сохранение кумуляды, содержание жилья, коммунальные услуги и проч.), то средняя реальная месячная зарплата рабочих составляет в процентах к довоенному по всей промышленности 115%, в том числе металлургическая — 133 проц., текстильная — 152 проц., пищевая — 117 проц., химическая — 276 проц.

в) Переход к лучшему на рынке премонов (изжившие товарного голода и сдвинувшие розничные цены на товары на 9—14 проц.).

Повысилась покупательная способность рубля с 529 коп. на 1 X 26 г. до 57,8 коп. в июне 27 г. — падение цен привело к росту реальной заработной платы и к сближению позиций между ценами на промышленные товары на 9,6 проц.

г) Расширение посевных площадей технических культур в 1927—28 году, увеличение сбора сырья в предстоящем году на 15—20 проц.

д) Достижение активного баланса во внешней торговле (актив за 8 месяцев тек. года в 19 милл. рублей) после двух лет пассивного баланса.

е) Усиление позиций государственной и кооперативной торговли и относительное уменьшение роли частной торговли.

Мы видим несомненное отступление частного капитала перед государственным и кооперативным. В 1923—24 г. в рознице частный капитал стоял на первом месте, — на его долю приходилось 58,6 проц. всего товарооборота розничной торговли. На кооперацию приходилось

30,1 проц. и на государственные торговые предприятия 11,3 проц. В 1926-27 г. в розничной торговле на первом месте стоит кооперация, на долю которой приходится 4,5 проц. всего розничного оборота. Частная же снизилась с 29,0 до 11,5 проц., государственная поднялась до 17 проц. Еще более резкую картину мы видим в оптовой торговле, где частный капитал занимал место в 1923-24 г. в размере 11,8 проц., в 1926-27 году всего лишь 9 проц. Кооперация же, наоборот, с 16,1 проц. в 1923-24 г. выросла до 42 проц.

ж) Успешное проведение хлебозаготовок в 26-27 г. и благоприятные перспективы хлебной кампании в предстоящем году.

з) Перспективы роста в 27-28 году твердой массы на 10-12 проц., национального дохода на 8-10 проц., госбюджета на 10-12 проц.

IV. Наши неудачи и трудности

1. Наряду с успехом социалистического строительства мы имеем и ряд трудностей и неудач.

а) Медленный темп снижения себестоимости пром. продукции (невыполнение директивы о 5 проц. снижении себестоимости). Высокий уровень цен на промтовары.

б) Недочеты капитального строительства (дороговизна, плохая проработка проектов, недостатки планирования и т. п.) Недостаточность рамаха жилищного строительства.

в) Недостаточность темпа роста ж.-д. транспорта.

г) Значительная безработица.

Общее число безработных выросло к 1 марта до 1 407 тыс., а к 1 мая оно число снизилось до 1 310 тысяч. Из них 232 тысячи вынужденных рабочих около 500 тысяч сезонных и ранее не работавших и около 700 тысяч прочих (чернорабочие, служащие и проч.).

Отход рабочих сил из деревни в город выразился в 24-25 г. 1.700 тысяч, в 24-25 г. — 1.800 тыс., в 25-26 г. 3.200 тысяч.

Циркулярно с ростом безработицы происходит и рост количества рабочих, занятых в промышленности (в государственности, учитываемой ВСНХ) — увеличение за 25-26 г. на 21,000 человек, за первое полугодие 26-27 г. — на 81.000 человек).

д) Игнорирование директив партии в практике с. х. кредита и в работе с кооперацией выразилось в ряде случаев в неформальном высоком получении кредита зажиточными кулаками с хитрыми деревни (использование жетонов теста для приобретения с. х. машин и т. п.).

е) Слабый рост посевов зерновых культур и др.

2. Трудности связанные с переходом народного хозяйства от восстановления к реконструкции

С переходом от задач восстановления к задачам реконструкции народного хозяйства СССР на новую техническую базу естественно и неизбежно замедление темпа роста ряда показателей хозяйственного строительства.

Расширение основного капитала требует изъятия на известный срок огромных материальных средств из народного хозяйственного оборота с тем что результат этих изъятий скажется лишь через значительный промежуток времени. Такое положение приводит к ряду трудностей, неизбежно обуславливаемых массами трудящихся (замедление роста зарплат, замедление роста благосостояния масс в связи с замедлением роста продукции промышленности и сельского хозяйства).

В частности не может пройти совершенно безболезненно и процесс рационализации промышленного производства, требующей временных жертв со стороны отдельных слоев рабочих.

Оппозиция всячески пытается использовать эти трудности реконструктивного периода. Этим оппозиция разобщает себя как цеховую мелко-буржуазную группировку.

Несмотря на замедление роста хозяйства, партии удастся благодаря своей правильной экономической политике достигнуть такого темпа роста хозяйства, который не виден при капитализме (в мае 1933 проп. прироста основного капитала в год против 6-6 проп. роста в Соединенных Штатах Америки перед войной).

V. Задачи хозяйственной политики

1. Важнейшей задачей предстоящего года является создание резервной бюджетной, валютной, исторической, хозяйственной, страховой, топливной.

2. Необходимо обеспечить максимальное использование тех ограниченных средств, которые страна выделяет для капитального строительства. Удешевление капитального строительства является задачей предстоящего периода. Директива Пленума о снижении издержек строительства на 15 проц. по сравнению с тек. хоз. годом).

3. Соотношение промышленности и производства должно быть в предстоящем году сбалансировано с тем, как на 2 года. Рационализация производства является путем сокращения соотношения, которое в настоящее время выросла в связи с трудностями международного положения.

4. Транспорт является и в настоящее время участком на линии народного хозяйства. Необходимо увеличить его значения на капитальное строительство на транспорте и обеспечить максимальную экономию в транспортном хозяйстве для развития водного и водного транспорта, роль которых в деле освоения страны будет исключительно важной.

5. Дальнейшее снижение цен на промтовары

6. Дальнейшее повышение зарплаты, одновременно с повышением производительности труда.

7. Борьба с безработицей.

8. Увеличение помощи бедноте.

9. Максимальное развитие экспорта.

10. Важнейшим источником необходимых дополнительных средств должно явиться сокращение непроизводительных расходов на содержание аппарата, и сокращение меньше, чем на 30 проц. (См. резолюцию Пленума ЦК и ЦКК „О хозяйственных директивах на 1932-33 г.“, раздел III „Общие директивы по составлению контрольных цифр на 1927-28 год“).

VI. Улучшение советского аппарата и борьба с бюрократизмом

1. Бюрократические извращения в нашем госаппарате и его дороговизна становятся особенно неприемлемыми в нынешних условиях, когда перед страной стоят задачи укрепления обороноспособности, осуществления сложнейших экономических, технических и культурных задач социалистического строительства и все более широкого привлечения масс к участию в этом строительстве.

Работа партии по подъему культурного уровня масс, по развитию социалистических элементов хозяйства, по очистке и оздоровлению госаппарата, по оживлению советского аппарата является действительно надежным средством искоренения бюрократической язвы.

2. Основным недостатком советского аппарата — чрезмерная его дороговизна.

Всего занято в советском аппарате более 3 миллионов человек. В одном административно-управленческом аппарате (без учителей, агрономов, врачей и т. п.) занято 1.958 тысяч человек. Стоимость админи-

стративно-управленческого аппарата — свыше 2 миллиардов рублей в год. Очень дорого обходится стране раздутая отчетность — она поглощает около 600-700 миллионов рублей.

3. Задача, поставленная партией в прошлом году, о проведении экономии за счет госаппарата на 100-150 миллионов рублей выполнена к настоящему времени лишь примерно на третью часть. Но уже проделана значительная работа, позволяющая в дальнейшем выполнить эту директиву полностью.

На уже достигнутых результатах можно указать: ликвидация 115 торговых бирж (экономия в год на 10 миллионов рублей); сокращение отчетности, ктиторое в некоторых случаях доходит до 90 проц; сокращение представительств (ликвидировано 1 300 представителей, что дало экономию 28 миллионов руб. в год); сокращение банковских отделений (экономия 8-9 миллионов рублей) и др.

4. Задача, стоящая перед партией в области дальнейшего улучшения работы соваппарата и борьбы с бюрократизмом:

а) Вся работа по улучшению аппарата должна проходить на основе привлечения широких масс рабочих и крестьян, через оказание советов.

б) В предстоящем году необходимо добиться выполнения директивы ЦК и ЦКК об экономии 300-400 миллионов рублей путем сокращения административно-управленческих расходов не менее, чем на 20 проц.

в) Вести работу по устранению излишнего бюрократизма, сокращению отчетности, по борьбе с издержками, по сокращению излишних учреждений, по рационализации всего государственного аппарата и усилению темпа его работы.

VII. Оппозиция и хозяйственное строительство.

1. Банкротство экономической программы оппозиции.

а) Не один раз мы имели, вопреки предсказаниям оппозиции о хозяйственном кризисе и «катастрофе», подъем по всем народным хозяйствам, бескризисное развитие и выход из ряда тех затруднений, которые страна переживала в прошлые годы (товарный голод, обесценивание рубля, неудачи в области хлебозаготовок, невыполнение экспортного и импортного плана, острейшие валютные затруднения и проч.). Это было в 1923 г. (заявление 46-ти), это повторилось в 25-26 гг., это повторяется теперь.

В 1923 г. оппозиция предвещала «тяжелые беды» в заявлении 46; не оправдались эти предсказания. Они похожи на то, что оппозиция говорит теперь:

«Чрезвычайная серьезность положения заставляет нас.. сказать вам открыто, что продолжение политики большинства Политбюро грозит тяжелыми бедами для всей партии. Начавшийся с конца июля этого года хозяйственный, финансовый кризис, со всеми вытекающими из него политическими, в том числе и внутрипартийными последствиями, безжалостно вскрыл неумолимость руководства партией как в области хозяйства, так и особенно в области внутрипартийных отношений..

Случайность, необдуманность, бессистемность решений ЦК, не сводящего концов с концами в области хозяйства, привели к тому, что мы при наличии несомненных крупных успехов промышленности, сельского хозяйства, финансов и транспорта, успехов, достигнутых хозяйством страны стихийно, не благодаря, а несмотря на неудовлетворительное руководство или, вернее, на отсутствие всякого руководства, не только

стоим перед перспективой приостановки этих успехов, но и перед тяжелым общеэкономическим кризисом" (Из заявления сторонников тов. Троцкого в 23 г.)

б) После того как партия начала на деле успешно решать задачи снижения цен, оппозиция вынуждена «присоединиться» к этому лозунгу партии, стараясь в то же время скрыть свои неоднократные прежние предложения о повышении цен.

„Разумеется, повышение цен надо производить с осторожностью. Но эта осторожность не должна мешать твердому проведению этой линии, ибо иначе мы заходим в тупик" (Статья В. М. Смирнова „Кр. Новь", кн. 5, 1926 г., стр. 173).

„Надо критически относиться к той кампании по снижению розничных цен, которая ведется в настоящее время" (Смилл. Материалы по вопросам экономической политики).

„Уступкой историческим требованиям мелкой буржуазии является и политика т. н. снижения цен, установленная XIII конференцией и сохраняющая силу незыблемого догмата и до сих пор" (Заявление 15-ти).

в) Полностью обанкротились предсказания оппозиции о неизбежности срыва заготовок „под давлением кулака". Удержание на одном уровне хлебных цен осенью и весной 26-27 годов свидетельствует о правильной классовой политике в области хлебозаготовок.

2 Предложения оппозиции на пленуме ЦК.

После того, как вся экономическая программа оппозиции потерпела полное явное банкротство, оппозиция, расстроившая свои идеиный багаль, выступила с новыми предложениями, несостоятельность которых бросается в глаза.

„Принимая во внимание проводимую партией и государством классовую налоговую политику в деревне и производство уже значительное повышение налоговых ставок обложения частного капитала, приводящее к увеличению доли изъятия из дохода частника на 40 проц., объединенный пленум ЦК и ЦКК отвергает задержки, рассчитанные на создание дополнительных трудностей в развитии народного хозяйства, демagogические предложения оппозиции о искусственном изъятии натуральных хлебных излишков и о таком способе обложения частного торгового оборота, которое должно привести к его немедленной ликвидации, при недостаточном еще охвате рынком государственных и кооперативных торговлей. ЦК и ЦКК считают, что эти предложения направлены, по сути дела, на отмену новой экономической политики, установленной партией под руководством Ленина.

Исходя из пессимистического взгляда на развитие нашей промышленности, оппозиция предусматривала в своем проекте постановления такую политику в области внешней торговли, которая предполагает усиленную закупку за границей орудий производства и изделий, служащих сырьем произведенными на наших заводах, объединенный пленум ЦК и ЦКК, считая правильной проводимую в настоящее время в этой области политику, решительным образом отвергает такую оппозиционную установку в отношении мирового капиталистического хозяйства, поскольку она неминуемо приведет к задержке индустриализации СССР и к увеличению зависимости от капиталистических стран в области производства орудий производства" (Из резол. Пленума).

Партия и оппозиция.

1. Основные этапы фракционной деятельности оппозиции.

Первый этап:

а) Оппозиция на XIV съезде и осуждение ее съездом (декабрь 1925 года).

б) Борьба оппозиции за пересмотр решений съезда, оформление фракционной организации (дело Лашевича) и образование „оппозиционного блока“ (лето 1926 года).

в) Вылазы оппозиции против партии широким фронтом (Авино-прибор, Путиловский завод и проч.) и поражение оппозиции (осень 1926 года).

г) В итоге поражения заявление оппозиции о подчинении решениям партии от 16 октября 1926 года.

XIV съездом идеальная сущность оппозиции характеризуется следующим образом:

„... Такие идеальные течения, делая невозможным сознательное отпущение масс к строительству социализма вообще и социалистической промышленности в частности, способны лишь затормозить рост социалистических элементов хозяйства и obstruct борьбу с ними со стороны частного капитала. Съезд считает поэтому необходимой широкую воспитательную работу для преодоления этих извращений ленинизма“ (Из постановления XIV съезда ВКП(б)).

Оппозиция следующим образом заявила о своем подчинении решениям партии в октябре 1926 года:

„... Мы категорически отвергаем теорию и практику „свободы фракций и группировок“, признавая, что такая теория и практика противоречит основам ленинизма и решениям партии. Решения партии о недопустимости фракционности мы считаем своим и обязываемся проводить на деле.“

Вместе с тем, считаем своим долгом открыто признать перед партией, что в борьбе за свои взгляды мы и наши единомышленники в ряде случаев после XIV съезда допустили шаги, явившиеся нарушением дисциплины и выходящие за установленные партией рамки идейной борьбы внутри партии на путь фракционности. Считая эти шаги безусловно ошибочными мы заявляем, что решительно отказываемся от фракционных методов защиты наших взглядов имену опасности этих методов для единства партии и признаем к тому же всех товарищей, разделяющих наши взгляды. Мы признаем к немедленному распуску всех фракционных группировок образовавшихся вокруг взглядов оппозиции...“ (Из заявления оппозиции от 16 X).

„... Мы решительно осуждаем такую критику Коминтерна или политики нашей партии, которая (критика) переходит в травлю, ослабляющую положение Коминтерна, как боевой организации мирового пролетариата, ВКП, как передового отряда Коминтерна, или СССР, как первого государства пролетарской диктатуры. Не только агитация Корша и ему подобных порвавших с коммунизмом, но и всякого, переходящего эти границы, всегда встретит наш решительный отпор. Мы категорически отрицаем право тех, кто ведет какую-бы то ни было агитацию против Коминтерна, ВКП или СССР, претендовать на какую-либо солидарность с нами.“

Признавая право каждого члена Коминтерна отстаивать свои взгляды в пределах устава и решений конгресса Коминтерна и ЦККП, мы считаем абсолютно недопустимой прямую или косвенную поддержку фракционности каких-бы то ни было групп в отдельных секциях Коминтерна против линии Коминтерна, будь то группа Суварина во Франции,

группа Маслова -Фишер, Урбинса -Вебер в Германии, группа Бордиги в Италии или какая-либо другая группа независимо от того, как она относится к нашим взглядам. Мы считаем особенно недопустимой какую бы то ни было поддержку деятельности людей, уже исключенных из партии и Коминтерна, как-то Рут Фишер, Маслов... (из заявления оппозиции от 16-Х—26 года).

В т о р о й э т а п.

а) Возобновление борьбы оппозиции против партии (выступления на февральском и апрельском Пленумах ЦК 1927 г.).

б) Обострение этой борьбы в резко-фракционных формах (использование т. Троцким VIII Пленума ИККИ для борьбы против партии и ЦК, выступления т. Зиновьева на беспартийном собрании с резолюцией против ЦК и ЦО «Правды», демонстрация оппозиции на вокзале при отъезде т. Смилги).

в) Заявление 83 и сбор подписей для него («петиционная кампания»), новое оживление негательной фракционной работы и, в частности, установление прочих международных связей с группами, исключенными из Коминтерна (лето 1927 года).

II. Защита СССР и оппозиция.

Вместо того чтобы бороться за величайшую славнолюбивость партии вокруг ЦК, перед лицом возрастающей опасности гниющего распада империализма на СССР, оппозиция начинает бесечно критиковать линию партии, атаковать ЦК.

«В последнее время, в связи с особыми трудностями в международном положении СССР и частичными поражениями китайской революции, оппозиция сосредоточила свою атаку против партии по линии нашей международной политики (Китай, Англия). В ответ на возросшую для СССР опасность войны, оппозиция выступила с такими заявлениями, которые подрывают работу партии по мобилизации масс для борьбы с опасностью войны и укреплению обороны советской страны» (Из резолюции Пленума ЦК и ЦКК).

«В момент угрозы войны, когда центральной задачей партии является укрепление тыла, а основным условием укрепления тыла является подъем боевой готовности и дисциплинированности партии, оппозиция во имя своих фракционных целей ведет к разрушению дисциплины партии и помогает развязыванию антисоветских сил в нашей стране» (Резолюция Пленума ЦК и ЦКК).

«... Оппозиция (т. т. Троцкий, Зиновьев) в своем фракционном ослеплении скатывается на путь ведущий против безусловной и безоговорочной защиты СССР в борьбе против империалистической интервенции, причем эту свою ошибочную линию оппозиция пытается обосновать тем, что существующие руководящие органы ВКП(б) и СССР якобы являются «термидорианскими», ввиду чего необходимо, по мнению оппозиции, прежде всего сменить эти органы, чтобы организовать потом оборону СССР (тезис т. Троцкого о Клемансо)» (Резол. ЦК и ЦКК).

Заявления о термидорианском перерождении ЦК, о национально-консервативном курсе, о кулацко-устраляловской линии партии, о том, что «опаснейшей» из всех опасностей является партийный режим, а не угроза войны, все эти заявления, ведущие к разложению воли международного пролетариата в обороне СССР, были оценены Пленумом ИККИ, как «средство перед угрозой войны» замаскировать перед рабочими свое дезертирство» (Из резол. ЦК и ЦКК).

«Наиболее острая опасность это внутрипартийный режим... Я говорю, что партийный режим представляет главную опасность. Он душит

революционный оппор и укрепляет правую опасность. (На выступле ний т. Троцкого на VIII Паслуме ЦКК) по вопросу о войне».

Правда, оппозиция была тогда еще не настолько самостоятельна, чтобы выступить от ряда своих записок, и к тому же по существу скатывалась на путь, ведущий против безусловной в безоговорочной защиты СССР.

Оппозиция в своем желании оказалась вынужденной отка заться от ряда ошибок и колебаний в допоре о характере будущей войны СССР против интервенции и о безусловной обороне СССР от империализма, несмотря на то что своим нежеланием осудить прямо полуоборонческий тезис т. Троцкого о Кухманго оппозиция оставляет для себя почву для будущих возможных от колебаний в отношении без- условной защиты СССР (резол. ЦК и ЦКК).

III Идеология оппозиции—идеология троцкизма.

Тов Троцкий является в настоящее время вождем и идеальным вдохновителем всей правой оппозиции. Его влияние в течение ряда лет с троцкизмом и, вместе со всей третьей, квалифицированным троцкизм как мелко буржуазный уклон в рядах ВКП» т.г. Зиновьев и Каменев сейчас стали под знамя троцкизма.

О Троцком и троцкизме т.г. Зинovieв и Каменев говорят проти- положное тому, что говорили в 1923—1924 г.г.

«Перед нами товарищ с историей 20-летней, а очень давно явив- шийся в партию, по которой тогда в партию, т.г. Зинovieв от своих заблуждений, который выдался внутри партии на каждом повороте про- вести свою точку зрения, который всегда в партии такое отношение к себе, которое мешало партии неоднократно призывать его к порядку. И неизбежно что для мелкобуржуазной стапки, желающей найти для себя какое-нибудь знамя эта политическая фигура, постоянно находи- лись в оппозиции к партии, систематически подрывающая авторитет большевизма, авторитет его руководителей и т.г. Зинovieв, авторитет Ленина, становится мало-по-малу символом и надеждой (Каменев. За лени- низм» 1924 г.).

Мы должны принять все меры чтобы сохранить от заразы это о не-большевистского уклона и сами партии, на которую это ра- пыкает, именно нашу молодежь, тот будущий состав который должен взять на руки судьбы партии» (Каменев. За ленинизм» 1924 г.).

Если отбросить все выступления т. Троцкого на большевистский ЦК от всего случайного личного и частного, если подходить к этим выступлениям с максимальной объективностью, то станет ясным, что смысл их заключается в следующем: т. Троцкий являлся все эти годы в нашей партии выразителем всего того, что не является строго большевистским. Тов Троцкому, как выразителю этих не большевистских настроений, тесно в пределах старой ленинской тактики. Он искренне убежден в том, что старые методы ленинизма не годятся теперь, когда партия работает на столь широкой арене. Партия, по его мнению, дол- жна стать блоком, пусть неформальным, различных направлений, фрак- ций и отщепенцев (Зинovieв. Большевик или меньшевик» 24 г.).

С этими заявлениями надо сравнить следующие слова т. Зинovieва, отнесенные к его докладу о блоке: «Было такое печальное время. Было такое, чтобы из двух групп состоящих из одних и тех же революционных объединений вместе против сплотивших Сталина и с другими, мы и теперь и при- мут были друг друга по головам, о чем весьма сожалеем и надеемся, что это никогда не повторится».

Более того, т.г. Троцкий и Зинovieв молчаливо бежали под свою защиту (покальку не отменяется от ряда суждений т.г. Зинovieва, тов Троцкого, опровергающее почти утверждения т. Ленина:

6. Большевик Беларусі.

Если говорить о троцкизме, то политическую классовую линию, — а только так его и надо понимать, — то меньшевиком я не был с середины 1901 года. Я порвал организационно и политически с меньшевизмом, как только он стал складываться в политическое направление. Но тогда я в вопросе о роли классов в революции не сходилась с меньшевизмом».

А вот что говорит о Троцком тов. Ленин:

«Он (Троцкий) был в 1903 г. меньшевиком: отошел от меньшевизма в 1904 г. ... и только лишь в конце 1906 г. окончательно порвал с ним. В конце 1906 г. он был с меньшевиками), а весной 1907 года на Лондонском съезде говорил, что его различие от Розы Люксембург есть «скорее различие индивидуальных оттенков, чем политических направлений».

В эпоху распада, после долгих «нефракционных» колебаний, он опять идет вправо и в августе 1912 года входит в блок с ликвидаторами. Теперь опять отходит от них, повторяя, однако, по сути дела их же идеи» (Ленин, т. XI, ч. II, стр. 212).

Таким образом, оппозиционная борьба, предпринятая т.т. Зиновьевым и Каменевым, была в сущности отражением давно сложившейся оппозиции в период обострения трудностей, нашла себе естественное политическое и теоретическое выражение в троцкизме.

IV. Трудности текущего периода и оппозиция

Троцкий в своем произведении «Оппозиция и оппортунизм», отмечая, что оппозиция была характерна для троцкизма особенно характерно то, что она была характерна для него именно в периоды, когда в наиболее трудные моменты жизни общества и государства. Эти выступления троцкизма всегда оказывались ударами по единству партии, угрожали дезорганизацией ее рядов и рядов пролетариата.

В 1904 году, когда Троцкий под влиянием оппозиции против партии и момент обострения политической борьбы в экономическом кризисе, переживавшегося страной перед переходом к новому.

В 1923 году троцкистская оппозиция выступала в условиях обострения хозяйственных отношений страны (инфляция, кризис сбыта, трудности денежной реформы и пр.)

В 1925 году в момент обострения трудностей, связанных с окончанием восстановительного периода, выступила «новая оппозиция» на XIV съезде.

Летом 1926 года оппозиция направила свои силы в борьбе против партии (дело Давидовича) используя тот же самый ход, валютно-экспортно-импортные и др. затруднения.

Наконец, в 1927 году оппозиция выступила против партии и Коминтерна развернувшись в период обострения международного положения, прямой угрозой войны против СССР, частичного поражения Английской революции и проч.

V. Оппозиция о термидорианском перерождении и о Клемансо.

В своих нападениях на партию и Коминтерн оппозиция выдвинула следующие утверждения:

а) руководство ВКП(б) и Коминтерна переживает в настоящее время период термидорианского перерождения.

б) неизбежна смена этого руководства по примеру переворота Клемансо во Франции в 1914 году.

Меньшевицкую теорию «термидорианского перерождения» оппозиция раньше высказывала в форме полунамеков. Теперь же вместо

VI. Агитация против СССР ренегатов от коммунизма и оппозиция.

Оппозиция, заявляя, с одной стороны, что стоит на точке зрения защиты СССР, в то же время, не отгораживаясь от враждебной гавани СССР, проводимой и исполняемыми из ЦККК элементами, сохранила, наоборот, свою связь с ними.

Связь оппозиции с будущими контр-революционную агитацию против СССР, исключенными из состава элементами доказывалась: а) заявлением Убанса в журнале „Знамя Коммунизма“ о том, что они заимствуют материалы от русской оппозиции, и на этой основе издавали действительно суть разногласия б) опубликованием в печати исключенных из ЦККК групп заявлений г. Троцкого и Вульфовича; в) распространением ультра-левых речей в Германии заявления 83-х в виде массовой ленточки.

Ультра-левые „друзья“ оппозиции в Германии (Маслов, Рут (Фишер), Урбиде, Корн) и группы во Франции (Савори — Росмер — Мона) агитируют, используя из представленных им материалы, касаясь о перерождении нашей партии и советской власти, что социал-демократии, идя на поводу рабочих и их борьбе против влияния империализма в СССР, обманывают и подготавливают войны теперешнее руководство ВКП(б).

На развалинах рабочего государства основывается другое государство, за которым совет, который и сейчас сохраняется, другое государство существует взамен. Ограда этого государства нужно искать уже не в „Ленинской Коммуны“ и в другом режиме; оградитесь государство, тесно связанное с рабочим государством, времен диктатуры, вот оплотнение государства, которое продолжает носить ярлык рабочего государства. Продолжая фразу русского государства, таким образом, совершенно по-новому: Политбюро заменило кабинет царя, как вышедший орган бюрократии (Л. Прометейская Революция, орган Суварина, № 34 от 15 V).

„Руки прочь от советской России“ следует сказать теперь не только по отношению к империализму, но и по отношению к тем, которые руководят советской Россией (теперь товарищи, коммунистической партии СССР) („Знамя коммунизма“, орган германских ультра-левых, № 34).

„вся русская политика теперешних руководителей СССР выражается контр-революцией. Контр-революция выражается легально“ („Знамя Коммунизма“, № 14).

Это совершенно прозрачные вывешиваемые маневры, представляющие как это случилось в Китае, Англии и Китае. Это утверждение имеет только ту цель, чтобы избежать дискуссии по поводу поражений в Китае теперешнего русского руководства в Китае („Знамя Коммунизма“, № 12).

VII. Отказ лидеров оппозиции отмежеваться от группы Сапронова—Смирнова.

Оппозиция в настоящее время имеет союзников группу Сапронова. В. М. Смирнов. Платформа этой группы, отмежевываясь от когорции т. Троцкого, т. Каменева, т. Зиновьева не считая нужным, представляет яркую антипартийную платформу, мешающую во многих своих положениях.

Вот отдельные выдержки из этой платформы:

„Если в последние годы происходил более быстрый рост количества элементов по сравнению с характеристиками, то причиной этого является не объективная потребность строительства социализма, а политика ЦК с ее постепенными уступками давлению „буржуазии“ (Из заявления „15-ти“ во главе с т. Сапроновым и В. М. Смирновым).

„Создалась последовательная цепь: бюрократизация партии, бюрократизация профсоюзов—превращение и тех и других в подсобные органы хозяйственных организаций—создание единого фронта партийных, профессиональных и хозяйственных органов против беспартийных рабочих...“ (Из заявления 15-ти).

„Даже деятельность ГПУ, преемницы ВЧК, на которую в борьбе с контр-революцией выпала одна из решающих задач и которая эту задачу блестяще выполнила, теперь в обстановке общей бюрократизации, также все более сбивается с пути обороны пролетарской революции. Вместо борьбы с политической и экономической контр-революцией ее деятельность все более начинает направляться на борьбу с законным недовольством рабочих, вызываемым бюрократическими и мелко-буржуазными извращениями“ (Из заявления 15-ти).

„Особенно опасное положение создается в Красной армии. Командный состав ее, вопреки требованиям партийной программы о необходимости „классового сплочения“ и „возможной тесной связи военных формирований с фабриками и заводами, профессиональными союзами, организациями деревенской бедноты“, и комплектования „командного состава, на первых порах хотя бы низшего, из среды сознательных рабочих и крестьян“, в значительной степени сформирован из старых офицеров и кулацких элементов крестьянства. Ограничение участия в армии нетрудовых элементов все более отменяется. В терчастях, особенно конных, преобладает зажиточное крестьянство, на низших командных должностях, главным образом, кулачество. Что касается партийцев-краскомов, то на них не может не отражаться бюрократизация партии и ослабление ее связей с рабочими. Влияние пролетариата в армии ослабевает. При таких условиях Красная армия грозит превратиться в удобное орудие для авантюры бонапартистского пошиба“ (Из заявления 15-ти).

„Продолжение этой политики (политики ЦК) грозит тем, что власть диктатуры пролетариата, все больше и больше отрываясь от породившего ее класса и в то же время не выражая полностью интересов какого-либо другого класса, превратится в надклассовую, лавирующую между классами в зависимости от того, какой класс сильнее напирает в данное время, грозит превратить ее, говоря словами Энгельса, в такую власть, которая „на время получает известную самостоятельность по отношению к обоим классам, как кажущаяся посредница между ними“ (Из заявления 15-ти).

Все эти выводы крайних союзников оппозиции тождественны утверждениям „Социалистического Вестника“. Но лидеры оппозиции, т.т. Троцкий, Зиновьев и Каменев, не отмежевываются от них, тем самым молчаливо несут ответственность за эту платформу.

VIII. Смысл и значение решения ЦК и ЦКК в отношении т.т. Зиновьева и Троцкого.

1. Оппозиция т.т. Троцкого и Зиновьева, оказавшаяся во главе блока с такими группами, как явно анти-партийная группа 15 и как „ультра-левые“ Германии и ренегаты подобные Суварину,—дошла до самых крайних пределов. Настолько далеко зашла троцкистская оппозиция, что Пленум ЦК и ЦКК должен был констатировать:

„1) что оппозиция (т.т. Троцкий, Зиновьев) в своем фракционном ослеплении скатывается на путь, ведущий против безусловной и безоговорочной защиты СССР в борьбе против империалистической интервенции, при чем эту свою ошибочную линию оппозиция пытается обосновать тем, что существующие руководящие органы ВКП(б) и СССР якобы являются „термидорианскими“, ввиду чего необходимо, по мнению оппозиции, прежде всего сменить эти органы, чтобы организовать потом оборону СССР (тезис т. Троцкого о Клемансо);

2) что оппозиция (т.т. Троцкий и Зиновьев) становится на путь прямого раскола Коминтерна, организуя в Германии вторую партию во главе с исключенными Коминтерном Масловым и Рут Фишер и превращая ее в орудие раскола других европейских секций Коминтерна;

3) что оппозиция (т.т. Троцкий, Зиновьев) становится на путь организации новой партии против ВКП(б), на путь открытого раскола в ВКП(б), систематически нарушая решения нашей партии, разрушая партийность и партийную дисциплину и способствуя тем самым разоружению пролетариата СССР перед лицом надвигающейся военной опасности" (Резол. ЦК и ЦКК).

2. Деятельность оппозиции еще до Пленума вынудила Президиум ЦКК ВКП высказаться за внесение на Пленум предложения об исключении т.т. Зиновьева и Троцкого из состава членов ЦК. Сотни резолюций местных организаций категорически требовали проведения этого решения. Многие резолюции требовали еще более сурового осуждения оппозиции.

На пленуме ЦК и ЦКК оппозиция ничего не сделала при обсуждении вопросов и международного положения и хозяйственного строительства, чтобы приблизиться к партии. Наоборот, всем своим поведением оппозиция до последнего решающего голосования, до вынужденного своего заявления подчеркивала свою раскольническую непримиримость.

3. Оппозиция на пленуме подошла к „краю пропасти“.

Почему же Пленум не принял решения об выводе из ЦК т.т. Зиновьева и Троцкого? Потому, что это означало бы отрезать этим товарищам путь приближения к партии. Чтоб помочь оппозиции выбраться из тупика, чтобы „облегчить дело мира в партии“,—Пленум, в форме предложения т. Орджоникидзе поставил перед оппозицией следующие „элементарные условия, совершенно обязательные для членов большевистской партии и необходимые для мира в партии“.

„1) Отказаться от полупораженческой теории т. Троцкого перед лицом угрозы войны (тезис т. Троцкого о Клемансо), стать на путь безусловной и безоговорочной защиты нашего социалистического отечества от империализма и осудить оппозиционную клевету о термидорианском перерождении нашего партийного и советского руководства.

2) Отказаться от политики раскола в Коминтерне, осудить партию исключенных из Коминтерна—Маслова и Рут Фишер, порвать все связи с этой антиленинской и раскольнической партией и проводить в жизнь все решения Коммунистического Интернационала.

3) Отказаться от политики раскола в ВКП(б), осудить попытку создания второй партии и распустить фракцию, обязавшись выполнять все решения ВКП и ее Центрального Комитета (Рез. ЦК и ЦКК).

4. Оппозиция вынуждена была отступить в ряде пунктов своей платформы, сделав свое заявление. В этом заявлении оппозиция отнюдь не стала на линию партии. Отказавшись от ряда ошибок, оппозиция тем не менее внесла такие оговорки, которые оставляют свободными ее руки в борьбе против партии.

Пленум ЦК и ЦКК следующим образом характеризует это заявление:

„Объединенный пленум ЦК и ЦКК считает, что все это может оказаться некоторым шагом к миру в партии. Однако, объединенный пленум ЦК и ЦКК далек от того, чтобы считать „заявление“ оппозиции достаточным актом, способным обеспечить в партии необходимый мир.

Тем не менее, объединенный пленум ЦК и ЦКК имеет все основания с удовлетворением отметить, что:

1) Оппозиция в своем „заявлении“ оказалась вынужденной отказаться от ошибок и колебаний в вопросе о характере будущей войны СССР против интервенции и о безусловной обороне СССР от империа-

лизма, несмотря на то, что своим нежеланием осудить прямо полуоборонческий тезис т. Троцкого о Клемансо, оппозиция оставляет для себя почву для будущих возможностей ее колебаний в отношении безусловной защиты СССР.

2) Оппозиция оказалась вынужденной отказаться от антипартийной клеветы насчет термидорианского перерождения партийного руководства, несмотря на то, что своей оговоркой насчет недостаточности ведомой партией борьбы с термидорианскими тенденциями в стране, она оставляет для себя почву для дальнейших нападений на партию по этой линии.

3) Оппозиция оказалась вынужденной отказаться, правда, по формальным соображениям, от организационных связей с раскольничьей и антиленинской группой Урбанса-Маслова, несмотря на то, что своим нежеланием отказаться от поддержки этой группы она оставляет за собой почву для дальнейших нападений на Коминтерн.

4) Оппозиция оказалась вынужденной отказаться от фракционности внутри ВКП и признать необходимость уничтожения элементов этой фракционности, несмотря на то, что своей оговоркой и выпадом против „режима партии“ она пытается оправдать свою предыдущую раскольничью работу и, более того, — оставляет за собой почву для новых нападений на ВКП“ (Рез. ЦК и ЦКК).

5. Это заявление оппозиции, таким образом, не может создать уверенность у партии в том, что оппозиция перестает атаковать ЦК, ленинскую линию партии, прекратить свою дезорганизаторскую работу.

Поэтому Пленум, и после заявления оппозиции, потребовал от нее прекращения фракционной работы не на словах, а на деле.

Объединенный Пленум ЦК и ЦКК не имеет оснований ручаться, что отступление оппозиции и отказ от ряда ее ошибок являются вполне искренними. Опыт аналогичного „заявления“ оппозиции от 16 октября 26 г. показывает, что оппозиция не всегда склонна выполнять данные ею партии обязательства... Оппозиция не отказывается от дальнейшей борьбы с руководством партии и Коминтерна. Ввиду этого объединенный пленум ЦК и ЦКК обязывает оппозицию немедленно распустить фракцию и призывает все организации и всех членов нашей партии принять все меры к тому, чтобы фракционность, фракционные выступления и фракционные группировки были безусловно ликвидированы“ (Резол. ЦК и ЦКК).

6. Необходимость в дальнейшем самой непримиримой и твердой борьбы с малейшими попытками оппозиции продолжать фракционную работу, необходимость разоблачения антиленинского характера ее платформы диктуется еще и тем, что оппозиция, независимо от ее воли, „становится объективно центром, вокруг которого собираются антипартийные и антисоветские силы, на разлагающую деятельность которого уже теперь рассчитывают внутренняя и зарубежная контр-революция“.

Именно потому, что оппозиция объективно объединяет вокруг себя всех, кто борется и будет бороться против первого государства пролетарской диктатуры, необходимо систематически разоблачать антиленинскую сущность оппозиции, с удесятенными силами бороться за сплочение партии, рабочего класса СССР и всего мира вокруг ленинской линии ЦК ВКП(б) и Коминтерна, необходимо добиться, чтобы от троцкизма отошли все товарищи, не порвавшие окончательно с ленинизмом.

Смысл решения ЦК и ЦКК в том, что партия предостерегает оппозицию, указывая, в какой тупик она зашла. Партия хочет помочь оппозиции выйти из этого тупика. Решение ЦК и ЦКК дает оппозиции возможность выбирать.

XV Съезд ВКП(б) близок. Партия будет внимательно следить за тем, куда пойдет теперь оппозиция, какой выбор сделает: против партии или с партией; под знаменем троцкизма или под знаменем ленинизма; шатания, колебания и оговорки или напряженная работа по строительству социализма в нашей стране и безоговорочная, безусловная защита СССР перед лицом надвигающейся военной опасности.

Услышит ли оппозиция последнее предостережение партии или отвернется от него—партия во главе пролетариата будет неуклонно идти через все трудности своим испытанным ленинским путем к дальнейшим победам.

ЛИТЕРАТУРА К ДОКЛАДУ

Основными пособиями для доклада служат:

1. Стенограмма доклада тов. А. И. Рыкова об итогах Пленума на акты Московской организации ВКП(б) от 11 августа 1927 г. (помещена в „Правде“ от 14 и 17 августа; выходит отдельной брошюрой в изд. ГИЗ'а).
2. Резолюции об'единенного Пленума ЦК и ЦКК ВКП(б) 29 июля—9 августа 1927 года (помещены в „Правде“ за 10 и 11 августа и вышли отдельной брошюрой в изд. ГИЗ'а).

Дополнительный материал дают:

а) по вопросу об оппозиции

1. Н. Сталин.—Заметки на современные темы. ГИЗ, 1927 г.
2. Н. Бухарин.—Итоги Пленума ЦКК (доклад на Пленуме МК ВКП(б) 4 июня 1927 г.), изд. „Правда“ и „Беднота“, 1927 г.
3. Ем. Ерославский.—Новое и старое в „новой“ оппозиции. ГИЗ, 1927 г.
4. Н. Маделъштам.—Оссовщина и ликвидаторство в оппозиционных платформах. Изд. „Московский Рабочий“, 1927 г.
5. А. Слепков.—Оппозиционный изв-мепьшенизм (о „новой“ платформе). Изд. „Правда“ и „Беднота“, 1927 г.
6. Д. Марецкий.—Так называемый „термидор“ и опасности перерождения (помещ. в „Правде“ от 24 и 29 июля 1927 г.; выходит отдельной брошюрой в изд. „Московский Рабочий“).
7. Еф. Цетлин.—Об Иванях-Непомнящих („Правда“ от 24 июля 1927 г.; выходит в изд. „Моск. Рабочий“).

б) по международным вопросам

8. А. Стецкий.—Угроза войн и наша политика („Правда“ от 3, 7, 10 и 11 августа 1927 г.).
9. Вопросы китайской революции. Сборник, вып. 1 и 2, ГИЗ, 1927 г.

в) по хозяйственным вопросам

10. В. Милютин.—О хозяйственных достижениях и пророческих ошибках („Правда“ от 26 июля).
11. М. Савельев.—Оппозиционная демагогия и действительность („Правда“ от 27 июля).
12. Арт. Кактыль.—О хозяйственных итогах последних двух лет („Правда“ от 29 июля).
13. Т. Тирзбанурт.—Рационализация производства и оппозиционная демагогия („Правда“ от 29 июля).
14. М. Кангор.—Оппозиционный „курс“ в вопросах деревенской политики („Правда“ от 6 августа).

